സ്കന്ദപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 8 (അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)/07

http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org//sa.wikisource.org/s/fbx
< സ്കന്ദപുരാണമ് | ഖണ്ഡഃ 8 (അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)

പൂർവവർതീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 51-60) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/a5y) ആഗാമീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 81- 90) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/a9x)

61

സനത്കുമാര ഉവാച
അഥ ദാനവമുഖ്യാനാം ലോകനാശായ നിര്യയൗ .
മത്തവാരണസമ്ബാധം1 രഥാശ്വവലിതം ബലമ്2 .. 1 ..
തത്തദാ3 ദാനവാനീകം വിസസാര ദിശോ ദിശഃ4.
പ്രലയേ മാരുതോദ്ധൂതമൗദന്വതമിവോദകമ് .. 2 . .
നിജഘ്നുർബ്രാഹ്മണാൻ കേചിത് കേചിന്നിഷ്പിപിഷുർവിശഃ5 .
തുസ്തുഭുഃ ക്ഷത്രിയാനന്യേ ശൂദ്രാനന്യേ ബഭക്ഷിരേ6 . . 3 . .
ജഗ്ലസു7ർല്ലിലിഹുർന്നേദുർബഭഞ്ജുശ്ച സമന്തതഃ .
യജ്ഞേഷ്വന്നം ഹവിർനാദാൻ8 യൂ���ശ്ചാമരവിദ്വിഷഃ . .4. .'
സ്വധീതവേദാധ്യയനാഭിനാദിതാൻ മുനിപ്രവേകാചിതഗുല്മപാദപാൻ .
പ്രഭൂതചീരാജിനദർഭസംചയാൻ നികാമപര്യന്തഹിമാമ്ബുനിർഝരാൻ . . 5..
ഉപാന്തനീവാരഗവേധുകാചിതാൻ9 പ്രസുപ്തവിശ്വസ്തമൃഗർക്ഷവാനരാൻ .
ഹബിർഭുജോ10 ധൂമവിതാനസംകുലാൻ വിസൃത്യ ചാന്യേ പ്രവിജഘ്നുരാശ്രമാൻ11 ..6..
കേചിന്മുനീനാമസുരാ ജീർണോരഗസമത്വിഷഃ12 .
ജടാഃ സംഗൃഹ്യ ലുലുചുഃ ക്ഷാലിതാസ്തീർഥവാരിണാ . .7 . .

110.... ത്തമാങ്ഗോ (? .
1 മത്തൈരാവണസമ്ബാധ - ഘ . 2.. കലിതം ബലമ് - ഘ . 3 തത്തഥാ - ഘ. . 4 ദശ - ഘ . 5 ച്ചിക്ഷിപുശ്ച ദിശോ ദശ - ഘ- . 6 ബഭഞ്ജിരേ (?) . 7 ജഗ്രസു - ഘ . 8 ബഹിർദാനാൻ - ക . 9 ഉപാത്തനീവാരഗവേധുകാചിതാൻ - ഖ . 10 ഹവിർഭുജാം (? . 11 പരിജഘ്നുരാശ്രമാൻ - ഖ . 12.. മിവ ദ്വിപ (ാ). - ഖ .

പാതയിത്വാസുരാഃ13 കേചിച്ചരണൈഃ പിപിഷുഃ ക്ഷിതൗ .
ഋഷീനാത്മവിനാശായ ഹുതാശാൻ ജ്വലിതാനിവ14 ..8..
ശിരാംസി മുനിപത്നീനാം കരൈഃ കേചിത് തലൈസ്തഥാ15 .
പൂതാനി16 വാരിഭിഃ പുണ്യൈഃ പസ്പൃശുർദാനവാധമാഃ ..9. .
അഥ തേ ജഗൃഹുര്യാത്രാം17 ജ്ഞാത്വാഭ്യുദയമാത്മനഃ .
വിക്ഷിപ്തം18 ലോകനാശായ ബലമാഹൂയ സർവശഃ ..8.61.1 0 . .
പ്രശസ്തേഹനി നക്ഷത്രേ മുഹൂർത്തേ ച ജയാന്വിതേ19 .
സന്നാഹഭേരീരാഹത്യ ക്രിയാശ്ചക്രുർജയാവഹാഃ .. 11 ..
സന്നാഹ്യാൻ ബലിനോ സത്താനാനായ്യ വരവാരണാൻ .
സമ്യഗഭ്യർച്യ വർമാണി ബബന്ധുർവിധിനാസുരാഃ .. 1 2..
യന്ത്രാണി ധൗതൈർനാരാചൈഃ പൂർണാന്യാസനപാർശ്വയോഃ .
ബബന്ധുഃ ശക്തിപൂർ□□□ശ്ച വേണൂൻ തിര്യഗവസ്ഥിതാൻ ..1 3 ..
തോമരാൻ കണപാൻ20 ശംകൂൻ ശൂലചക്രപരശ്വധാൻ .
ആബബന്ധുർനിയുക്താശ്ച മധ്യമാസനപാർശ്വയോഃ . . 14..
സജ്ജാനി പരമാസ്ത്രാണി ബാല□□□ശ്ച സുസംസ്കൃതാൻ .
സംപൂർണാൻ ഗന്ധവാസോഭിർനിശിതാഗ്രൈഃ ശിലീമുഖൈഃ ..1 5..
സന്നാഹ്യാനകു□□□ല്ലൗഹാൻ ബാലേന്ദുസദൃശദ്യുതീൻ .
ഗ്രൈവേയേഷു സി□□□ശ്ചക്രുർമധ്യേ മസ്തകപിണ്ഡയോഃ . .1 6 ..
ക്ഷുരപ്രമാലാം21 സംയസ്താം ശാതകുമ്ഭമയീം ശുഭാമ് .
ആബബന്ധുശ്ച കുമ്ഭേഷു ഗജാനാം ഗജസാദിനഃ22 ..17..
വൈജയന്തീപതാകാശ്ച വിചിത്രാഃ സ്വഭിലക്ഷിതാഃ .
ഉച്ഛ്റയാമാസുരായത്താ ദന്ത്യനീകസ്യ ദാനവാഃ ..18..
ഘണ്ടാ വാരണമുഖ്യാനാമാസസജ്ജു23 ര്മഹാസ്വനാഃ .
ചാമരാണി സുദീർഘാണി ഹംസാംശുരുചിരാണി24 ച . .1 9. .

13 പാടയിത്യാസുരാഃ - ഘ . 14 ഹുതാനാഞ്ജിലതാനിവ - ഖ. . 15 ചലൈസ്തഥാ - ക. ഖ. . 16 യുതാനി - ഘ. . 17... ര്ഗോത്രാം - ക, ര്യജ്ഞം - ഘ. . 18 വിക്ഷിപ്താ - ഖ. . 19 വിജയാന്വിതേ - ഘ. . 20... യാൻ - ക. . 21 ക്ഷുരപ്രമാണാഃ-ഘ. . 22.. സാദിഭിഃ - ഘ. . 23,. മാനസംജു-ക,. മാസസർജ (ര്ജു) -ഘ. . 24 ഹംസാംഗരൂചിരാണി ഘ. .

350
ഏകൈകസ്യ ചതസ്രശ്ച കരേണ്വശ്ചാരുദർശനാഃ .
സ്ഥാപിതാഃ പുരതോ ദൈത്യൈഃ പരവാരണവാരണാഃ . .8.61.2 0 ..
യൂനോ യുവഭിരാരൂഢാൻ ശിക്ഷിതാനസ്ത്രകോവിദൈഃ25 .

ചക്രുരഗ്രേസരാനശ്വാൻ വർമിണോ ലോഹജാലിനഃ ..21 ..
വർമിണോ ബദ്ധകവചാഞ്ഛരിതനിസ്ത്രിംശധാരിണഃ .
തേഷാം പുരസ്സരാൻ പത്തീനനുയാശ്ച ധന്വിഭിഃ .. 22. .
ദൈത്യയോധാസ്തതശ്ചാന്യേ26 വർമിണോ ലോഹജാലിനഃ .
ആരൂഢാ ബദ്ധനിസ്ത്രിംശാഃ സ്നാതപീസ്തുരങ്ഗഃമാൻ27 . .23 ..
കേചിദ്വിനീതൈര്യുവഭിഃ സ്നപിതൈഃ28 കൃതമങ്ഗലൈഃ .
രഥാൻ സംയോജയാമാസുരശ്വൈരഗ്രജവൈസ്തദാ29 . .24..
ആയുധാൻ സപതാശ്ച കിംകിണീജാലനാദിതാൻ .
അധിതസ്ഥുസ്തദാ കേചിദ് രഥാൻ ഹാടകസംസ്കൃതാൻ ..25 . .
ഏവം തത് കല്പിതം ശ്രുത്വാ സൈന്യം സൈന്യനമസ്കൃതഃ .
സുന്ദോ ദാനവശാർദൂലോ നിര്യയൗ കൃതമങ്ഗലഃ . . 26 . .
സ്വീഷം സുകൂബരം30 സ്വക്ഷം ശാതകുമ്ഭമയം വരമ് .
നാനാമണിമയൈശ്ചിത്രൈർഭക്തിപുഷ്പമൃഗദ്വിജൈഃ31 . . 27. .
യുക്തം പരമസംഹൃഷ്ടൈർമനോവേഗൈസ്തുരങ്ഗമൈഃ .
ആരുഹ്യാഥ രഥം ദിവ്യം പതാകാധ്വജശോഭിതമ് ..28..
കവചീ ബദ്ധനിസ്ത്രിംശോ വിധൂതസിതചാമരഃ32 .
അഭിതഃ സ്തൂയമാനശ്ച സൂതമാഗധബന്ദിഭിഃ ..29 ..
നിസുന്ദോപി33 മദശ്യാമകപോലാലീനഷട്പദമ്34 .
ആരുഹ്യ നിർജഗാമാശു സാംഗ്രാമികമനേകപമ്35 .. 8.61.30 . .
അന്യേ ച ദാനവാസ്തത്ര രഥൈരശ്വൈർമതങ്ഗജൈഃ .
നിര്യയുഃ പരമപ്രീതാ36 യുദ്ധശൗണ്ഡാഃ സുദംശിതാഃ ..3 1 . .

25 വാസിതാമസ്ത്രകോവിദൈഃ - ഖ. . 26 സ്തഥാ ചാന്യേ - ഘ . 27 സ്നാതപീതാസ്തുരങ്ഗമാഃ - ക. . 28 സ്നാപിതൈഃ - ക. ഖ. . 29... സ്തഥാ - ഘ. . 30 സുകുരവം - ക. . 31 ഭക്താപുഷ്പസുഗംധിജൈഃ - ഘ . 32 ബദ്ധനിസ്ത്രിംശ ഉദ്ധൂതശിതചാമരഃ - ഘ. . 33 ഉപസുന്ദോ - ഖ. . 34 നീരദശ്യാമകപാലാനീലഷട്പദമ് - ഘ. . 36 സംഗ്രാമികമനീകപമ് - ക., മഹാദ്വിപം - ഖ . 36 പരമപ്രീത്യാ - ക ഘ. .

351

ബലസ്യാഗ്രേസരം കൃത്വാ താരകാക്ഷം37 മഹാസുരമ് .
സഹിതം ബഹുഭിഃ ശൂരൈ രഥനാഗാശ്വപത്തിഭിഃ . . 3 2..
പൃഷ്ഠതഃ സംവിധായാശു ബലോന്മത്തം മഹാസുരമ് .
ബലേന ചതുരങ്ഗേണ38 മഹിഷം പാർഷ്ണിരക്ഷിണമ്39 . .3 3 . .
പാർശ്വയോരുഭയോർന്യസ്യ40 മേഘസ്വനമഹാസ്വനൗ .
സൈന്യേന മഹതാ ദൃപ്തൗ41 ദാനവാവരിസൂദനൗ ..34. .

മധ്യേ സുന്ദോ നിസുന്ദശ്ച മയഃ ശമ്ഭുഃ ഖരോ മുരഃ .
സന്നദ്ധാ ബലിനഃ ശൂരാ പരസൈന്യവിദാരണാഃ42 . .3 5. .
പ്രതസ്ഥിരേ സുസംയത്താ ദിവം ദാനവസത്തമാഃ .
പ്രലയേ മാരുതോദ്ധൂതാ ഘനാഃ സംവർത്തകാ ഇവ . .3 6. .
തേഷാമാഗമനം ജ്ഞാത്വാ സഹ സ്വർലോകവാസിഭിഃ .
അപസൃത്യ ജഗാമാശു ജനസ്ഥാനം ശതക്രതുഃ . . 37. .
മേരോ ശിഖരമാരുഹ്യ സർവേഥ സഹിതാസ്തദാ .
സേനാ നിവേശയാമാസുർനന്ദനേ തേ സുരദ്വിഷഃ43 .. 38..
അഥ സൈന്യസ്യ ദൈത്യേന്ദ്രാ44 രക്ഷാമാധായ സർവശഃ45 .
പ്രവിഭക്താനസംബാധാനാവാസാൻ46 ജഗൃഹുസ്തതഃ ..3 9 ..
ദത്താനുജ്ഞാസ്തതഃ സർവേ ദാനവാ ദാനവോത്തമൈഃ .
സന്നാഹ്യമപനിന്യുസ്തേ സർവോപകരണം തദാ ..8.61.40 ..
ആരൂഢാ ഗജകന്യാസു47 വർമാണി മുമുചുഃ ശനൈഃ .
ആയുധാന്യപനീയാശു48 സൈനികാ മത്തദന്തിനാമ് ..41 ..
സന്നാഹാനപനിന്യുശ്ച49 മുമുചുഃ കവചാനി ച .
തനുത്രാണി ച ചിത്രാണി50 തദാ ദാനവസൈനികാഃ . .42..

37 താരകാഖ്യം - ഘ. . 38 ബലേന ച തുരങ്ഗേണ - ക. ഖ. . 39 പാരിരക്ഷിണമ് - ക., പരിരക്ഷിണമ് - ഖ. ഘ. . 40... സ്തസ്യ - ഖ. . 41 ഗുപ്തൗ - ക. ഘ. . 42.. നിവാരണാ - ക ഖ. . 43 നിർജരദ്വിജഃ - (ഷഃ) - ഘ. . 44 ദൈത്യാസ്തേ - ഘ. . 45 സർവതഃ - ക. ഘ. . 46... വാസം - ക. ഖ., വാസാസ്തേ - ഘ. . 47... ജഗകന്യാസു - ക. . 48.. .ന്യുപനീതാനി - ഖ. . 49 പരിനിന്യുശ്ച - ഘ. . 50 വിചിത്രാണി - ഖ. ഘ .

അപേത കക്ഷാൻ51 മാതങ്ഗാൻ52 സ്നാതപീതാൻ ഗതക്ലമാൻ53 .
ബബന്ധുഃ കല്പവൃക്ഷേഷു54 കേചിദ്ദാനവസൈനികാഃ . .43 ..
കേചിത് കല്പദ്രുമാന്നാഗാ മദസംലീനഷടപദാഃ55 .
ബഭംജുർബലിനസ്ത്രസ്തമത്തോദ്ഭ്രാന്തവിഹങ്ഗമാൻ ..44..
ചുക്രുശുർബലിനഃ കേചിന്മദശ്യാമാൻ56 മതങ്ഗജാഃ .
കപോലാൻ കല്പവൃക്ഷേഷു പുഷ്പാലീനാലിപംക്തിഷു ..45..
നാഗാ ജഗാഹിരേ കേചിന്മത്താ മന്ദാകിനീം നദീമ് .
ഹൈമവാരിജകിഞ്ജൽകപിഞ്ജരോപാന്തരോധസമ് ..46..
വിമുക്തസാങ്ഗ്രാമികവർമജാലാൻ57 പ്രസന്നചിത്താൻ പരിഘൃഷ്ടകായാൻ .
നിപീതതോയാനപനീതഖേദാൻ ബബന്ധുരശ്വാൻപൃഥഗശ്വബന്ധാഃ ..47..
അഥ സൂക്ഷ്മാണി വാസാംസി ചിത്രാശ്ച പരമാഃസ്രജഃ58 .
ആനിന്യുഃ കല്പവൃക്ഷേഭ്യഃ ഫലാനി മധുരാണി ച59 ..48..

ഹൈമാനി കേചിത് പദ്മാനി തദ്രജോരുണമൂർത്തയഃ60.
ബഭഞ്ജുർദാനവാ ഹൃഷ്ടാ ഗതാ മന്ദാകിനീം നദീമ് . .49..
ആനിന്യുഃ സൈനികാഃ കേചിന്മന്ദാരകുസുമോത്കരാൻ .
ഫലാന്യാജഹ്രിരേ കേചിത് സ്വാദൂനി ച ബഹൂനി ച ..8.61.50 ..
തത്രോഷ്യ രജനീമേകാം ഭേരീരാഹത്യ ദാനവാഃ .
തേനൈവ വിധിനാ യത്താഃ പ്രജഗ്മുരമരാവതീമ് ..51 ..
തതസ്തൂര്യനിനാദേന ഗജാനാം ബൃംഹിതേന ച .
സിംഹനാദൈശ്ച ദൈത്യാനാം ചചാലേവാമരാവതീ ..52..
അഥ ശൂന്യാം സമുദ്വീക്ഷ്യ പുരീം ദാനവസത്തമാഃ .
ഇത്ഥമൂചുഃ സുസംഹൃഷ്ടാ61 നദന്തോ ഭൈരവസ്വനമ്62 ..53 . .

51 അപേതഭക്ഷ്യാൻ - ക. . 52 അപേതകക്ഷാസ്താന്നാഗാൻ - ഘ. . 53 സ്നപിതാന്വിഗതക്ലമാൻ - ഘ. . 54 വൃക്ഷകല്പേഷു - ക. . 55... ഷട്പദാൻ - ഖ . 56 മദശ്യാനാൻ - (?) . 57... സങ്ഗ്രാമികവർമജാലാൻ - ക. . 58 വിചിക്നുയിരയ... - ക. ഖ. . 59 മുമുചാസുരാഃ-- - ക. ഖ. . 60 ഭദ്രാണി രണമൂർധനി - ഘ. . 61 സംപ്രഹൃഷ്ടാ - ഘ. . 62 ഭൈരവം രവം (?) .

353
ജയതി വിബുധശത്രുഃ സുന്ദദൈത്യേന്ദ്രസിംഹഃ
കഠിനരുചിരബാഹുഃ പീനവിസ്തീർണവക്ഷാഃ .
ശതമഖപുരജേതാ ചാരുപൃഥ്വായതാക്ഷഃ
സജലഘനനിനാദോ മത്തനാഗേന്ദ്രഗാമീ ..54..
തദനു ജയതി ചാരുപ്രാന്തരക്തായതാക്ഷോ
മൃഗപതിഗതിലീലഃ സംയുഗേഷ്വപ്രധൃഷ്യഃ .
ത്രിദശവരവിജേതാ ദാനവേന്ദ്രോ നിസുന്ദഃ
പ്രഹതമുരജനാദഃ പീനദീർഘോരുബാഹുഃ . .55..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ അമരാവതീപ്രവേശോ നാമ ഏകഷഷ്ടിതമോധ്യായഃ

സനത്കുമാര ഉവാച
അഥ നിർജിത്യ ദൈത്യേന്ദ്രൗ ദിവം1 വിക്രമശാലിനൗ .
ജഗ്മതുഃ സഹിതൗ ദൈത്യൈർവിന്ധ്യം തുങ്ഗശിലോച്ചയമ് ..1 ..
സംപൂജ്യ വിധിവദ്ദൈത്യാൻ പ്രസ്ഥാപ്യ ഭ്രാതരൗ തദാ .
രേമാതേ വിന്ധ്യപാദേഷു ഫുല്ലപാദപസാനുഷു ..2..
ദൈത്യാഭ്യാമഥ വിജ്ഞായ ബ്രഹ്മാ സുരപരാഭവമ് .
വിചിന്ത്യൈകമനാഃ സമ്യഗ് വധോപായം തയോസ്തദാ ..3 ..
തിലം തിലം സമാദായ രത്നേഭ്യശ്ചാരുദർശനാമ് .

സസർജ കമനീയാങ്ഗീമങ്ഗനാം വൽഗുനിസ്വനാമ് ..4..
തിലോത്തമേതി തസ്യാശ്ച നാമ ചക്രേ പിതാമഹഃ .
ദിവ്യാനാമപി സാ സ്ത്രീണാമുപമേവ3 തദാ ബഭൗ ..5..
അതിസംപൂർണവക്ത്രാം4 താമതീംദീവരലോചനാമ് .
അതിഹംസസ്വനാലാപാമതിമത്തേഭഗാമിനീമ് ..6..
ലക്ഷ്മീർനിരീക്ഷ്യ സവ്രീഡാ പങ്കജേനാവൃണോന്മുഖമ് .
വപുർഭിശ്ചൈവ ചാർവങ്ഗ്യാസ്ത്രേപുരുദ്യാനദേവതാഃ ..7..

1 ദേവാൻ - ഘ. . 2... മനങ്ഗാം - ക. . 3... മതിരൂപാ : - ച. . 4 സിന്ദൂരവക്ത്രാം - ഘ. . 5. സ്സൈ്വശ്ച - ക ഖ. .

354

താമുത്പാദ്യ തതോ ധാതാ6 പാകശാസനമബ്രവീത് .
ശമ്ഭുനാ മദനഃ പൂർവം നിർദഗ്ധോ ലോചനാഗ്നിനാ7 . .8..
തസ്യ പ്രോദ്ഭൂതയേ8 യാമ സർവേ9 പാർശ്വ പിനാകിനഃ .
തമാരാധ്യ തതഃ10 കുർമ്മോ യഥാ സ്യാന്മദനഃ പുനഃ . .9..
അഥ തേ ബ്രഹ്മണാ സാർധം തയാ ചാസുരവിദ്വിഷഃ .
ജഗ്മുർവിന്ധ്യഗിരേഃ ശൃങ്ഗം യത്രാസ്തേ ഭഗവാൻ ഹരഃ ..8.62.10 ..
തത്ര ശർവമപശ്യന്തോ ദധ്യുസ്തേ സുരസത്തമാഃ .
ഗൃണന്തഃ പ്രണവം സർവേ ശിവസന്യസ്തചേതസഃ .. 11 ..
അഥ ലിങ്ഗം സമുത്തസ്ഥൗ തേഷാം മധ്യേ ദിവൗകസാമ് .
സുസംഹതം11 സുസംശ്ലിഷ്ടം സമൂഹസ്തേജസാമിവ . .12. .
ഉച്ചചാര തദാ തസ്മാദുച്ചൈർവാഗ്12 വിശദാക്ഷരാ .
നിർദഗ്ധോയം മയാ പാപസ്തപസ്വിജനകണ്ടകഃ .. 13 . .
യുഷ്മദർഥേ വിമോക്ഷ്യാമി കാര്യം വോയം13 കരിഷ്യതി .
കരോതു പരിതശ്ചേയം മാം പ്രദക്ഷിണമങ്ഗനാ .. 14..
ഏവമുക്താ മഹേശേന സാ ചകാര പ്രദക്ഷിണാമ്14 .
സന്നിധായാഞ്ജലിം മൂർധ്നി രക്തേന്ദീവരകോമലമ്15 ..15..
നേമേ16 മൂർതിം തദാ പൂർവാം നിസ്സസാര തതോ മുഖമ്17 .
ത്ര്യക്ഷം പ്രസന്നബിമ്ബോഷ്ഠമമിതദ്യുതി കാന്തിമത് . . 1 6. .
അഥ തേജോ വിനിഃസൃത്യ18 വദനേന്ദോഃ പിനാകിനഃ .
താം വിവേശാങ്ഗനാമാശു19 ശരദ്ഭാസ്കരഭാസ്വരമ് . .17..
അഥ സാ ദക്ഷിണാം മൂർത്തിം പ്രണേമേ ചാരുദർശനാ .
നിർജഗാമ തദാ ദീപ്തം മുഖം സുരഗുരോസ്തതഃ . .1 8..
വാരിഭാരാലസാമ്ഭോദരുചിമദ്20 ഭീമനിസ്വനമ് .

കരാലദശശനോദ്ഭാസി ദീപ്തരക്താന്തലോചനമ് .. 19 ..

6 താം സമുത്പാദ്യ ധാതാ തു - ഘ. . 7 നേത്രവഹ്നിനാ - ഘ . 8 പ്രോദ്ധൃതയേ - ഘ . 9 യാമസ്സർവേ - ക. ഘ. . 10 തഥാ - ക. ഖ . 11 സുസംഘാതം - ക ഖ, . 12 ദുർബോധ... - ഖ . 13 യഃ - ക. ഖ. . 14 പ്രദക്ഷിണം - ക ഘ. . 15... ലോചനം - ഘ. . 16 രേമേ - ഘ. . 17 തദാ - ക. ഖ . 18.. .ഭിനിഃസൃത്യ - ഘ. . 19 ആവിവേശാങ്ഗനാമാശു - ഘ. . 20... ധാരാലസാമ്മോദരുചിരം - ഘ. .

355

അത്യാദിത്യം തതസ്തേജോ മുഖാന്നിഃസൃത്യ ദക്ഷിണാത് .
ദൃശ്യമാനം സുരൈസ്സർവൈർവിവേശ പ്രമദോത്തമാമ് . . 8.62.20 . .
പ്രണേമേ സാ തതസ്തസ്യ പശ്ചിമാം മൂർത്തിമഞ്ജസാ ..
നിശ്ചക്രാമ തതസ്തസ്യാ21 മുഖം ത്ര്യക്ഷമനുത്തമമ് .. 21 ..
തതസ്തേജോ വിനിഃസൃത്യ മുഖേന്ദോർമദനദ്വിഷഃ22 .
ദീപ്യമാനം വിവേശാശു താമേവ പ്രമദോത്തമാമ് . .22 . .
ഉത്തരാം മൂതിമാഗത്യ പ്രണേമേ സാ കൃതാഞ്ജലിഃ .
തസ്യാ23 മുഖം സുസംപൂർണം സുപ്രസന്നം വിനിര്യയൗ ..2 3 . .
തസ്മാത്തേജോ വിനിഃസൃത്യ സൂര്യദീപ്താനലപ്രഭമ്34.
വിവേശ പ്രമദാമാശു താമേവ വരവർണിനീമ് ..24. .
മുഖാനി ദേവദേവസ്യ സുരാണാമർഥസിദ്ധയേ .
ചത്വാരി നിര്യയുർദിക്ഷു ന തസ്യാ രൂപവിസ്മയാത് . .25..
ആത്മസംസ്ഥം പുരാ തേജോ ദഗ്ധ്വാ യന്മദനം കൃതമ് .
അനുജഗ്രാഹ ദേവേശസ്തേന താം പ്രമദോത്തമാമ് ..3 6..
അബ്രവീച്ച സുരാൻ സർ□□□സ്തത്രേദം വചനം ശിവഃ .
യസ്മാദിയം മാം യുഷ്മാംശ്ച മണ്ഡലേന പ്രദക്ഷിണമ് . .27. .
ചക്രേ സർവാൻ സുരശ്രേഷ്ഠാഃ സ്ഥാനം തസ്മാദിദം മമ .
ഭവിഷ്യതി ഗിരൗ വിന്ധ്യേ മണ്ഡലേശ്വരസംജ്ഞിതമ് . . 28 ..
മംഡലേശ്വരമേതച്ച യഃ കരോതി പ്രദാക്ഷിണമ് .
പ്രദക്ഷിണീകൃതാ തേന സപ്തദ്വീപാ മഹീ ഭവേത്25 .
സാന്നിധ്യം സർവദാ ഹ്യസ്മിൻ കരിഷ്യാമി വരപ്രദഃ26 ..29. .
മണ്ഡലേശ്വരമീശാനം ദൃഷ്ടവാ തു പ്രയതോ നരഃ .
അശ്വമേധഫലം പ്രാപ്യ മമ ലോകമവാപ്സ്യതി . .8.62.3 0 . .
നൈകസിദ്ധസമാകീർണം കിന്നരോരഗസേവിതമ് .
യുഷ്മാഭിഃ സർവദാ യുക്തം ഭവിഷ്യതി മമ പ്രിയമ് .. 31 ..

21 തതസ്തസ്മാന്മുഖം - ഘ. . 22... ര്വദനത്വിഷഃ - ക. . 23 തസ്മാൻ - ഘ. . 24 സൂര്യാനലപ്രഭാമിവ - ഘ. . 25 ഇതി പദ്യം ദൃശ്യതേ ഘ. പുസ്തകേ, ന തു *മൺലേശ്വരമീശാനമിതി* . 26 വരപ്രദമ് - ക. .

ഏഷാ തിലോത്തമാ ചൈവ യദർഥം സുരസത്തമാഃ .
സൃഷ്ടാ യുഷ്മാഭിരവ്യഗ്രാ തദ്വഃ കാര്യം കരിഷ്യതി . .3 2 . .
ഏതാമവേക്ഷ്യ തൗ ദൈത്യൗ മോഹിതൗ മദനാർദിതൗ .
അന്യോന്യം യാസ്യതോ നാശമേഷാ ചൈവ ഭവിഷ്യതി . .3 3 ..
അജരാ ചാമരാ27 ചൈവ സർവാപ്സരവരാ ശുഭാ .
പൂജ്യാ ചേഹ സദാ സ്ഥാനേ വന്ദ്യാ ചൈവ ഭവിഷ്യതി ..34. .
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവമുക്തേ28 മഹേശേന സുരാഃ സുപ്രീതചേതസഃ .
താം സ്ത്രിയം പ്രേഷയാമാസു29ർവധാർഥം ദൈത്യയോസ്തദാ .. 35..
സഹായാൻ പ്രദദൗ ചാസ്യൈ ബ്രഹ്മാ കമലവാഹനഃ .
ക്രോധം ദർപമൃതൂത്സർവാൻ30 മാത്സര്യം മദമേവ ചഃ31 . .3 6..
കാലം മൃത്യും ച മോഹഞ്ച വിഷാദഞ്ചാമിതദ്യുതിഃ .
അഥ സംപ്രേഷയിത്വാ തു ദേവതാസ്താം തിലോത്തമാമ് ..37. .
ആത്മാനം പിണ്ഡയാമാസുർദേവാസ്തേ സർവ ഏവ ഹി .
കഃ കഃ കതമ ആയാത ഇഹാദ്യേതി സുരർഷഭാഃ . . 38..
തതോ മധ്യേ സ്ഥിതം നത്വാ ഭൂയസ്തേ പരമേശ്വരമ് .
പിണ്ഡ്യമാനേഷു ദേവേഷു യസ്മാന്മധ്യേ സമാസ്ഥിതഃ . .3 9. .
പിണ്ഡാരേശ്വര ഇത്യേവ തത്രാസാവഭവത്തതഃ32 .
പിണ്ഡാരേശ്വരമീശാനം ദൃഷ്ട്വാ ഭക്ത്യാ തു33 മാനവഃ . .8.62.40 ..
സർവാശുഭവിനിർമുക്തോ34 ദേഹഭേദേ ഗണോ ഭവേത് .
പൃഥിവ്യാം യാനി ലിങ്ഗാനി35 ചതുർമുഖായതനാനി ച36 . .41 . .

27 ഹ്യമരാ - ഘ . 28 ഏവമുക്താ - ഘ . 29 ശംസയാമാസു - ഘ. . 30 ക്രോധദർപാദികാൻ സർവാൻ - ഘ. . 31 രാഗം മദനമേവ ച - ക. ഖ . 32 തദാ - ഘ. . 33 ച - ഘ. . 34 ശുഭാശുഭവിനിർമുക്തോ - ഘ. . 35 സർവാണി - ക. ഖ . 36 ചതുർമുഖാനി മേ സുരാഃ - ഘ .

താനി സർവാണി ദൃശ്യാനി ഇദം ദൃഷ്ട്വാ ഭവന്തി ഹി .
തതസ്താ ദേവതാഃ സർവാഃ കൃത്വാ കാര്യമതന്ദ്രിതാഃ ..42..
പ്രണസ്യ(മ്യ) പരമേശാനം സ്വാനി സദ്മാനി ഭേജിരേ .
സാപി ചാരുമുഖാപാങ്ഗീ പീനോന്നതപയോധരാ37 ..43 ..
ആക്ഷിപന്തീവ38 ചേതാംസി സുരാണാം വിഭ്രമൈസ്തദാ39 .
പ്രതസ്ഥേ ദക്ഷിണാമാശാമാസാതേ യത്ര ദാനവൗ ..44..
വിദ്ധ്യപാദേഷു രമ്യേഷു വിഹഗോദ്ഗീതസാനുഷു .

ഭ്രമന്താവഥ ദൈത്യേന്ദ്രൗ സ്ഥിതാം ദദൃശതുസ്തു താമ്40 ..45..
അശോകശാഖാമുത്ഫുല്ലാമാലമ്ബ്യോന്മത്തഷട്പദാമ് .
വസാനാമംശുകം ചിത്രമാബദ്ധ41 മണിമേഖലാമ് ..46. .
ഗായന്തീം മധുരം രക്തം സമം കലമനാകുലമ്42 .
താരമന്ദ്രാതിതാരൈശ്ച സ്വരൈഃ സമ്യഗലംകൃതമ് . .47..
സാക്ഷാദിവ തപഃസിദ്ധിം ശ്രിയം മൂർത്തിമതീമിവ .
പ്രാപ്താമിവ രതിം സാക്ഷാത് കാന്തിം ചാന്ദ്രമസീമിവ ..48. .
മമൈവേയം43 മമൈവേയ44 മിതി തൗ ദാനവോത്തമൗ45 .
അഭിസൃത്യ തു തൗ46 ദേവീം പാണ്യോർജഗൃഹതുഃ സമമ്47 ..49..
അഥ ദർപമദക്രോധമാത്സര്യാവിഷ്ടചേതസൗ .
തൗ ചുക്രുധതുരത്യർഥമന്യോന്യസ്യാസുരോത്തമൗ .. 8.62.50 . .
തയോർഗദേന്തകഃ48 കാലോ മൃത്യുശ്ചാവിവിശുർദ്രുതമ് .
പ്രഗൃഹ്യാഥ ഗദേ ക്രുദ്ധാവന്യോന്യമഭിജഘ്നതുഃ . . 51 ..
അഥൈകൈകേന49 തൗ തത്ര പ്രഹാരേണാഭിതാഡിതൗ .
വിഷണ്ണൗ ഭിന്നസർവാങ്ഗൗ50 ശിവശാപവിമോഹിതൗ51 ..52 ..

37 പീനോത്ഥിതപയോധരാ - ക. ഖ . 38 ആപിക്ഷന്തീ ച - ക. ഘ. . 39 വിദ്രുമൈസ്തദാ - ഘ . 40... സ്തതഃ - ഘ. . 41.. മാലമ്ബ്യ (മ്ബ) - ക,... മാനസ്യാ - ഘ . 42 സമദകഗുണ്യാ - ഘ. . 43 മമൈവൈഷാ - ഘ. . 44 മമൈവേതി - ഘ. . 45 ദാനവൗ രൂപമോഹിതൗ - ഘ, തൗ തദാ ദാനവോത്തമൗ - ഘ. . 46 ച താം - ഘ., ശുഭാം - ക . 47 സ്വയം - ക. . 48 തയോർദം (ര്ദേ) ഹേന്തകഃ - ഘ . 49 യഥ ത്വൈകേന - ഖ. . 50 വിഷണ്ണാസ്ധിതസർവാങ്ഗൗ ക., വിസംജ്ഞൗ - ഘ. . 51 ശിരസാ പരിമൗഹിതൗ - ഘ. .

വിസംജ്ഞൗ പതിതൗ ഭൂമൗ ഛിന്നമൂലാവിവ ദ്രുമൗ .
അഥ നിര്യയതുസ്തത്ര52 കാമോപഹതചേതസൗ ..53..
ആത്മാനൗ സഹ ശുക്രേണ തയോർദാനവമുഖ്യയോഃ .
തൗ തദാ53 നിർഗതൗ തത്ര തയോർജീവൗ ദുരാത്മനോഃ ..54..
ബലിനൗ ചാരുസർവാങ്ഗൗ ബാലാവാശു ബഭൂവതുഃ .
ഏകസ്തത്രാബ്രവീദ്ബാലഃ ശുംഭോഹം ദ്വിഷതാമിതി ..55..
നിശുംഭോപ്യഹമന്യസ്തു ബാലസ്തത്രാവദത്തദാ .
അഥ വിന്ധ്യഃ54 സമാസാദ്യ ബാലൗ താവമിതദ്യുതീ ..56..
ആദിദേശാത്മനഃ പത്നീം പാഹി ത്വം ബാലകാവിതി .
വവൃധാതേഥ തൗ തത്ര ദാനവേന്ദ്രസുതാവുഭൗ ..57..
കൃഷ്ണപക്ഷക്ഷയേ യദ്വദ് യുഗപച്ഛശിസാഗരൗ55 .
ബുദ്ധ്വാ തൗ ച തദാ ജന്മ56 ദാനവാഭ്യാമരിന്ദമൗ ..58..

തപശ്ചേരതുരത്യുഗ്രം57 പർണാമ്ബുപവനാശനൗ .
തപസാരാധിതസ്താഭ്യാം തത്രാഗത്യാബ്രവീത്പ്രഭുഃ ..59..
തുഷ്ടാസ്മി യുവയോഃ പുത്രൗ വരം കിം'58 വാ ദദാന്യഹമ്59 .
വവ്രാതേ തൗ വരം വീരാവജയ്യാ60 വധ്യതാം സദാ ..8.62.60..
പ്രാർഥനാം താം തയോഃ ശ്രുത്വാ പ്രത്യുവാച പിതാമഹഃ .
അവശ്യം പുത്രയോരേഷ്യം മരണം യേനകേനചിത് ..61..
സുരേഭ്യോന്യത്ര ദൈത്യേന്ദ്രാവമരത്വം ന വിദ്യതേ .
ഇത്യുക്തവന്തം ബ്രഹ്മാണം വവ്രാതേ ദാനവൗ വരമ് ..62..
ഉഭാവപി61 സുനിശ്ചിത്യ സംപ്രഹൃഷ്ടതനൂരുഹൗ .
ജഗന്മാതുശ്ച62 യാ കന്യാ വിനാ തസ്യാഃ പിതാമഹ ..63. .
മാ63 ഭൂതാമാവയോർദേവ സദാ മൃത്യുപരാജയൗ .
ഏവമസ്ത്വിതി തൗ പ്രോച്യ ദൈത്യേന്ദ്രതനയാവുഭൗ ..64..

52 നിർവവതുസ്തത്ര - ഘ. . 53 തതസ്തൗ - ഘ . 54 വിന്ധ്യം - ഖ ഘ . 55. ച്ഛണിഭാസ്കരൗ - ക. ഖ., ... ത്സിന്ധുസാഗരൗ - ഘ. . 56 ജഗ്മുർ - ഘ . 57 തപശ്ചരതുരത്യുഗ്രം - ഘ. . 58 കം (?) . 59 ദദാമ്യഹം - ക. ഖ. . 60... വജേയാ - ഖ . 61 ഹതാവപി - ഘ- . 62 ജഗന്മാതേവ - ഘ,... ന്മാതേ ച - ക., ജഗത്പതേ - ഖ. . 63 ന - ഖ. .

വിശ്വസ്യ ജഗതഃ സ്രഷ്ടാ തത്രൈവാന്തരധീയത .
അഥ തൗ തപസസ്തീവ്രാദ്വിരമ്യ കൃതമങ്ഗലൗ..65. .
മൗലിനൗ64 ബദ്ധകവചൗ65 ഹാരാങ്ഗദവിഭൂഷിതൗ .
ഹരിചന്ദനദിഗ്ധാങ്ഗൗ പീതകൗശേയവാസസൗ ..66..
വിന്ധ്യപ്രസ്ഥേഷു രമ്യേഷു ചേരതു66ര്ദാനവോത്തമൗ .
പിതാമഹാദ് വരപ്രാപ്തിം ശ്രുത്വാ ശുംഭനിശുംഭയോഃ ..67..
ആജഗ്മുർദാനവാ ഹൃഷ്ടാഃ പാതാലതലവാസിനഃ .
ശംഭുർമയോ ഘനഃ കേശിർനരകോ നമുചിർദ്രുമഃ . .68 ..
അന്യേ ച കോടിശോ ദൃപ്താ ഹതശേഷാഃ സുരദ്വിഷഃ .
വിന്ധ്യപ്രസ്ഥേ നിഷേദുസ്തേ സമേതാഃ സർവദാനവാഃ . .69..
നാനാദ്രുമലതാഗുല്മവികീർണകുസുമോത്കരേ67 .
ധന്വിനോ ബദ്ധനിസ്ത്രിംശാശ്ചിത്രാഭരണഭൂഷിതാഃ ..8.62.70 ..
സേന്ദ്രചാപാസ്തഡിത്വന്തോ നഭസീവ ബലാഹകാഃ .
അഥോവാച മയസ്തത്ര ദാനവോ ദാനവോത്തമൗ ..71 ..
പിതൃഭ്യാം യുവയോർഭുക്തം ത്രൈലോക്യമഖിലം പുരാ .
യുവാഭ്യാമധുനാ ദൈത്യോ കസ്മാന്നാദീയതേ പുനഃ . .72..

സമേതാനമരാൻ68 സർവാന്നിർജിത്യ രണമൂർധനി .
യേ സഹായാ ഹി വാം പിത്രോ69 ര്ബഭൂവുഃ സുരവിദ്വിഷഃ ..73 ..
ത ഏവാമീ ബലോന്മത്താഃ സഹായാ യുവയോര്യുധി .
ഇത്യുക്തവതി ദൈത്യേന്ദ്രേ മയേ ശുമ്ഭോ മഹാസുരഃ . .74. .
നിശുമ്ഭസ്യ മുഖം പ്രേക്ഷ്യ വാക്യമിത്ഥം തദാബ്രവീത് .
ഭൂർലോകമഖിലം ദൈത്യാ യുഷ്മാഭിഃ സഹ സാംപ്രതമ് . .75. .
സംവിഭജ്യ സുരാൻസർവാഞ്ജേഷ്യാമോ രണമൂർധനി .
ജമ്ബൂദ്വീപം സ്വയം സോഥ ജഗ്രാഹാസുരസത്തമഃ ..76 . .

64 ഭൗമിനൗ - ധ. . 65 ബദ്ധകേയൂരൗ - ഘ. . 66 ചരതു.. - ഘ. . 67.. കീർണേ വിസ്തീർണകുസുമോത്കരേ - ഖ. . 68 ... വ്രമരാൻ - ഘ. . 69 പുത്രൗ - ഖ. ഘ. .

ശാകദ്വീപം നിശുമ്ഭായ ദദൗ ഭ്രാത്രേ കനീയസേ .
ശാല്മലിദ്വീപഗോമേദൗ70 ദാനവേഭ്യോ ദദൗ പ്രഭുഃ . .77..
ക്രൗഞ്ചദ്വീപകുശദ്വീപൗ ദൈത്യേഭ്യഃ പ്രദദൗ ച സഃ .
ദൈത്യേന്ദ്രഃ പുഷ്കരദ്വീപം ഭാർഗവായ ന്യവേദയത് ..78. .
ഏവം പ്രതിവിഭജ്യാശു71 ഭൂർലോകമഖിലം തദാ .
ഇജ്യാഞ്ജലിനമസ്കാരാൻ യജ്ഞാൻ സർവാ72ശ്ച സത്ക്രിയാഃ73 ..79..
ആച്ഛിദ്യ ദൈവതേഭ്യസ്തേ ജഗൃഹുർദൈത്യദാനവാഃ .
ബഭൂവാഥ തതോ യജ്ഞഃ കശ്യപസ്യ74 മഹാത്മനഃ ..8.62.80 . .
ആഗത്യ തം75 തദാ യജ്ഞം മമൃദുഃ76 സുരശത്രവഃ .
ആധിപത്യം ഹി നഃ കൃത്സ്നേ77 ഭൂർലോകേ കശ്യപാധുനാ . .8 1 . .
സർവാവസ്ഥാസു യജ്ഞേ78സ്മിന്നസ്മാൻ ത്വം യഷ്ടുമർഹസി .
ഏവമുക്തസ്തതോ ദൈത്യൈർമാരീചഃ കശ്യപസ്തദാ . .82. .
ഗമ്ഭീരമർഥവദ്വാക്യമുവാചേത്ഥം സ്മയന്നിവ .
ത്രൈലോക്യമാത്മനഃ79 കൃത്വാ ജിത്വാ സർവാമരാൻ രണേ ..83 . .
യജ്ഞഭാ[illegible]സ്തതോ ദൈത്യാഃ സർവാനാദാതുമർഹഥ .
ഏവമുക്താസ്തദാ തേന ദൈത്യദാനവസത്തമാഃ . .84..
ബലം സർവം സമാദായ80 കൃത്വാ സാങ്ഗ്രാമികീഃ81 ക്രിയാഃ .
പ്രശസ്തേഷു കൃതാചാരാ മുഹൂർത്ത82 ര്ക്ഷദിനേഷു തേ ..85. .
രഥൈർനാഗൈസ്തുരങ്ഗൈശ്ച നിര്യയുർദൈത്യദാനവാഃ .
പൃഷ്ഠതഃ പുരതഃ സമ്യക് പാർശ്വയോരുഭയോരപി . .86. .
വിധായ രക്ഷോ സംയത്താ യയുർദേവാൻ ജിഗീഷവഃ .
തേഷാമാഗമനം ജ്ഞാത്വാ ദ്വിഷതാം പാകശാസനഃ . .87..

സംഹതാനാം83 സുസംയത്തോ84 യുദ്ധ്വാ നാകം ജിഗീഷതാമ്85 .
വിധിം വിധായ സ്വപുരേ86 സമസ്തം ദൗർഗകർമികമ് . .88..

70 ശാല്മലിപ്ലക്ഷദ്വീപൗ ച (?),... ഗോമേയാ (?) - ഖ. . . 71 പ്രതിവിഭജ്യാഥ - ഘ. . 72 സർവാം - ക. . 73 സത്ക്രിയാം - ക. . 74 കാശ്യപസ്യ - ക . 75 തു - ഘ. . 76 സംഗൃഹ്യ - ഘ- . 77 കൃത്സ്നം - ഖ. ഘ. . 78 തസ്മാത്ത്വം ദാനവാൻ - ഘ . 79 മന്വിലം? - ഘ . 80 സമാനായ്യ - ഘ. . 81 സംഗ്രാമികീഃ - ക. . 82 മൂഹൂർതേ - ഖ. . .8 3 സംഘാതാനാം - ഖ. . 84 ദാനവാനാം - ഘ . 85 യോധാനാം വിജിഗീഷതാമ് - ഘ. . 86 സമരേ - ഘ. .

പുണ്യേഷു87 തിഥിനക്ഷത്ര88 -മുഹൂർത്ത89 കരണേഷു സഃ90 .
മുനീൻ വിധിവദഭ്യർച്യ നമസ്കൃത്വാ പിനാകിനേ . .89..
സാർധം സുരഗണൈഃ സർവേർനിര്യയൗ കൃതമങ്ഗലഃ .
ഹിമവച്ഛിഖരാകാരം ചതുർദന്തമനേകപമ് ..8.62.90 ..
ആരുഹ്യൈരാവതം ശശ്വന്മദതോയൗഘവർഷിണമ് .
മഹതാഹൈമദണ്ഡേന91 രത്നാംശുപരിവേഷിണാ . .91 ..
ഉച്ഛ്രിതേനാതപത്രേണ ധ്രിയമാണേന ഭാസ്വതാ92 .
വീജ്യമാനഃ ശരച്ചന്ദ്രകിരണോത്കരനിർമലൈഃ ..92..
ചാമരൈ രത്നദണ്ഡാംശുസമൂഹഖചിതോദരൈഃ .
ആശീർഭിർജയശബ്ദൈശ്ച മുനിഭിഃ പരിവർദ്ധിതഃ .93 ..
അഭിതഃ സ്തൂയമാനശ്ച സൂതമാഗധബന്ദിഭിഃ .
അഥാവകാശേ വിസ്തീർണേ93 സമേ പാദപവർജിതേ ..94..
രചയാമാസ ദേവാനാം പദ്മവ്യൂഹം94 ബൃഹസ്പതിഃ .
മരുദ്ഭിഃ സഹിതം കൃത്വാ കണികായാം ശതക്രതുമ്95..95..
പത്രേഷു ച വസൂൻ രുദ്രാനാദി[illegible]ശ്ച ന്യവേശയത് .
കേശരേഷു യമം96 കാലം കുബേരവരുണാവപി . .96 ..
അനന്തം സഹിതം നാഗൈർനാലേ97 ഗുരുരകല്പയത് .
ദേവാനന്യാൻ സമേ[illegible]ശ്ച രക്ഷോഗന്ധർവസേനയാ ..97..
പുനഃ സരഃ98 സ പദ്മസ്യ പരിതഃ99 പര്യകല്പയത് .
അഥ ദാനവതൂര്യാണാം ശബ്ദം ശ്രുത്വാ ദിവൗകസഃ . .98..
ആജഘ്നുർമുദിതാ ഭേരീർനേദുർനാ[illegible]ശ്ച സംഘശഃ .
വിമിശ്രാൻ100 തൂര്യശബ്ദേന ശ്രുത്വാ നാദാൻ101 ദിവൗകസാമ് ..99..
സംയത്താഃ102 സുതരാം ചക്രുഃ പ്രയത്നം ദാനവേശ്വരാഃ .
അഥ തേ ദാനവാ ദൃഷ്ട്വാ പദ്മവ്യൂഹം ദിവൗകസാമ് ..8.62.1 0 0..

87 പുണ്യേ ച - ഖ. . 88 തിഥിനക്ഷത്രേ - ഖ . 81 മൂഹൂർതേ - ഖ. . 90 ച സഃ - (?) . 91 ഹേമദണ്ഡേന - ഖ. ഘ. . 92 മൂർധനി - ച. . 93 - അഥാകാശേ സുവിസ്തീർണേ - ഘ . 94 പ്രതിവ്യൂഹ - ഘ. . 95 ശതക്രതുഃ - ക. ഘ. . 96 മയം - ക . 97 നലി ക., നാലേ സമുപകല്പയത് - ഘ. . 98 പുരഃ സരാൻ - ക. ഘ., പുരസ്താത്സ - ഖ. . 99 സരിതഃ - ക. . 100 വിമിശ്ര - ഘ. . 201 നാദം ഘ. . 102 സംയതൗ - ഘ .

പപ്രച്ഛുർഭാർഗവം തത്ര തദ്ഭേദമമിതൗജസഃ .
സ പൃഷ്ടോ ദാനവശ്രേഷ്ഠൈർവ്യൂഹഭേദമനാകുലഃ103 . . 101 . .
വിചിന്ത്യ ഭാർഗവോ ധീമാനീത്ഥമാഹാസു[illegible]സ്തദാ .
വികീർണാഃ104 പരിതഃ105 സർവേ തുഷാരനികരാ ഇവ106 . . 102 . .
പദ്മവ്യൂഹം സുരേന്ദ്രാണാം ഹത107 സമ്യക് സുരദ്വിഷഃ .
ഏവമുക്താസ്തതോ108 ദൈത്യാ ഭാർഗവേണ മഹാത്മനാ . . 103 ..
സിംഹനാദം109 വിനദ്യാശു പരിതസ്തേഭിസംപതൻ110 .
തതോ യുദ്ധം സമഭവദ് ദേവദാനവസൈന്യയോഃ . . 1 04. .
ആയുധൈർവിവിധൈസ്തീക്ഷ്ണൈഃ പരസ്പരമഭിഘ്നതോഃ .
സാദിനഃ സാദിഭിഃ സാർധം നാഗാ നാഗൈ രഥാ രഥൈഃ .. 10 5. .
പത്തയഃ പത്തിഭിർദൃപ്തൈർദൃപ്താ യുയുധിരേ111 യുധി .
കേചിദ്വിഭിന്നാ നാരാചൈശ്ഛിന്നാഃ കേചിത് പരശ്വധൈഃ .. 10 6. .
നിപേതുർവ്യസവോ112 യൗധാഃ സേനയോരുഭയോരപി .
ഛിന്ധി ഭിന്ധി സഹേദാനീം തിഷ്ഠ മൂഢ ക്വ ഗച്ഛസി . . 107 ..
ഇതി വാചഃ സുമുത്തസ്ഥുര്യുധി യോധൈരുദീരിതാഃ113 .
വസാരുധിരസംസിക്തം114 തനുത്രാവരണാചിതമ് . . 10 8. .
ഹതനാഗാശ്വകലലം115 തദ്ബഭൂവ രണാജിരമ് .
അഥ തൈർദാനവൈസ്തത്ര116 പീഡ്യമാനാ ദിവൗകസഃ . . 109 . .
സവ്രണാ ഹതഭൂയിഷ്ഠാഃ ശക്രമേവാഭിശിശ്രിയുഃ117 .
അനന്തം നാഗമുഖ്യാശ്ച കുബേരം യക്ഷരാക്ഷസാഃ . . 8.62.110 . .
ഭിന്നേ വ്യൂഹേയ ദേവാനാം പ്രഹൃഷ്ടാ ദൈത്യദാനവാഃ .
സിംഹനാദാൻ വിനദ്യോച്ചൈ118 സ്തൂര്യാണ്യാഹത്യ ഭൂയശഃ . . 111 . .
അഭ്യദ്രവന്തഃ സംയത്താഃ സമരേ പാകശാസനമ് .
അഥോത്ഥാപ്യ ഗജം ശക്രോ വജ്രേണ ശതപർവണാ . . 112 . .

103 മേനാകുലമ് - ഖ . 104 വീസ്തീംർണാഃ -ഖ. 105 പതതഃ ക. 106 തുഷാരേണ ഹിമാഗമേ ഖ. 107 ഹതം - ഘ., ഹതാ - ഖ., ഹതാഃ - ക . 108 സ്തദാ - ഖ. . 109 സിംഹനാദാൻ - ഘ. . 110.. ഭ്യപേത്യ ച - ഘ. . 111 സംയുയു? ഖ . 112 ര്ബഹവോ - ഘ. . പ 13... രുദാഹൃതാഃ - ഘ. . 114 സംസക്തം - ക., സ?- - - . . 115 ? . 116 തേ ദാനവൈസ്തത്ര - ക. ഖ. . 117 .സംശ്രയുഃ - ക., സംശ്രിതാഃ - ഖ. ഘ. . 118 വദന്ത്യുച്ചൈ - ഘ

ചൂർണയാമാസ സംക്രുദ്ധോ വേത്യദാനവവാഹിനീമ് .
ദദാഹ ദാനവാമാകം പരിതഃ119 പാകശാസനഃ . . 11 3 . .
നിദാഘസമയേ ദീപ്തഃ ശുഷ്കകക്ഷമിവാനലഃ120 .
അഥ ശുമ്ഭഃ സമഭേത്യ സമരേ ശക്രമബ്രവീത് . .1 14..
ദൃഷ്ടോസ്യദ്യ121 മയാ ശക്ര ന122 ജീവൻ പ്രതിയാസ്യസി123 .
അഥാഗത്യ തദാ ബ്രഹ്മാ പ്രാഹേത്ഥം സുരസത്തമാൻ . .1 15. .
ന യോദ്ധവ്യം സുരാ ദൈത്യൈരവധ്യാ വഃ സുരദ്വിഷഃ .
ന യോദ്ധവ്യം ന യോദ്ധവ്യം സുരാ ദൈത്യൈർമഹാബലൈഃ . . 11 6..
പൂർവലബ്ധവരാ ഹ്യേതേ അവധ്യാശ്ച സുരദ്വിഷഃ .
അന്തർദധുസ്തതസ്തസ്യ വാക്യം ശ്രുത്വാ ദിവൗകസഃ .
വിഹായ സമരം സർവേ ക്ഷിപ്രം സബലവാഹനാഃ . . 117 ..
അഥ ദൈത്യാഃ സുസംഹൃഷ്ടാസ്തൂര്യാണ്യാഹത്യ ഭൂയശഃ124 .
നേദുരുച്ചൈർവചശ്ചേദമൂചുഃ സമരശാലിനഃ125 . . 1 18..
തുരഗഖുരപുടാന്തക്ഷുണ്ണരേണ്വന്ധകാരേ126
ദ്വിരദരഥനിനാദത്രസ്തപാദാതവൃന്ദേ127 .
വിഗതഭയവിഷാദഃ സംയുഗേ ശുംഭസിംഹോ
ജയതി സുരവിജേതാ വാരിവാഹോരുനാദഃ . . 1 19. .
തദനു ജയതി ദീർഘപീനവൃത്തബാഹുഃ പൃഥുരുചിരോന്നതസംഹതോരുവക്ഷാഃ .
മൃഗപതിഗമനോമ്ബുവാഹനാദഃ സമരവരേ128 വിജയീ നിശുംഭസിംഹഃ129 . .8.62.1 20 ..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ദേവാസുരസംഗ്രാമേ ശുംഭനിശുംഭവിജയോ നാമ130 ദ്വിഷഷ്ടിതമോധ്യായഃ

119 പതിതഃ - ഘ. . 120 ശുഷ്കകാഷ്ഠമിവാനലഃ - ഘ . 121 തുഷ്ടോസ്മ്യദ്യ - ഘ . 122 സ - ഖ. . 123 ത്വം ക്വ യാസ്യസി - ഖ . 124 സർവശഃ - ഘ . 125 സമരപാലിനഃ - ക . 126 ക്ഷിപ്തരേണ്വന്ധകാരേ - ക. . 127.. .പാദാതിവൃന്ദേ - ക. . 12 ന സുരസമരേ (?) .
129 തദനു ജയതി ദീർഘഃ പീനബാഹൂരുപാദഃ പൃഥുരുചിരസുവക്ഷാശ്ചോന്നതാംസഃ സുനേത്രഃ .
മൃഗപതിസമഗാമീ തോയദധ്വാനനാദീ സുരസമരവിജേതാ ദൈത്യനാഥോ നിശുമ്ഭഃ . . ഇതിഃ ഖ. പുസ്തകപാഠ.
ദനകുലഭയഹംതാ ദൈത്യനാഥോസുരേന്ദ്രസ്തദനു ജയതി ധീമാൻ പീത (ന ?) ബാഹൂരുവക്ഷാഃ .
മൃഗപതിഗതിലീലോ ദീർഘനേത്രോ വിശാലഃ പൃഥുര്വിരുചിരലലാടോ ദൈത്യനാഥോ നിശുംഭഃ . . ഇതി ഘ. പുസ്തകപാഠഃ . .
130 അസുരവിജയോ നാമ - ഘ. .

63

അഥ നിർജ്ജിത്യ സമരേ ദേവാൻ ദേവദ്വിഷസ്തദാ1 .
ആജഗ്മുഃ സഹിതാ വിന്ധ്യം ശിഖരാലീനതോയദമ്2 . . 1 . .
പ്രസ്ഥാപ്യ വിധിവത് സർവാൻ തൗ തദാ3 ദൈത്യദാനവാൻ .
രേമാതേ സഹിതൗ വിന്ധ്യേ കിന്നരോദ്ഗീതകന്ദരേ . 2 . .
ആരക്ഷികസ്തയോസ്തത്ര മൂകോ നാമ മഹാസുരഃ .
അപശ്യച്ഛിഖരേ ദേവീം4 ജ്വലന്തീമിവ5 തേജസാ . .3 . .
പുണ്യലക്ഷണസംപൂർണാം പുണ്യാഭരണഭൂഷിതാമ്6 .
ആഗതാം തത്ര താം സിദ്ധിം പുണ്യാനാം കർമണാമിവ . .4..
അഥ മൂകസ്തദാ ദേവീം വിസ്മയോത്ഫുല്ലലോചനഃ .
ദൃഷ്ട്വാ ജഗാമ മനസാ ശുംഭം ദാനവസത്തമമ് ..5 . .
യഥേയം ചാരുസർവാങ്ഗീ പ്രധാനാ സർവയോഷിതാമ് .
തഥാ പുംസാം പ്രധാനോസൗ7 ശുമ്ഭോ ദൈത്യേന്ദ്രചന്ദ്രമാഃ . . 6. .
വിസ്തീർണവക്ഷസസ്തസ്യ8 വിശാലജഘനസ്ഥലാ .
അനുരൂപാ ഭവേത് പത്നീ ദീർഘാക്ഷസ്യാസിതേക്ഷണാ . .7. .
ഇതി സംചിന്ത്യ മനസാ താമുവാച9 സുമധ്യമാമ് .
കാ ത്വം ത്രസ്ത10 സമുദ്ഭ്രാന്തമൃഗശാവ11 വിലോചനേ12 . .8. .
കഃ പിതാ തേനവദ്യാങ്ഗി കാ വാ13 മാതാ തവാനഘേ .
കിമർഥം വാ വസസ്യത്ര14 ഗിരൗ ദാനവസേവിതേ ..9. .
ഏവമുക്താശ്ച മൂകേന മഹായോഗാ സുരേശ്വരീ .
വിജ്ഞായ മനസാ കാലം പ്രാപ്തം ശുംഭനിശുംഭയോഃ .. 8.63.10 . .
സ്മിതപൂർവമിദം പ്രാഹ വാക്യം വാക്യവിശാരദാ .
മാനുഷീം മാം വിജാനീഹി ഗിരാവസ്മിൻ കൃതാലയാമ് . . 11 ..
ആത്രേയഃ സ്വർഗതോ വിദ്വാൻ പിതാ ചക്രചരോ15 മമ .
വിഹായ മാം പുരോ ബാലാം മാതാപ്യനുഗതാ പതിമ് .. 12 . .

1.. സ്സദാ - ഘ . 2 ശിശിരേ നീലതോയദമ് - ഖ., ശിഖരം നീലതോയദമ് - ഘ. . 3 പുനഃ സംസ്ഥാപ്യ വിധിവത് സർവാംസ്തേ- ഘ. . 4 രമ്യേ - ക . 5 സ്വേന . - ഖ ഘ. . 6 ദിവ്യാഭരണഭൂഷിതാമ് - ഖ . 7 പ്രധാനോയം - ഘ. . 8 വപുഷസ്തസ്യ - ഘ. . 9 താം വാചമിദമാഹ - ഘ. . 10 ത്വമത്ര - ഘ. . 11 ശാവക - ഘ . 12 ലോചനാ - ഘ. 13 കാ ച - ഘ, മാതാ വാ കസ്തവ - ഖ. . 14 - കിമർഥമാഗതാസ്യത്ര - ഖ. . 15 ചക്രധരോ - ഘ .

ആജ്ഞപ്താസ്മി തദാ മാത്രാ പ്രദായാസ്ത്രാണി ദാനവ .
വസ വിന്ധ്യേ ഗിരൗ രമ്യേ യോഗം16 ച കുരു സർവദാ . .1 3 . .
സാഹം വചനമാര്യായാഃ17 പാലയന്തീ നഗോത്തമേ .
വസാമി സിംഹശാർദൂല മാതങ്ഗമൃഗസേവിതേ ..14. .

ഇതി ദേവ്യാ വചഃ ശ്രുത്വാ മൂകഃ18 സംഹൃഷ്ടമാനസഃ .
ജഗാമ ദാനവശ്രേഷ്ഠം ശുമ്ഭം ദ്രഷ്ടും കൃതത്വരഃ . . 1 5. .
അഥ ശുംഭം സമാസാദ്യ ഹർഷേണോത്ഫുല്ലലോചനഃ .
ആചചക്ഷ ഇവാകാരൈരപൂർവം രത്നദർശനമ് . . 1 6..
തം ദൃഷ്ടവാ വിസ്മയോത്ഫുല്ലം രക്തായതവിലോചനഃ19 .
മൂകമാഹ തദാ ശുംഭഃ കസ്മാത്തുഷ്ടോസി ദാനവ . . 17..
ഏവമുക്തഃ സ ശുംഭേന മൂകോ വചനമബ്രവീത് .
അപൂർവമദ്യ ദൃഷ്ടം മേ സ്ത്രീരത്നം ശിഖരേ ഗിരേഃ20 . .18..
ന താദൃശീ മനുഷ്യേഷു ന ദേവേഷ്വപി21 സുന്ദരീ .
ന രക്ഷസ്സു22 ന യക്ഷേഷു ന ഗന്ധർവപുരേഷു വാ . . 1 9..
ന നാഗേഷു ന സിദ്ധേഷു ന ദൈത്യപതിവേശ്മസു .
ദൃഷ്ടപൂർവാ മയാ രാജൻ യാദൃശീ സാ23 വരാംഗനാ . .8.63.2 0. .
കാ ത്വം കസ്യ കിമർഥം വാ വസസീഹ ഗിരാവിതി24 . പൃ
ഷ്ടാബ്രവീന്മയാ വാക്യമാത്രേയദുഹിതാ ഹ്യഹമ് . .2 1 . .
വസാമി ചാത്ര25 വിന്ധ്യസ്യ ശിഖരേ മാതുരാജ്ഞയാ .
ഇതി ഭർത്തുഃ സമാഖ്യായ വിരരാമ സ ദാനവഃ26 . . 22..
അഥ ശുംഭസ്യ ഹൃദയേ മൂകസ്യ വചസാ സഹ .
കാമോവകാശമകരോദ്വിനാശായ സുരദ്വിഷാമ് ..2 3 . .
തതഃ പ്രോവാച ദൈത്യേന്ദ്രഃ കാമാകുലിതമാനസഃ27 .
ഗച്ഛ മൂക മദർഥേ താം28 പ്രലോഭയ സുമധ്യമാമ് . .24..

19 യോഗ്യം - ഘ, യോജ്യാ - ക, ദ്യാം ഖ. 17 മാദ്യയാഃ ഘ. 18 ഋതഃ (ദൂതഃ?) - ഖ . 19 വിസ്മയോത്ഫുല്ലരക്താന്തായതലോചനമ - ഘ . : 20 ഗിരൗ - ക, ഖ . 21 ദേവേഷ്വസ്തി - ക. . 22 രാക്ഷസേഷു - ഘ. . 23 യാദൃശാ താദൃശാ - ക ഖ. . 24 ഗിരാവപി - ക ഖ. . 25 ചിത്രേ - ഘ. . 26 വിരേമേ മൂകദാനവഃ - ക. ഖ. ഘ . 27 സമാകുലിതമാനസഃ - ഘ. . 28 ത്വം - ഖ, ന - ക. .

366

ഏവമുക്തഃ സ ശുംഭേന ദ്രുതമുത്ഥായ ദാനവഃ .
പ്രയയൗ യത്ര സാ ദേവീ പ്രാഗനേനാഭിലക്ഷിതാ ..25..
തം ദൃഷ്ടവാ ദാനവം ദേവീ കൃതാഞ്ജലിമുപസ്ഥിതമ് .
കിമർഥമാഗതോസീതി മൂകം പൃഷ്ടവതീ തദാ . .26..
ഏവം പൃഷ്ടോഥ കൗശിക്യാ പ്രാഹേത്ഥം മൂകദാനവഃ .
ആര്യേ ദൂതോസ്മി ശുമ്ഭസ്യ ത്വത്സമീപമുപാഗതഃ ..27..
അഥ ദേവീ സ്മിതം കൃത്വാ പ്രസന്നമഭിവീക്ഷ്യ തമ് .
ഇത്ഥമാഹാഗതം ദൂതം29 കിം സ ആഹാ30 സുരേശ്വരഃ ..28..

ഇതി പൃഷ്ടസ്തദാ ദേവ്യാ പ്രാഹ മൂകഃ കൃതാഞ്ജലിഃ .
ആര്യേ ദൈത്യേശ്വരഃ ശുംഭഃ പത്നീത്വേന വൃണോതി തേ ..29..
തസ്യ ദാനവസിംഹസ്യ ജേതുഃ ശക്രസ്യ സംയുഗേ .
ഭവാഗ്ര്യാ സർവപത്നീനാം പത്നീ മൃഗവിലോചനേ ..8.63.3 0 ..
ഏവമുക്താ തദാ തേന വിഹസ്യാഹാമരേശ്വരീ31 .
സ്വബാഹൂനവലോക്യേത്ഥം യുദ്ധശുൽകാ32 മവേഹി മാമ് ..31. .
മാം വിനിർജിത്യ ദൈത്യോസൗ പത്നീം വൈ കർതുമർഹതി .
മയാ വാ നിഹതോ33 യാതു കാകഗോമായുഭക്ഷ്യതാമ്34 ..32..
ഏവമുക്തവതീം ദേവീമാഹ മൂകോ ഹസന്നിവ .
പത്യാ ദാനവദൈത്യാനാം കിം തേ യുദ്ധേന ഭാമിനി . .33..
ക്രുദ്ധസ്യ യസ്യ35 സമരേ ന ശശാക നിരീക്ഷിതുമ് .
മുഖമൈരാവതസ്കന്ധഗതോപി ബലവൃത്രഹാ ..34..
ശ്രുത്വാ തദ് വചനം തസ്യ പ്രാഹ ദേവീ സ്മയന്നിവ36 (?) .
തൃണാനി മമ ദൈത്യേന്ദ്രാഃ സർവേപി രണമൂർധനി ..35. .
നിവേദയസ്വ ശുംഭസ്യ ഗച്ഛ ത്വം ദാനവാധമ .
ദൗത്യേനാസി യതഃ പ്രാപ്തോ മയാതോ37 ന വിഹന്യസേ ..36..

29 കിമ്മാ... - ഖ. . 30 കിമാഹാസൗ - ക, ദാനവോസൗ - ഖ. . 31 മഹേശ്വരാ - ക.,... മരേശ്വരാ - ഖ. . 32 സ്വാൻ ബാഹൂനവലോക്യാഹമവൈഹി - ക. . 33 വിനിഹതോ - ഖ. . 38 ഭോജ്യതാമ് - ക. ഖ . 35 തസ്യ - ക. ഖ, . 36 സ്മയാദിവ (?) . 37 ത്വം - ക .

അഥ പ്രണമ്യ താം മൂകോ യയൗ പാർശ്വം സുരദ്വിഷഃ .
അനുജ്ഞാതശ്ച തേനാസാവാഖ്യാതുമുപചക്രമേ ..37..
സാ മയാ പ്രാർഥിതാ കന്യാ ത്വദർഥേ38 ദാനവോത്തമ .
ഉവാച യുദ്ധശുൽകാസ്മി ജിത്വാ മാം നേതുമർഹസി ..38..
ഭൂയശ്ചോക്തവതീ രാജൻ ഗർവമാലമ്ബ്യ സാങ്ഗനാ .
തൃണാനി മമ സംഗ്രാമേ ദൈത്യാ ഇതി സവിസ്മയാ . .39..
തത്തദാ വചനം തസ്യാ മൂകേനോക്തം നിശാമ്യ സഃ .
ക്രോധാദ്ദർപാച്ച കാമാച്ച മമൃഷേ നാസുരോത്തമഃ39 ..8.63.40..
അഥോത്ഥായ സഭാം രമ്യാമഗച്ഛദ്ദാനവാധിപഃ .
സ്ഫാടികസ്തമ്ഭനിർവ്യൂഹാം40 വിചിത്രമണിതോരണാമ്41 ..41 ..
തസ്യാം42 സിംഹാസനേ ഹൈമേ സ്വാസ്തീർണേ മഹതി സ്ഥിരേ .
നിഷസാദ മഹാബാഹുഃ സുഖായാം43 വരുണോ യഥാ ..42..
അനു തസ്യ നിശുംഭോപി നിഷസാദ വരാസനേ .

രത്നാങ്ഗദാംശുനിവഹച്ഛുരിതോരഃസ്ഥലസ്തദാ ..43..
തയോരനു മഹാസത്വാ വിവിശുർദൈത്യദാനവാഃ .
ദരീം ഹിമവതോ രമ്യാം വാരിശ്യാമാ44 ഇവാമ്ബുദാഃ ..44..
അഥ തേഷൂപവിഷ്ടേഷു ദൈത്യദാനവരാജസു .
പ്രോവാച വചനം ശുമ്ഭോ ഘനസ്തനിതനിസ്വനഃ ..45..
ആരക്ഷികോ ഗിരോ വിന്ധ്യേ മദീയോ മൂകദാനവഃ .
വിന്ധ്യസ്യ ശിഖരേ കന്യാം ദൃഷ്ടവാൻ ചാരുരൂപിണീമ് ..46..
യുദ്ധശുൽകാഹമിത്യാഹ ന മദർഥേനേന46 സാർഥിതാ47 .
തൃണാനി മമ ദൈത്യേന്ദ്രാ ഭൂയശ്ചോക്തവതീ കില ..47..
ജിത്വാ താം പ്രസഭം കന്യാം സമരേ ഗർവശാലിനീമ് .
വിചേഷ്ടമാനാ48 മവശാമദ്യൈവാനേതുമുത്സഹേ ..48..

38 ത്വദർഥം - ഖ. . 39 ക്രോധോ ദർപശ്ച കാമശ്ച സമം സർവേ (ര്വം) സമുത്ഥിതമ് - ഖ. . 40 നിർവ്യൂഹേ - ക, നിര്യൂഹേ ഖ. . 41... മണിതോരണേ - ക.,... ണം - ഖ. . 42 തസ്മിൻ - ഖ. . 43 ഭൂഷിതോ - ഖ. . 44 കരിശ്യാമാ - ക, സവിദ്യുതഃ - ഖ . 45 യുദ്ധശൗൽകികമിത്യാഹ - ഖ . 46 മദർഥേനേഹ - ഖ. . 47 ശ്രാവിതാ - ക., സാ വൃതാ - ഖ. . 48 വിവേഷ്ടമാനാ ക, വിവേഷ്ട്യമാനാ - ഖ. .

368
അഥ തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ ശംഭുർനാമ മഹാസുരഃ .
പ്രഹസ്യോച്ചൈർമഹാബാഹുരിദമാഹാസുരേശ്വരമ് . .49..
വാമപ്രകൃതയഃ സർവാഃ സ്വഭാവേന വരാങ്ഗനാഃ .
പരിസാന്ത്വ്യാ സകൃദ് രാജൻ49 താം ത്വമാദാതുമർഹസി ..8.63.50..
ശ്രുത്വാഥ വചനം ശമ്ഭോർമയോ ദാനവസത്തമഃ .
പ്രോവാചാഭിനവോത്ഫുല്ലനീലനീരജലോചനഃ ..51..
ആകാരഃ കഃ പുനസ്തസ്യാഃ കാ വാ ചേഷ്ടാ സുരാധിപ50 .
പാർശ്വസ്ഥാനി ച കാന്യസ്യാഃ സദോപകരണാനി വാ . .52..
ഇത്യുക്തവതി ദൈത്യേന്ദ്രേ മയേ മത്തേഭവിക്രമേ .
അഥ ദൈത്യപതിർമൂകം പാർശ്വസ്ഥം സമചോദയത് . .13 . .
യം പ്രശ്നം പൃഷ്ട���സ്തത്ര മയോ മതിമതാം വരഃ .
മൂകസ്തു തം തദാ സർവമാഖ്യാതുമുപചക്രമേ ..54..
സദാ സുസംസ്ഥിതാ വ്യക്ഷാ കരാലദശനാനനാ .
അഷ്ടബാഹുർഘനശ്യാമാ സുനാസാ വൽഗുനിസ്വനാ52 . .55..
സാർശ്വസ്ഥാനി സദാ തസ്യാഃ സർവപ്രഹരണാനി53 ച .
തനുത്രാണി ച മുഖ്യാനി ചിത്രാണ്യാഭരണാനി ച ..56..
അത്യാദിത്യം വപുസ്തസ്യാഃ കാന്തിശ്ചാതിനിശാകരാ54 .

ഇത്യാഖ്യായ തദാ മൂകോ വിരേമേ ദൈത്യസംസദി ..57..
അഥ ദീർഘം വിനിഃശ്വസ്യ തദാ മയ മഹാസുരഃ .
പ്രോവാച സദസി55 സ്വന്തം വചോ വചനകോവിദഃ . .58..
നൂനമുത്പാദിതാ ദേവൈഃ കൃത്യാ യുധി പരാജിതൈഃ .
വിന്ധ്യം മഹീധ്രമായാതാ വിനാശായ സുരദ്വിഷാമ് ..59..
തദലം തേ തയാ രാജൻ സന്തി കന്യാഃ സുമധ്യമാഃ .
ദീർഘാക്ഷ്യശ്ചാരുസർവാങ്ഗ്യോ ദൈത്യദാനവവേശ്മസു ..8.63.60 ..

49 ഗർവ - ക. . 50 വദ മൂക മഹാമതേ - ഘ- . 51 സുരയാ - ഖ. . 52 വൽഗുഭാഷിണീ - ഖ. . 53 സർവപ്രകരണാനി - ക., സദോപരകരാണി - ഘ. . 4 നിശാകര - ക ഖ. . 55 വചസി - ക. ഖ. .

സമ്യഗാഹൃത്യ താ രാജന്നനുരൂപാഃ കലസ്വനാഃ .
യഥേഷ്ടം ക്രീഡ സതതം പ്രാസാദോദരസംസ്ഥിതഃ56 ..61 ..
ഏവമുക്തേ തദാ വാക്യേ മയേനാസുരസംസദി .
പ്രാഹ വാക്യം തദാ ശുമ്ഭോ വിഹസ്യേത്ഥം മഹാസുരഃ ..62..
യദി സാ ദൈവതൈഃ57 സൃഷ്ടാ കൃത്യാ58 ദാനവശാസനേ .
അഹത്വാ ദാനവാനാശു തദാ സാ ന വിരംസ്യതേ59 ..63..
യാവദേവ ന60 കൃത്യാസ്മാനഭിയുംക്തേ കൃതോദ്യമാ .
താവദേവ പ്രസഹ്യാശു താം വശേ കർതുമർഹഥ ..64..
തതോനുമേനിരേ സർവേ ദൈത്യദാനവസത്തമാഃ .
വചനം ദൈത്യരാജസ്യ കാലേനാഭിപ്രചോദിതാഃ ..65..
അഥ സദസി സമസ്താൻ ദൈത്യസിം[illegible]സ്തദാനീം
ത്രിദശപതിവിജേതാ വാക്യമേതദ് വിഹൃത്യ61 .
ഉദപതദവലമ്ബിസ്വച്ഛശുഭ്രോരുഹാരോ
നവജലഭരനമ്രഃ പ്രാവൃഷീവാമ്ബുവാഹഃ62 ..66..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ (മഹദരേ?) സംവാദേ ത്രിഷഷ്ടിതമോധ്യായഃ //63

64

സനത്കുമാര ഉവാച
ആഹത്യ ഭേരീഃ സന്നഹ്യ1 ദിതിജാ ദാനവാശ്ച തേ .
തദാ സന്നാഹയാമാസൂ2 രഥനാഗതുരങ്ഗമാൻ ..1..
ഗൃഹീതതോയാനാനീയ തതോ ദൈത്യാ മതങ്ഗജാൻ3 .
മദസ്ഫാതികരാൻ ദത്ത്വാ ധൂ[illegible]ശ്ച കവലാനി ച ..2..
തഥാ കക്ഷാശ്ച4 സന്നാഹ്യാ ഗ്രൈവേ[illegible]ശ്ച സുസംസ്കൃതാൻ .
അംകുശാൻ സർവലോ[illegible]ശ്ച ഹേമരത്നപരിഷ്കൃതാൻ ..3..

56... സംസ്ഥിതാഃ - ക.,.. സംസ്ഥിതം - ക. . 57 ദേവതൈസ്തദാ - ക ഖ . 58 കന്യാ- ക. . 59 സാപി വിരംസ്യതി - ഖ. . 60 ന്ന - ക. . 61. .വിജേതുർവാക്യമേതദ് വിധ്യത്യ - ക. . 62 ഉദപതനവിലമ്ബ്യ സ്വച്ഛശുഭ്രോരുഹാരന്നവജലധരനമ്രാ പ്രാവൃഷേവാമ്ബുവാഹഃ - ക., ഉദപതദഥ ശുംഭഃ സ്വച്ഛശുഭ്രോരുഹാരോ നവജലധരമത്തഃ - ഘ, പ്രാവൃഷീവാമ്ബുധാരാ - ഖ. . 1 സന്നാഹ്യാഃ - ക. . 2 സന്നാഹമായാസൂ - ക. ഖ. . 3 ദൈത്യേയാന്മത്തദിഗ്ഗജാം (ന്) - ക. . 4 കക്ഷ്യാശ്ച - ക. .

കരേണുഷു സമാരൂഢാഃ സമന്താദ് ഗജസാദിനഃ .
ആബബന്ധുർവിചിത്രാണി വർമാണി വിധിവത്തദാ . .4..
തിര്യഗൂർധ്വമുഖാൻ സസ്യഗ്5 ബബന്ധുസ്തോമരേഷുധീൻ .
ആയുധാനി ച സർവാണി ബബന്ധുരുഭയോരപി . .5. .
പാർശ്വയോരാസനാനാം തു ത്രയാണാമപി ഭാഗശഃ .
വൈജയന്തീപതാകാശ്ച സമുച്ഛ്രിശ്രിയിരേ തതഃ . .6..
തുരങ്ഗാൻ സ്നാതപീ□□□ശ്ച വർമിണോ ബദ്ധബാലധീൻ .
ആരൂഢാ ബദ്ധനിസ്ത്രിംശാ7 ദാനവാ ലോഹജാലിനഃ . .7..
ആരൂഢാ രഥിനഃ കേചിദ് രഥാൻ യുക്തതുരങ്ഗമാൻ .
സായുധാൻസപതാ□□□ശ്ച പ്രയസ്താൻ സ്വക്ഷകൂബരാൻ . .8. .
അഥ ശുംഭോ നിശുംഭശ്ച ഭ്രാതരൗ ദാനവേശ്വരൗ8 .
ആരുഹ്യ ബദ്ധകവചൗ ബലോന്മത്തൗ മഹാസുരൗ . .9 . .
സാംഗ്രാമികൗ സുസംയത്തൗ രഥൗ വൽഗത്തുരങ്ഗമൗ9 .
സായുധൗ സപതാകൗ ച കാർത്തസ്വരമയൗ പൃഥക് . . 8.64.10 . .
നിർജഗ്മതുർമഹോരസ്കൗ പ്രയുക്തജയമങ്ഗലൗ .
മാഗധൈർവന്ദിഭിഃ സൂതൈഃ സ്തൂയമാനൗ പുരഃസരൈഃ . . 11 . .
തതോ യാതും സമാരബ്ധാസ്തൂര്യാണ്യാഹത്യ സംഘശഃ .
യത്രാസ്തേ കൗശികീ ദേവീ തം ശൈലമഭിതോസുരാഃ .. 1 2..
അഥ ദാനവസിംഹാനാം ധ്വജാഃ പേതുര്വിയാസതാമ് .
അശിവഞ്ച ശിവാ നേദുർദീപ്തായാം ദിശി സംസ്ഥിതാഃ .. 13 . .
പപാത നഭസോ രേണുഃ കപോതോദരധൂസരഃ .
ഉപരിഷ്ടാച്ച സേനായാ ബഭ്രമുർഗൃധ്രവായസാഃ .. 14..
പ്രതീപഞ്ച വവൗ തേഷാം രജോഗർഭഃ സമീരണഃ .
രരാസ പരുഷം വ്യോമ ചചാല ച വസുന്ധരാ . .1 5..

5 മഥോ സമ്യഗ് - ഖ. . 6 ആരൂഢാം (ന്) - ക . 7... ശാ (ന്) - ക. . 8 ദേവകണ്ടകൗ - ക. . 9 വൽഗുതുരങ്ഗമൗ - ക. ഖ. .

371
പരാജയനിമിത്താനി ബുധ്യമാനാഃ സുരദ്വിഷഃ .
അഭിജഗ്മുഃ കൃതാന്തേന കൃഷ്യമാണാ ഇവാവശാഃ ..16..
ആദിദേശാഥ ദൈത്യേന്ദ്രോ മൂകമാരക്ഷികം തദാ .
ഗൃഹാണ ശുൽകമിതി താം ബ്രൂഹി ഗത്വാ സുമധ്യമാമ് . . 17..
സ ഗത്വാ വചനാത്തസ്യ പ്രണമ്യോവാച കൗശികീമ് .
ശുൽകം കില ഗൃഹാണാര്യേ ദീയമാനം സുരദ്വിഷാ .. 18. .
ഏവമസ്ത്വിതി സാ പ്രോച്യ തം വിസൃജ്യ ച ദാനവമ് .
വ്യവർധത മഹായോഗാ യോഗമാസ്ഥായ കൗശികീ ..19..
അഥ തസ്യാഃ സമുത്പേദു10 ര്ഗാത്രേഭ്യഃ പ്രമദോത്തമാഃ .
ബദ്ധഗോധാംഗുലിത്രാണാഃ സായുധാ ഭീമദർശനാഃ . .8.64.20 . .
വായസീ വായസാസ്യാനാം സ്ത്രീണാം കോട്യാ11 സമാവൃതാ12 .
ഉപകാ13 കോകിലാ14 സ്യാഭിസ്താവതീഭിർമഹാബലാ . .21 ..
പ്രചണ്ഡാ സിംഹവക്ത്രാഭിർദേവീഭിരഭിസംവൃതാ .
ഉഗ്രാ15 വ്യാഘ്രമുഖാഭിശ്ച പരിതഃ പരിരക്ഷിതാ ..22 ..
ജയാ ച ഗജവക്ത്രാഭിർജയന്തീ16 ച മഹാബലാ .
ദേവീഭിഃ ശിഖിവക്ത്രാഭിരമേയാ17 ഭിർവൃതാനഘാ ..23 . .
ജയമാനാ18ശ്വവക്ത്രാഭിർഹംസാസ്യാഭിഃ പ്രഭാവൃതാ19 .
പ്രഭാവതീ ച ചക്രാഹ്വവദനാഭിർമഹാബലാ ..24. .
ശിവാ ഗോമായുവക്ത്രാഭിരശിവാ വിദ്വിഷാം രണേ .
സരമാ ശ്വമുഖീഭിശ്ച20 വൃതാ പരമദുർജയാ ..25..
വിജയാ ശ്യേനവക്ത്രാഭിഃ സർവതഃ പരിരക്ഷിതാ .
കംകാസ്യാഭിർവൃതാ മൃത്യുർഹന്ത്രീഭിഃ സമരേ രിപൂൻ ..26..
നിയതിർമദ്ഗുവക്ത്രാഭി21 ര്ദുർജയാഭിഃ പരൈര്യുധി .
അശനിഃ22 കുക്കുടാസ്യാഭിർബഹ്വീഭിരഭിനാദിതാ23 . . 27. .

1. സമുത്പേതു... - ഖ. . 11 കോട്യഃ - ഖ . 12 സമാശ്രിതാഃ - ഖ. . 13 ഉലൂകാ (?) . 14 കൗശികാ... - ഖ. . 15 ഉഷാ - ക. . 16... ര്മഹാബലഃ - ഖ. . 17 രാമയാ - ക. . 18 ജയമാലാ - ഖ . 19,?. സ്സമാവൃതാ - ക . 20 സുമുഖീഭിശ്ച - ഖ. . 21 നിയതീ മദ്ഗുവക്ത്രാഭി - ക. . 22 ശകുനിഃ - ഖ. . 23. .രഭിപാലിതാ - ക. .

372
രേവതീ വൃഷദംശാ ച പൂതനാ കടപൂതനാ .
ആലമ്ബാ24 കിന്നരീ ഷഷ്ഠീ ശകുനിർമുഖമണ്ഡികാ25 . .28. .
അലക്ഷ്മീരധൃതിർലക്ഷ്മീഃ പോതകീ വാനരീ സ്പൃഹാ26 .
ഏതാശ്ചാന്യാശ്ച കൗശിക്യാഃ സംബഭൂവുർമഹാബലാഃ . .29. .

നാനാവേഷധരാഭിശ്ച ബഹ്വീഭിഃ പരിതോ വൃതാ .
ബിഭ്രതീഭിർവിചിത്രാണി കവചാന്യായുധാനി ച ..8.64.3 0 . .
സസർജ കൗശികീ തൂർണം27 ഹൈമാൻസാംഗ്രാമികാൻ രഥാൻ .
യുക്താനശ്വൈർമനോവേഗൈഃ സായുധാനുച്ഛ്രിതധ്വജാൻ . .3 1 ..
വാജിനഃ സോപകരണാൻ മദോന്മത്താൻ28 മതങ്ഗജാൻ .
ആയുധാനി തനുത്രാണി തൂര്യാണി വിവിധാനി ച . .3 2. .
ഉവാച ച മഹായോഗാ താ ദേവീഃ29 പുരതഃ സ്ഥിതാഃ30 .
ദേവ്യഃ ശുംഭോ നിശുംഭശ്ച ഭ്രാതരൗ ദേവകണ്ടകൗ ..3 3 . .
നേതും മാം31 കില സംഗ്രാമേ വിജിത്യ രണമൂർധനി .
ആഗതൗ തൗ ബലോന്മത്തൗ സഹിതൗ ദൈത്യദാനവൈഃ32 . . 34. .
താവഹം33 വിനിഹംസ്യാമി ശേഷാൻ ഹത സുരദ്വിഷഃ .
അജരാശ്ചാമരാശ്ചൈവ ഭവിഷ്യഥ മഹാബലാഃ ..3 5. .
ഇതി താഭ്യോ വരം ദത്ത്വാ സമാദിശ്യ ച താസ്തദാ34 .
ദേവീർദേവീ മഹാഭാഗാ യുദ്ധായ കൃതനിശ്ചയാ35 . .3 6..
അഥ സാ സ്വരഥം മഹാരഥം36 മനസാചിന്തയദച്യുതാ തദാ .
തമുപസ്ഥിതമാശു ചിന്തിതം പ്രദദൗ യം ഗിരിരാജനന്ദനാ ..37. .
ജ്വലദഗ്നിസമാനവർച്ചസം പരിതോ രത്നമയൂഖമാലിനമ് .
പുരതഃ സമവേക്ഷ്യ കൗശികീ സുകൃതം ഹേമമയം നഭശ്ചരമ് . .38. .
വിവിധായുധവർമസംയുതം പ്രചലത്പിങ്ഗസടാകലാപിഭിഃ .
സമരേ ജയിഭിർദ്വിഷദ്ബലം37 യുക്തം കേസരിഭിർമഹാബലൈഃ ..3 9. .

24 അലക്ഷ്മീഃ - ഖ. . 25 മുഖമണ്ഡിതാ - ക. . 26 സ്മൃതാ - ഖ. . 27 സിംഹം (ശീഘ്രം?) - ക. . 28 മനോന്മത്താൻ - ക. ഖ. . 29 ദേവീ - ക ഖ . - 30 സ്ഥിതാം - ക. ഖ. . 31 മേ - ക. . 32 ശശിസൂര്യ (ാ) ഇവാ ബഭൗ - ഖ. . 33 താനഹം - ക . 34 തതഃ പുനഃ - ഖ. . 35 കൃതനിശ്ചയാഃ - ക. . 36 സാശ്വരഥം മഹാരഥാ - ഖ. . 37... ദ്വിഷാം ബലം - ഖ. .

നൃത്യന്മയൂരേണ വികീർണഭാസാ സമുച്ഛ്രിതേനാതിതരാം ദൃഢേന .
ഹൈമേന രത്നദ്യുതിഭാസ്വരേണ ധ്വജപ്രവേകേണ വിരാജമാനമ് . .8.64.40 . .
ജഗ്രാഹ വിജയാ ഛത്രം സിംഹീ സൂതാ തദാഭവത് .
ജയന്തീ ച ജയാ ചാസ്യാ ദധതുശ്ചാമരാണ്യഥ . .41 . .
തതഃ സാ ബദ്ധകവചാ വിവിധായുധധാരിണീ .
ആരുരോഹ രഥം ദിവ്യം സ്രുതാശീർജയമങ്ഗലാ38 . .42 . .
സംപൂർണചന്ദ്രദ്യുതിനാഥ മൂർധ്നി സമുച്ഛ്രിതേനാതപവാരണേന .
സംവീജ്യമാനാ ച വിചിത്രദണ്ഡൈഃ സുചാമരൈരിന്ദുമരീചിഗൗരൈഃ . .43 . .

തതസ്താസ്തൂര്യമാഹത്യ നേദുർനാദാൻ പൃഥഗ്വിധാൻ .
ദേവ്യാ ദേവ്യഃ സുസംയുക്താ[39] ബഭൂവുശ്ച പുരസ്സരാഃ . .44. .
തേന നാദേന ദൈത്യാനാം ഹൃദയാനി ചകമ്പിരേ .
വിസസർജ ശകൃന്മൂത്രം ഹസ്ത്യശ്വഞ്ചാസുരേ ബലേ . .85. .
ചകമ്പ ഇവ ഭൂർലോകശ്ചുക്ഷുഭുഃ സാഗരാ ഇവ .
വിചേലുരിവശൈലേന്ദ്രാഃ പൂരിതം വ[40] നഭസ്തലമ് . .46..
തദാ തദ്ദേവതാനീകം പതാകാധ്വജശോഭിതമ് .
വിരേജേ വിനദത്തൂര്യം സിതനിസ്ത്രിംശസംകുലമ്[41] . .47..
ബലാകാപംക്തിശബലം സേന്ദ്രചാപം മഹാസ്വനമ് .
നഭസ്യേ മാസി സതഡിദ് വൃന്ദം ജലമുചാമിവ . .48..
തതോ ജഗാമ സംയച്ഛദ്[42] ദൈത്യേന്ദ്രാഭിമുഖം തദാ .
ജവേന ദേവതാനീകം സംക്ഷിപ്യേവ ദിശോ ദശ[43] . .49 . .
അഥ ദദൃശുരനീകമാഗതം സുരരിപവോ വിവിധോച്ഛ്രിതധ്വജമ് .
പ്രതിഭയജനനം മഹാസ്വനം പ്രലയ ഇവാമ്ബുദവൃന്ദമുന്നതമ് .. 8.64.50 . .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ശുമ്ഭനിശുമ്ഭയുദ്ധേ സൈന്യവർണനം നാമ ചതുഃഷഷ്ടിതമോധ്യായഃ

38 കൃതാർഥാ ജയമങ്ഗലാ - ഖ . 9 സുസംയത്താഃ - ഖ . 40 പ്രസ്ഫോടേത - ഖ., പൂരിരതേനേവ - ക. . 41 ശിതനിസ്ത്രിംശസംകുലമ് - ഖ. . 42 സംയത്തം - ഖ . 43 ദദർശ ഹ - ഖ, ദശോ ദിശഃ - ക. .

374

സനത്കുമാര ഉവാച
അഥ താ ദേവതാഃ ക്രുദ്ധാ ദൈത്യാനഗ്രേസ���സ്തദാ .
നിജഘ്നു[1]ർവിവിധൈഃ ശസ്ത്രൈസ്തേ ച താ വിഭിദു[2] ര്യുധി . . 1 . .
ദൈത്യാ നാനായുധോപേതാ ദേവീർജഘ്നു[3] സ്തദാ രണേ .
അബലാ[5] ബലിനോ വീരാഃ സമരേമരവിദ്വിഷഃ ..2 ..
തുരങ്ഗിണസ്തുരങ്ഗസ്ഥാഃ പദാതീംശ്ച[7] പദാതയഃ .
രഥിനോ രഥസംസ്ഥാശ്ച ഗജസ്ഥാ[8] ഗജസാദിനഃ[9] ..3 . .
രഥാ[10] നാഗാസ്തുരങ്ഗാശ്ച[11] രഥാൻ[12] നാഗാൻ തുരങ്ഗമാൻ .
പദാതീഃ[13] സാദിനഃ ശൂരാഃ സാദിനീശ്ച[14] പദാതയഃ ..4. .
ദേവ്യോപി യുധി സംക്രുദ്ധാഃ പത്തിസാദിരഥ[15] ദ്വിപാൻ .
നിർജഘ്നു[16]ര്ദാനവേന്ദ്രാണാം പ്രാസശക്തി പരശ്വധൈഃ[17] ..5..
പാദൈശ്ച പിപിഷുഃ ശൂരാന്നിപാത്യ ഭുവി ദാനവാൻ .
വിഭിദുർമുഷ്ടിഭിഃ കാശ്ചിച്ഛിരാംസി സുരവിദ്വിഷാമ് ..6..
വിദാര്യോരഃസ്ഥലം കാശ്ചിത് സമരേ ദർപശാലിനാമ് .

പപുശ്ച രുധിരം ദേവ്യഃ പ്രാണൈസ്സഹ സുരദ്വിഷാമ് ..7. .
ഛി[illegible]ശ്ച ഖണ്ഡശഃ കേചിദ്18 ഹേതീനുത്ഥായ19 വേഗിതാഃ .
നിർജഘ്നു20 ര്ദേവതാഃ ക്രുദ്ധാ മുഷ്ടിഭിർവജ്രസംഹതൈഃ ..8. .
കേചിന്മദാമ്ബുനിഷ്യന്ദശ്യാമഗണ്ഡസ്ഥലാ ഗജാഃ .
പിപിഷുഃ പരമക്രുദ്ധാഃ സമരേ ദേവതാരഥാൻ21 ..9 ..
കപോലഭിത്തിസംലീനമത്തഷട്പദപംക്തയഃ .
ഹതാരോഹാ ഗജാഃ കേചിന്നിർജഘ്നുർദൈത്യദേവതാഃ .. 8.65.1 0..
വർമിണഃ കേചിദുദ്ഭ്രാന്തശിതനിസ്ത്രിംശപാണയഃ .
ചിച്ഛിദുർദേവതാനീകം ദേവതാ ദാനവാനപി . .1 1 ..

1 നിർജഘ്നു - ക. . 2 താമ്ബിഭിദു.. - ക., മിമൃദുഃ - ഖ. . 3 ദേവീം ജഘ്നു - ക. . 4 ഭയാദ് - ഖ. . 5 ജവനാ - ഘ. . 6 ധീരാഃ - ക. . 7 പദാതീശ്ച - ഖ . 8 ഗജാശ്ച - ഖ. . 9... ങ്ഗജസാദിനഃ - ക- . 10 രത്താ - ക. . 11 തുരങ്ഗാശ്ച - ക . 12 രഥൗ - ക. ഖ . 13 പാദാതീഃ - ക. . 14 സാദിനശ്ച - ഖ. . 15 രഥാൻ ദ്വിപാൻ - ക. . 16 നിജഘ്നു - ക. . 17 പ്രാശശക്തിപരശ്വധൈഃ - ക. . 18 കാശ്ചിദ് - ഖ. . 19 നുച്ഛ്രായ - ഖ. . 20 നിജഘ്നു - ഖ. . 21 ദേവദാനവാൻ - ഖ .

375
മത്താഃ പ്രതിച്ഛന്ന22മു[illegible]ശ്ച23 കേചിദ് ഗന്ധേന വിജ്ഞായ ഗജാൻ24 ഗജേന്ദ്രാഃ .
ഘ്രാത്വാ തു ഗന്ധം സഹസാഭിജഘ്നുരാധോരണൈരപ്യഭിസംഗൃഹീതാഃ2 5 .. 1 2. .
വിസ്ഫാര്യമാണാനി മഹാധനൂംഷി മഹാബലൈർദാനക്യോധമുഖ്യൈഃ .
താരം വിരേസുഃ26 സമരാജിരേഷു ക്രൗഞ്ചാ ഇവ വ്യോമ്നി ശരന്നിശാസു27 . .1 3 ..
തൂര്യസ്വനൈർജ്യാതലസന്നിപാതൈർനാഗാശ്വനാദൈ രഥനേമിഘോഷൈഃ .
സംപൂർണകുഞ്ജോദര28 കന്ദരോസൗ29 വിന്ധ്യശ്ചചാലേവ തദാ സമഗ്രഃ30 ..14. .
ദേവ്യഃ സമുത്സാര്യ രണേ രിപൂണാമുച്ചൈർവിനേദുഃ പ്രസഭം ബലാനി .
നേദുശ്ച നാദാൻ പരിഹൃഷ്ടചിത്താഃ പ്രോത്സാര്യ ദേവീര്യുധി ദൈത്യയോധാഃ .. 15 . .
ബലാനി കിഞ്ചിത്ക്ഷതജോക്ഷിതാനി പ്രചക്രിരേ തത്ര ഗതാഗതാനി .
മഹാവനാനീവ സമീരണേന സമീരിതാന്യുദ്ഗതപല്ലവാനി .. 1 6. .
ഛിന്നാനി വക്ത്രാണി പുരസ്സരാണാം വിചിത്രഹൈമാഭരണോജ്ജ്വലാനി .
ദേവീഭിരാജൗ പതിതാനി രേജുർനികൃത്തനാലാനി യഥാമ്ബുജാനി .. 17..
പ്രത്യാഹതാ വിദ്രുതഭീതനാഗാ സാ ദേവതാഭിർനിഹതാശ്വയോധാ .
ദൈത്യേന്ദ്രസിംഹൈഃ പ്രതിസന്നിവൃത്തൈർദോലായമാനേവ ചമൂർബഭൂവ . .18. .
ഹതാ നിപേതുഃ സമരേ നദന്തോ ദേവദ്വിഷാമഞ്ജനശൈലകല്പാഃ .
ദേവോഭിരാബദ്ധവിചിത്രഘണ്ടാ മർമാതിഗൈർവാണവരൈർഗജേന്ദ്രാഃ . .1 9 ..
ബലാനി തേഷാമഭിസൃത്യ വേഗാദഭ്യാഹതാന്യാശ്വപസേരുരാജൗ .
മഹോദധിം പ്രാപ്യ വിവൃദ്ധികാലേ പ്രത്യാഹതാനീവ സരിജ്ജലാനി ..8.65.20 ..
ദേവ്യശ്ച ദൈത്യാശ്ച മഹാസമാജേ വിരേജിരേന്യോന്യവിസക്തവാണാഃ31 .

സംസക്തഭാസോപഗമേ ഘനാനാമഭ്രേ സമൂഹാ ഇവ താരകാണാമ് ..21 . .
ഉദ്ഘുഷ്യ നാമാന്യഥ32 ദാനവേന്ദ്രാ നിർജഗ്മുരാശു33 സ്വബലാദ്രഥസ്ഥാഃ .
ക്രുദ്ധാഃ സുയത്താ രഥിനാം വരിഷ്ഠാ വിസ്ഫാര്യ34 ചിത്രാണി ശരാസനാനി ..22..
ദേവ്യോപി സംയത്തതരാ രഥസ്ഥാഃ ക്രുദ്ധാ ജവേനാഥ തദാഭിസസ്രുഃ .
മേഘസ്വനം പ്രത്യുദിയായ ഷഷ്ഠീ കാർതസ്വരം മൃത്യുരുദീർണകോപാ35 . . 23..

22 പ്രതിച്ഛിന്ന ഖ. 23 മുഖാശ്ച ക. ഖ. . 24 ഗജം ക . 25 രസ്തുതിസംഗൃഹീതാഃ 26 വിനേദുഃ - ഖ. . 27 ക്രൗഞ്ചാ ഇവ വ്യോമ ശരന്നിശാന്തേ - ക., വ്യോമസരാ (?). ശരദ്വ്യോമശരന്നിശാന്തേ - ഖ . 28 കുമഭോദര - ഖ. . 29 കന്ദരേഷു - ക. . 30 സമഗ്രം - ക. . 31 വിഷക്തബാണഃ - ക., വിഭക്തബാണാഃ - ഖ . 32... മാണാന്യഥ - ക. . 33 രാജൗ - ഖ. . 34 വിസ്താര്യ - ഖ. . 35 വേഗം - ഖ, വേഗാ (?) .

ദ്രുമേണ ലക്ഷ്മീരഥ36 സംയുഗസ്ഥാ36 മയേന കാന്തിഃ സരമാ മുരേണ .
ഘനേനേ ചണ്ഡാ നിയതിഃ ഖരേണ പ്രഭാവതീ ധുന്ധുമയാത് സരോഷാ38 ..24. .
ദൈത്യാ യയുത്സോത്സുകമാനസാസ്തേ39 ദേവീഃ സമായാസ്സഭുജൈസ്സശസ്ത്രൈഃ40 .
അഭ്യായയുഃ ശീഘ്രമമൃഷ്യമാണാഃ ഖ്യാതാവലേപാഃ സ്വരഥൈസ്സുയത്താഃ .. 25 . . ജ്യോതിഃപ്രകാശാന്തപനീയപുംഖാനാകർണപൂർണായതചാപമുക്താൻ .
സംപ്രേഷയാമാസുരദീനസത്വാ ബാണപ്രവേകാന്യുധി ദേവതാനാമ് . . 26. .
ദേവ്യോഥ തേഷാം നിശിതാൻസുപുംഖാന്മർമച്ഛിദോ ദൂരഗമാൻസുപത്രാൻ .
ആഗച്ഛതാം ദാനവയൂഥപാനാം ബാണാനനന്താൻസസൃജുസ്തഥൈവ . .27 ..
തേ ബാണമുഖ്യാ വിവിധാ വിരേജുരന്യോന്യമുക്താ വ്യതിഷജ്യമാനാഃ .
തേ പൂർണമാസ്യാം വിഘനേ ദിനാന്തേ ഭാസഃ41 സമൂഢാ ഇവ42 ചാന്ദ്രസൗരാഃ43 .. 28. .
ഛിന്നാ നിപേതുര്യുധി ദേവതാഭിർഭുജാഃ സശസ്ത്രാ ദിതിജാധിപാനാമ് .
നിരസ്തഭോഗാ നിബിഡാ ബൃഹന്തോ നിഗീർണജിഹ്വാ ഇവ പന്നഗേന്ദ്രാഃ . .29. .
മേഘസ്വനസ്യാഥ രണേ തദാനീം ക്രുദ്ധാ ശരൗഘാന്വിസസർജ ഷഷ്ഠീ .
ആഗച്ഛതസ്താനഭിതഃ പൃഷത്കൈശ്ചിച്ഛേദ ദൈത്യഃ ശതശോന്തരിക്ഷേ . . 8.65.30 . .
ബാണാനഥോദ്വീക്ഷ്യ തദാ നികൃത്താൻ ലഘീയസോന്യാന്വിസസർജ തൂർണമ് .
ദൈത്യോപി താനാപതതഃ പൃഷത്കാന്ശ്രാതൈഃ ശരാണാം ബഹുശശ്ചകർത്ത . . 31 ..
നികൃത്യ44 ബാണാന്ദിതിജഃ പുനസ്താൻ45 ചിക്ഷേപ ഷഷ്ഠ്യാ ദശ രുക്മപുംഖാൻ46 .
താനാശു ഷഷ്ഠീ പ്രതിവാര്യ ദൈത്യം വിവ്യാധ ഷഷ്ഠ്യാ തപനീയപുംഖൈഃ ..3 2..

സ തൈർവിഭിന്നോ രുധിരാക്തമൂർതിഃ പ്രവിഹ്വലഃ47 ച കിംചിദവാഗ് ബഭൂവ .
അപാകരോത്തം സമരാത് സ്വസൂതോ48 രഥേന ജാമ്ബൂനദചിത്രിതേന ..3 3 . .
കാർതസ്വനഃ49 കാഞ്ചനചിത്രപുംഖാൻ50 സസർജ ദേവ്യാഃ51 സമരേ പൃഷത്കാൻ .
ചിച്ഛേദ താൻ മൃത്യുരുദാരപുംഖൈരനാഗതാ52 നേവ ശരാഞ്ഛരൗഘൈഃ ..34..

36.. ര്യുധി - ഖ . 37 സംയുജസ്ഥേ - ഖ. . 38 മിയായ രോഷാദ് - ഖ. . 39 യയുഃ സോത്സുകമാനസാസ്തേ - ക. . 40... ത്സ ഭുജൈഃ സഹസ്രൈ - - ക. . 41 ഭാസാം - ക. . 42 സമൂഹാ - ക . 83 ചന്ദ്രസൗരാഃ - ക. ഖ. . 44 വികൃത്യ - ക. . 45 പുരസ്താത് - ക ഖ . 46 രൂക്ഷപുംഖാൻ - ക . 47 സുവിഹ്വലഃ - ഖ. . 48 സ സൂതോ - ഖ. . 49 കാർതസ്വരഃ - ഖ . 50 കാർമുകാശ്ചിത്രാണഃ? - ഖ. . 51 ദൈത്യാഃ (ത്യഃ) - ഖ. . 52... രനാശയം - ഖ.,... ര്നഭോഗതാ (?) .

ഛിത്ത്വാ ശസ്തസ്യ ശരൈർവിചിത്രൈർവിവ്യാധ തം വക്ഷസി പഞ്ചഷഷ്ഠ്യാ53 .
ഭിന്നഃ സ തൈരാശു തഥാ വിരേജേ വ്യോമ്ന്യർകപാദൈരിവ54 വാരിവാഹഃ ..35..
അശ്വാംശ്ച തസ്യാശു ജഘാന മൃത്യുഃ പൃഥക് പൃഷത്കൈ55 സ്തപനീയപുംഖൈഃ .
ആപ്ലുത്യ ദൈത്യോഥ രഥാദ്ധതാശ്വാത്പ്രഗൃഹ്യ ചർമാസിവരഞ്ച ധൗതമ് . .3 6. .
ക്രുദ്ധോ നിതാന്തായതരക്തനേത്രോ വേഗേന ദേവീമഭിതഃ സസാര .
തച്ചർമ തസ്യാപതതഃ56 ശരൗഘൈശ്ചകർത്ത മൃത്യുഃ ശതശശ്ശിതാഗ്രൈഃ ..37. .
സ കൃത്തചർമാവരണോ57 സുരേന്ദ്രോ നിസ്ത്രിംശമുദ്യമ്യ നിശാതധാരമ്58 .
അഭ്യദ്രവന്മൃത്യുമഭൂത്തദാനീം ഖേ രോഹിണീം മേഘ ഇവാഭിവിദ്യുത് .. 38..
തമാപതന്തം യുധി കാലകല്പം മൃത്യുഃ ശരൈരുഗ്രഭുജങ്ഗകല്പൈഃ59 .
ജഘാന മർമസ്വഭിലക്ഷിതേഷു വ്യയോജയച്ചാസുഭിരേനമാശു . . 3 9..
ലക്ഷ്മീർദ്രുമം ബാണവരൈരജയ്യാ60 സമാകിരദ്വാരണരാജലീലമ്61 .
കർണാന്തമുക്തൈ62 ര്നിശിതൈരജിഹ്മൈ രണാജിരേ ചാരുസുവർണപുംഖൈഃ ..8.65.40 ..
അജിഹ്മഗാസ്തേ വിവിധാഃ സുപത്രിതാ ദ്രുമസ്യ ഗാത്രേഷു നിപേതുരാഹവേ .
സ തൈർവിചിത്രൈഃ ശുശുഭേ വിഷക്തൈർമഹാദ്രുമഃ പക്ഷിഗണൈരിവാശ്രിതൈഃ ..41 . .
ലക്ഷ്മീം തതഃ കിംപുരുഷാധിപോസൗ വിവ്യാധ ബാണൈർദശഭിഃ സുപുംഖൈഃ .
വക്ത്രേ സ പൂർണേന്ദുസമാനവക്ത്രാം ബാഹ്വോഃ പൃഥക് ചാഷ്ടശതേന63 ധീരഃ64 . .42 ..
അചിന്തയന്തീഷു65 വരാമ്വരാസ്യാ മുഖേസ്യ തീക്ഷ്ണാന്നിചഖാന ബാണാൻ .
അന്യാനസശ്ച66 പൃഥക് ശരീരേ സുപത്രിതാൻ ഹാടകമൃഷ്ടപുംഖാൻ67 ..43 ..
ലക്ഷ്മ്യാസ്തതോ ദൈത്യപതിഃ ശിതേന ഭല്ലേന ചിച്ഛേദ രഥേ ധ്വജാഗ്രമ്68 .
അശ്വാംശ്ച തസ്യാശ്ചതുരശ്ചതുർഭിഃ സൂതം ച വിവ്യാധ ശരേണ തൂർണമ് . .44. .
നാരാചമാദായ തതോസ്യ ലക്ഷ്മീർജഘാന സൂതം യുധി ദേവശത്രോഃ .

വിവ്യാധ വാ□□□ശ്ച പൃഥക്പൃഷത്കൈധ്വജഞ്ച ചിച്ഛേദ രഥസ്യ69 തൂർണമ് ..45..

53.. ശഷ്റ്യാഃ - ഖ. . 54 യഥാർകപദൈർദിവി (?) . 55 പൃഥക്തൈ - ക ഖ. . 56 തമന്തകസ്യാപതതഃ - ഖ. . 57 സത്കൃത്യ - ക, കൃത്തചർമാവദനോ - ഖ. . 58 നിശീതധാരൈഃ - ക., നിശീതധാരാം - ഖ. . 59.. തുല്യൈഃ - ക. . 60... രജയ്യം - ഖ. . 61 വാരണരാജലീലാ - ക. . 62... കൃഷ്ടൈഃ (?) . 63 പൃഷത്കാഷ്ടശതേന - ക. . 64 വീരഃ - ഖ. . 65 അചിന്തമാനേഷു - ക. . 66 അനേകസംഖ്യാംശ്ച - ക. . 67... പൃഷ്ടപുംഖാൻ - ഖ. . 68 രഥധ്വജാഗ്രേ - ഖ. . 69 രഥേതഥാഷ്ടൗ - ക. .

378

യന്ത്രാ വിനാ തസ്യ രഥം തദാനീം തേ സായകൈരപ്രതിമൈഃ പ്രതപ്താഃ70 .
സംഗ്രാമഭൂമേരപനിന്യുരശ്വാഃ71 പ്രാണാനിവ സ്വാൻ72 പരിരക്ഷമാണാഃ ..46. .
കാന്തിർമയം ബാണശതൈരവാകിരന്മയശ്ച കാന്തിം നിശിതൈഃ ശരൗഘൈഃ .
നീഹാരപാതൈരിവ സാന്ധകാരം തദാ73 തയോരന്തരമാസ തത്ര . .47. .
ആദാനസന്ധാനവികർഷണേഷു സ്ഥാനക്രമപ്രഗ്രഹതേജനേഷു74 .
ശിക്ഷാഗുണൈസ്താവപരസ്പരേണ വിശേഷയാമാസതുരാജിമധ്യേ ..48. .
കാന്തിർമയാസ്താന്നിചകർത ബാണാന്മയശ്ച കാന്ത്യാ വിശിഖാന്വിമൃഷ്ടാൻ .
ഛിദ്രം സമാസേദതുരപ്രധൃഷ്യൗ കിഞ്ചിന്ന തൗ യത്ര75 പരസ്പരസ്യ ..49..
അശ്വേഷു സൂതേ സരഥേ76 ധ്വജേ ച സർവേഷു ഗാത്രാവയവേഷു ചാസ്യ77 .
അജിഹ്മഗാൻ ഹാടകമൃഷ്ടപുംഖാൻ78 മയസ്യ കാന്തിർനിചഖാന ബാണാൻ ..8.65.50 ..
മയശ്ച കാന്തിം സരഥാ'79 സസൂതാം80 സചാരുചിത്രധ്വജവാജിമുഖ്യാമ് .
സംഛാദയാമാസ ശിതൈഃ പൃഷത്കൈർവനസ്ഥലീം മേഘ ഇവാമ്ബുവർഷൈഃ . .51 . .
ക്രുദ്ധാഥ കാന്തിഃ സമരേ മയസ്യ നാരാചമുഖ്യേന സുപത്രിതേന .
സൂതം ജഘാനാശു രിപോസ്തദാനീമഷ്ടാഭിരഷ്ടൗ81 തുര□□□ശ്ച ബാണൈഃ ..52..
ഹതാശ്വസൂതോ വിരഥോ82 മയോഥ നിസ്ത്രിംശമാദായ നിശാതധാരമ്83 .
ജ്ഞാത്വൈവ കാന്ത്യാ സമരേ പ്രഭാവം വിഹായ യുദ്ധം വിയദുത്പപാത . .53 . .
വിവ്യാധ തീക്ഷ്ണൈഃ സരമാ രണാജിരേ ബാണൈർമുരം ദാനവദൈത്യയൂഥപമ് .
ദൈത്യോപി ബാണൈഃ സരമാമജിഹ്മഗൈരഭ്യാഹനദ് ഗൃധ്രമയൂരപത്രിഭിഃ .. 54..
ക്രുദ്ധാഥ ദേവീ നിശിതേന തസ്യ ചിച്ഛേദ ഭല്ലേന ധനുർവിചിത്രമ് .
അന്യദ്ധനുഃ സോഥ തദാ84 ഗൃഹീത്വാ വിവ്യാധ ദേവ്യാശ്ചതുരസ്തുരങ്ഗാൻ .. .55. .
തേ വിഹ്വലാഃ ശോണിതമുദ്വമന്തോ ദൈത്യേന്ദ്രബാണാഭിഹതാസ്തുരങ്ഗാഃ .
ഭൂമൗ നിപേതുഃ സമരേ ശ്വസന്തഃ പ്രാണാഞ്ജഹുശ്ചാശു സമം സമസ്താഃ . .56 ..
ക്രുദ്ധാഥ ദേവീ സരമാസുരസ്യ നിസ്ത്രിംശമുദ്യമ്യ സുപീതധാരമ് .
ഉത്പത്യ ഖം തസ്യ തദാ ജഘാന യന്താരമ□□□□ശ്ച മഹാപ്രമാണാൻ ..57..

70 സുതപ്താഃ - ഖ . 71... രാശു - ക. ഖ. . 72... വാശ്വാഃ - ക. ഖ. . 73 സാന്ധകാരൈ - ഖ. . 74 സ്ഥാന-ഗ്രഹപ്രഗ്രഹതേജനേഷു - ഘ. . 75 തത്ര - ഖ- . 76 സൂതേഷു രഥേ. - ഖ. . 77. . വാത്ര - ക. . 78 പൃഷ്ടപുംഖാൻ - ഖ. . 79 സരഥം - ക. ഖ. . 80 സസൂതം - ക. ഖ. . 81 രഥം തഥാഷ്ടൗ - ഘ. . 82 ഹതാശ്വസൂതാദ്വിരഥോ - ക., സസൂതം സരഥം - ഖ. . 83 നിപീതധാരമ് - ക. . 84 ശീഘ്രതരം - ഖ. .

മുരോഥ വേഗേന തദാന്തരിക്ഷമുത്പത്യ കോപാന്നിഹതാശ്വസൂതഃ .
വിവ്യാധ ദേവീം ദശഭിഃസുതീക്ഷ്ണൈഃ85 ശരൈരുരസ്യുഗ്രഭുജങ്ഗകല്പൈഃ . .58. .
അചിന്തയിത്വാ സരമാ ശ□□□സ്താൻ86 ധനുർവിചിച്ഛേദ തദാ മുരസ്യ .
സ കൃത്തധന്വാ വിയതീന്ദ്രശത്രുരന്തർദധേ സംയുഗമാശു ഹിത്വാ ..59. .
വിവ്യാധ ചണ്ഡാ ഘനമാപതന്തം ശരൈഃ ശിതാഗ്രൈര്യുധി രുക്മപുംഖൈഃ .
വിദ്ധഃ സ തൈർദൈത്യപതിർബഭാസേ കരൈരിവേന്ദോരസിതഃ പയോദഃ ..8.65.6 0.
.
അഭ്യദ്രവത്താനവിചിന്ത്യ വാ□□□ശ്ചണ്ഡാം ഘനഃ സായകജാലവർഷീ .
ആഗച്ഛതസ്തസ്യ ശരൈസ്സുപത്രൈർവിവ്യാധ ചണ്ഡാ രഥവാജിമുഖ്യാൻ ..61 ..
ചിച്ഛേദ ദൈത്യോപി സമുച്ഛ്രിതാഗ്രം ധ്വജം തുരങ്□□□ശ്ച ജഘാന ദേവ്യാഃ .
ഹിത്വാ രഥൗ താവവതീര്യ ഭൂമൗ87 ഗൃഹീതചർമാസിവരൗ പ്രയത്തൗ ..62 ..
വിചേരതുർമണ്ഡലമാജിമധ്യേ ഭൂമിം തദാഗ്രാങ്ഗുലിഭിഃ സ്പൃശന്തൗ .
□□□സ്□□□ശ്ച മാർഗാൻ88 ലഘുപാദചാരൗ ഛിദ്രം ന ചാന്യോന്യമവാപതുസ്തൗ ..63
..
അഭിപ്ലുതോച്ചപ്ലുതസിംഹപാതാൻ89 നിവൃത്തകാക്രീഡിതകോർധ്വബാഹൂൻ .
ഖഗാപയാതാഭിഹതാപയാതാൻ90 നിഷണ്ണകാവിദ്ധശിരോഭിഘാതാൻ91 ..64. .
ഉത്പ്ലുത്യ വേഗേന തദാഥ തസ്യ ശിരോധരാമാശു ചകർത ചണ്ഡാ .
സ കൃത്തമൂർധാ നിപപാത തസ്യാം സംഗ്രാമഭൂമാവുരസാശു ദൈത്യഃ . .65..
സ ശോണിതാദിഗ്ധവപുസ്തദാനീം ഘനഃ പരാസുഃ പതിതോ ധരണ്യാമ്92 .
രരാജ സന്ധ്യാച്ഛുരിതോരുമൂർത്തിർവിയദ്ഗതോ നീല ഇവാമ്ബുവാഹഃ93 ..66 . .
വിവ്യാധ തീക്ഷ്ണൈർനിരൃതിഃ സുപത്രൈഃ ഖരം ശരൈർവക്ഷസി ഹേമപുംഖൈഃ .
ആയോധനേ സംമുഖമാപതന്തം ഭല്ലേന ചാസ്യ ധ്വജമുച്ചകർത94 . .67..
വിദ്ധഃ സ തൈരഭ്യപതൻസരോഷോ ദേവീം ജിഘാംസുഃ സമരേരിഹന്താ .
ഗുർവീ ഗദാം ചാശു തദാ ഗൃഹീത്വാ ചിക്ഷേപ ദേവ്യാ രുധിരാക്തമൂർത്തിഃ ..68 . .
സാ ദാനവാഗ്ര്യേണ ഗദാ95 പ്രമുക്താ96 വിചിത്രഹേമോജ്ജ്വലചാരുഘണ്ടാ .
സംചൂർണയാമാസ രഥം നിയത്യാഃ97 സൂതം ധ്വജം ചാശു98 സമുച്ഛ്രിതാഗ്രമ് ..69..

85 ശിതാഗ്രൈഃ - ക. . 86 സരോഷാ - ഖ. . 87 ഭൂമിം - ക. ഖ. . 88 മാത്രാം - ക. . 89... യാതാൻ - ക. . 90 - പഥാനാഭിഹതാപയാതാൻ - ക. 91 ശതാഭിഘാതാൻ - ഖ. 92 ധരിത്ര്യാം - ഖ. . 93 നീച ഇവമ്ബുവാഹഃ - ക. . 94 ...മാചകർത - ഖ. . 95 തദാ - ക. . 96 പ്രയുക്താ - ഖ. . 97 നിയന്ത്രീ (മ്) - ക.,

നിയന്താ - ഖ. . 98 ചാരു - ക. .

ഉത്പത്യ തൂർണം നിയതിഃ സ്വവാഹാത്99 ക്രോധേന സംരക്തവിലോലനേത്രാ .
അഭ്യേത്യ തം ദാനവയോധമുഖ്യം ഖഡ്ഗേന മധ്യേസ്യ ശിരഃ പഫാല ..8.65.70 ..
സ ദാനവോ വിസ്ഫുടിതോത്തമാങ്ഗഃ ക്ഷിതൗ വിരേജേ സ്രുതരക്തധാരഃ .
വജ്രേണ ഭിന്നഃ ശിഖരാഗ്രദേശേ ഗിരിര്യഥാ ധാതുരസപ്രവാഹീ ..71 . .
പ്രഭാവതീ ധുന്ധുമജിഹ്മയാതൈഃ ശിലീമുഖൈരഭ്യഹനത്സുപത്രൈഃ .
ഉരസ്യുദാരാ100 ദശഭിഃ ശിതാഗ്രൈർഘനാഘനവ്രാതസമാനവർണൈഃ101 ..72. .
ജഘാന സാ ഷോഡശ ദേവതാരേസ്തുരങ്ഗമാൻ ഷോഡശഭിഃ പൃഷത്കൈഃ .
നിഹത്യ ചൈകേന രഥേസ്യ102 സൂതമേകേന ചാസ്യ ധ്വജമുച്ചകർത ..73..
ധുന്ധുർഗദാം ഭാരസഹസ്രഗുർവീ ചിക്ഷേപ103 കാർതസ്വരചാരുഘണ്ടാമ് .
താമാപതന്തീം ശതശശ്ചകർത്ത പ്രഭാവതീ ദൈത്യപതിപ്രമുക്താമ്104 . .74. .
ആദായ ദൈത്യഃ പരിഘം105 മഹാന്തമാപ്ലുത്യ106 വാഹാദഭിതഃ സസാര .
ദേവീമസാ107വഞ്ജനശൈലനീലോ രണാജിരേ കാല ഇവാത്തദണ്ഡഃ . .75. .
അഭ്യാപതന്തം യുധി ദാനവേന്ദ്രം ദേവീ ശരൈരഭ്യഹനത് സുപത്രൈഃ .
ദേവ്യാ108 സമസ്താനവിചിന്ത്യ ബാണാനഭ്യേത്യ താമാഹവമൂർധ്നി രോഷാത് ..76..
ഉദ്ഭ്രാമ്യ വൈവസ്വതദണ്ഡകല്പം ലൗഹം പ്രയസ്തം109 പരിഘോരുബാഹുഃ .
ന്യപാതയത്തം പരിഘം രഥേസ്യാ ഗിരേർനിതമ്ബേ കുലിശം യഥേന്ദ്രഃ ..77. .
അചൂർണയത്തം രഥമാശു ദേവ്യാഃ സാശ്വം സസൂതധ്വജഹേമചക്രമ് .
കാലായസോസൗ പരിഘോസുരാസ്തോ വേഗേന തത്രാപസസാര ദേവീ110 ..78..
ദൃഷ്ടാ സ താം തത്ര തദാപയാതാം തമേവ ലൗഹം പരിഘം ഗൃഹീത്വാ .
അഭ്യദ്രവദ് ദാനവയോധമുഖ്യോ ദിവീവ ചിത്രാമസിതഃ111 പയോദഃ . .79. .
ഉത്പത്യ സാ ദിവ്യവരാസ്ത്രമുക്തൈഃ ക്ഷുരപ്രമുഖ്യൈഃ പരിഘഞ്ചകർത .
ഉദ്യമ്യ മുഷ്ടിം നിബിഡം തതോസ്യാ ഭൂയോഥ112 ദൈത്യോ വിയദുത്പപാത ..8.65.80 . .

99 സ്വബാഹോഃ - ക. . 100 ഉരഃസുധാരാ - ഖ. . 101 ഘനേന പ്രാതഃസു സമാനവർണൈഃ - ഖ- . 102 രഥസ്യ - ക, രഥേ സ - ഖ. . 103 ചിച്ഛേദ - ഖ. . 108 പ്രയുക്താ - ഖ. . 105 ദൈത്യമ്പരിഘം - ക- . 106. മാസവ്രു - ക. . 107 സമാ - ക. ഖ. . 108 ദേവ്യാഃ - ക. . 109 പ്രയന്താ (ത്തഃ?) - ക. . 110 ദേവീം - ക. . 111... വസിതഃ - ഖ. . 112 ഭുജേഥ - ഖ .

തം മർമഗൈർമർമസു ബാണമുഖ്യൈഃ സംതാഡയദ്ദാനവമാശു ദേവീ .
ഭിന്നഃ സ തൈർമർമഗമൈഃ സുപുംഖൈരന്തർദധേ ദാനവയോധമുഖ്യഃ ..81 ..

അഥ സമരമപാസ്യ യോധമുഖ്യൈ-
ര്വിഹതപരാക്രമപൗരുഷൈരപേതൈഃ113 .
സുരപതിരിപവോ വിനദ്യ നാദാൻ
ദ്വിരദവരാനധിതസ്ഥുരാത്തശസ്ത്രാഃ ..82. .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ശുംഭനിശുംഭസംഗ്രാമേ ദേവീയുദ്ധ നാമ പഞ്ചഷഷ്ടിതമോധ്യായഃ

സനത്കുമാര ഉവാച
ദേവ്യോപി തേഷാം വിദിതപ്രയത്നാ ഗജോത്തമാനാരുരുഹുഃ സയത്നാഃ .
ശുചീന്മദാമ്ബുസ്രവതഃ2 സുദന്താൻ പ്രശസ്തഗാത്രാമ്ബരഹസ്തപക്ഷാൻ3 (?) ..1 ..
സുപുഷ്കരാനുന്നതവൃത്തകുമ്ഭാൻ4 സുബാലധീനഞ്ചിതചാരുകർണാൻ .
സുദന്തവേഷ്ടാൻ കലവിങ്കനേത്രാൻസുവക്ഷസഃ സ്വാസനപൃഷ്ഠവംശാൻ ..2..
സാങ്ഗ്രാമികാനഗ്രജവാൻ5 വയഃസ്ഥാൻസുശിക്ഷിതാനുന്നതപൂർവകായാൻ .
ആബദ്ധവർമായുധചിത്രഘണ്ടാൻ6 സമുച്ഛ്രിതോരുധ്വജവൈജയന്തീൻ ..3 ..
താസാം പതാകാധ്വജശോഭിതാനി വിചിത്രനാനായുധഭൂഷണാനി .
മാതങ്ഗവൃന്ദാനി തദാ ബഭൂവുർവനേ വനാനീവ സമാഗതാനി . .4. .
ദൈത്യാപി തേ വാരണമൂർധ്നി ഷണ്ണാ7 വിസ്ഫാരയന്തോ വിബഭുർധനൂംഷി .
സേന്ദ്രായുധാഃ സാശനിശബ്ദഗർഭാഃ ശൈലേഷു മേഘാ ഇവ സന്നിലീനാഃ ..5..
സൈന്യാനി താന്യാഹനനേ ഗജാനാമാധോരണൈരാശ്വഭിചോദിതാനി .
അന്യോന്യമാപേതുരഭീരിതാനി8 വാതേന വൃന്ദാനി യഥാ ഘനാനാമ്9 . .6 ..
വേഗേന നാഗാനഭിസൃത്യ നാഗാ മദാന്ധദശ്യാമമുഖാന്വിഷാണൈഃ .
ലോഹാഭിനദ്ധൈർബിസകാണ്ഡഗൗരൈഃ ശമ്ബൂകദേശേഷ്വഭിജഘ്നുരാജൗ10 ..7. .

113... രുപേതൈഃ - ക. ഖ. .
1 സമന്താത് - ക., പ്രമത്താൻ - ഖ. . 2 ശുചിർമദാ വർഷ്മവതഃ - ക., ആവിർമദാവദ്ധവൈതഃ - ഖ. . 3 പ്രശസ്ത- ഗാത്രാമ്ബരതഃ സുഹസ്താൻ - ഖ. . 4 വൃക്ഷകുമ്ഭാന5 - ക. . 5... നുഗ്രജവാൻ - ക. . 6 ചർമായുധചിത്രഘണ്ടാൻ - ക. . 7 ഘണ്ടാ - ഖ. . 8 സമീരിതാനി - ക 9 ഘനാഘനാനാമ് - ഖ . 10... രഭിജഘ്നുരാജൗ - ക. ഖ. .

പ്രസാര്യ ഹസ്താനഭിതശ്ച കേചിദ്ദാനാനുഗന്ധം ദ്വിരദാഭിസേരുഃ .
ആധോരണൈരങ്കുശപാശവാഗ്ഭി11 രവിധ്യമാനാപി മദാഭിദൃപ്താഃ12 ..8..
ഛിന്നാനി പേതുർനിശിതൈഃ ക്ഷുരപ്രൈഃ സമുച്ഛ്രിതാന്യാതപവാരണാനി .
ചിത്രാഃ പതാകാ വിവിധാ ധ്വജാശ്ച പരസ്പരേണാഹനനേ ഗജേഭ്യഃ13 ..13 ..

യോധാ നിപേതുഃ പരിനിഷ്ടനന്തോ വിദ്ധാഃ ശരൈർമർമസു ദേവതാഭിഃ .
സഫേനമാസ്യൈ14 രുധിരം വമന്തോ ധനൂംഷി സജ്ജാനി15 കരൈർദധാനാഃ .
.8.66.1 0 . .
നാഗാ നിപേതുഃ16 പരിതോഭിപദ്യ17 മർമാതിഗൈ18ര്ബാണവരൈർവിഭിന്നാഃ .
ദേവീഭിരാജൗ ദിതിജാധിപാനാം വാതാഭിനുന്നാ ഇവ ഗണ്ഡശൈലാഃ ..1 1 ..
മാതങ്ഗമുഖ്യാൻപതിതാൻ പരാസൂൻ19 രണാജിരേ നീലഗിരീന്ദ്രകല്പാൻ .
ഗന്ധേന നാഗാഃ സമദാഃ20 പരീത്യ വിനമ്യ കേചിദ്21 വദനൈർവിനേദുഃ22 . .12..
ഛിന്നാനി വക്ത്രാണി സകുണ്ഡലാനി ഭുജാസ്സശസ്ത്രാശ്ച23 സുചന്ദനാക്താഃ .
പേതുർഗജേഭ്യോസുരയൂഥപാനാം ദേവീഭിരാജൗ നിശിതൈഃ ക്ഷുരപ്രൈ24 .. 13 . .
ചുകൂജുരുച്ചൈഃ പരിതോ ധനൂംഷി വിനേദുരാഹത്യ സുരാരിമുഖ്യാഃ .
വിപുസ്ഫുരുർജ്യാഃ പരികൃഷ്യ മുക്താഃ ശരാഭിവിദ്ധാശ്ച25 ഗജാ നിഷേദുഃ . . 14..
നാഗൈഃ പതദ്ഭിർവിശിഖാഭിവിദ്ധൈഃ സമുച്ഛ്രിതോരുധ്വജചാരുപൃഷ്ഠൈഃ .
ആസ്തീര്യതേ ഭൂരനിലപ്രനുന്നൈഃ സതാലവൃക്ഷൈരിവ ശൈലപാദൈഃ .. 15..
നാഗാ ഗജാനാഹനനേഭിജഘ്നു26ര്ദൈത്യാശ്ച ദേവീർദിതി[illegible]ശ്ച ദേവ്യഃ .
ദൈത്യാൻ ഗജേന്ദ്രാ ദ്വിരദാംശ്ച ദൈത്യാഃ ക്രുദ്ധാഃ27 സരോഷാനഭിസൃത്യ തത്ര .. 16..
ശസ്ത്രാഭിതപ്തൈഃ പതിതൈസ്സമന്താന്മാതങ്ഗവൃന്ദൈർഗിരിസാനുകല്പൈഃ .
സഞ്ചാരയോഗ്യാ ന ബഭൂവ ഭൂമിരായോഘനേ ദൈവതദാനവാനാമ ..17 ..
അഭ്യർദിതാനി സ്വബലാനി ദൃഷ്ട്വാ ദേവീഭിരാജൗ നിഹതദ്വിപാനി .
ശുമ്ഭോ നിശുമ്ഭശ്ച സമാജഭൂമിമാജഗ്മതുർദൈത്യപതീ രഥസ്ഥൗ .. 18. .
അഗ്രേസരൈഃ പത്തിതുരങ്ഗനാഗൈർവ്രാതൈശ്ച ദേവദ്വിഷതാമുപേതൗ .
വിസ്ഫാരയന്തൗ ധനുഷീ വിചിത്രേ യുദ്ധായ യത്തൗ പരിഘോരുബാഹൂ . . 1 9..

11 ... രാവിധ്യമാനാപി - ക ,... .രാസി... - ഖ. . 12. ഭിമദാവിദൃപ്താഃ - ക. ഖ.,... പി മദാവദൃപ്താഃ - ഖ. . 13 ഗജാശ്ച - ക. . 14.. ന്സൈ - ക. . 15 സജ്യാനി - ഖ. . 16 നിഷേദുഃ - ക. . 17.. .പദ്മാ - ക. ഖ. . 19 പദ്മാതിഗൈ - ക. . 19 ഗതാസൂൻ - ക. . 20 സമദാൻ - ക. . 21 കിംചിദ് - ക. ഖ. . 22.. .ദ്ദിരേദുഃ - ക. . 23 സ - ക. ഖ. . 24 നിശിതക്ഷുരപ്രൈഃ - ക. . 25 ശരാതിവിദ്ധാശ്ച - ക. . 26 ജഗ്മു - ക. . 27 ക്രുധാ - ക. .

ജ്ഞാത്വാ തയോരാഗമനം തദാനീം ദേവീ ചലത്പിങ്ഗലകേശരാഢ്യാൻ .
സഞ്ചോദയാമാസ രഥസ്യ സിംഹാൻ വിസ്ഫാരയന്തീ സമരേ ധനൂംഷി ..8.66.2 0..
ജ്യാനിം ജവസ്യാഥ തുരങ്ഗമാണാം മദപ്രമോഷഞ്ച മഹാദ്വിപാനാമ് .
ചേതോവിമോഹം സുരവിദ്വിഷാം ച ചാപസ്വനേനൈവ28 ചകാര ദേവീ ..21 ..
ആജൗ സമാസ്ഥായ പരം പ്രയത്നം ശരാഃ സുരാണാം രിപുഭിഃ സമസ്താഃ .
അപ്രാപ്യ ദേവീം പതിതാഃ പൃഥിവ്യാം പരാജയം പ്രാഹുരിവാസുരാണാമ്29 . .22. .
ഗഭസ്തിഭിഃ സ്ഥാവരജങ്ഗമാനി വ്യാപ്നോതി യദ്വത് സവിതാ ദിനേഷു .

തദ്വച്ഛരൗഘൈർദിതിജാധിപാനാം രണാജിരേ വ്യാപ ബലാനി ദേവീ ..23 . .
നിപേതുരാശു വ്യസവസ്തുരങ്ഗമാ വിചസ്ഖലുർമത്തഗജാഃ ക്ഷരന്മദാഃ .
ചകമ്പിരേ യോധവരാഃ സുരദ്വിഷാം സമം30 സമസ്താഃ സമരേ ശരാഹതാഃ ..24..
അർച്ചിർഭിരിദ്ധൈർജ്വലിതോ യഥാനലഃ കക്ഷാണി ശുഷ്കാണി ദഹത്യവാരിതഃ .
ദീപ്തൈഃ ശരോഘൈഃ31 സമരേമരദ്വിഷാം സൈന്യാനി തദ്വത് പ്രദദാഹ കൗശികീ ..25..
ഛായാം32 യഥാ സ്ഥാവരജംഗമാനാം മധ്യന്ദിനേല്പാം33 കുരുതേ വിവസ്വാൻ .
ദേവീ തഥാ താം ധ്വജിനീം രിപൂണാമല്പാവശിഷ്ടാം സമരേ ചകാര ..26..
ആഹൂയ ദേവീമഥ ദാനവാധിപൗ വിസ്ഫാര്യ ചാപേ മഹതീ ഭിസേരതുഃ .
തീക്ഷ്ണൈഃ സുപത്രൈർവിശിഖൈശ്ച കൗശികീം സംഛാദയാമാസതുരാഹവാജിരേ ..27. .
ചാപേഷു യത്തൗ34 ഹരിഷു ധ്വജേഷു മഹാഭുജൗ ക്രോധപരീതചിത്തൗ .
ദൈത്യേശ്വരൗ സംയതി ദേവതായാ നിചഖ്നതുർവാണവരാൻസുപത്രാൻ . .28..
ദൈതേശ്വരാസ്താനഥ സായകൗഘാനചിന്തയിത്വാ രിപുദർപഹന്ത്രീ35 .
വിവ്യാധ ദൈത്യൗ36 യുധി രുക്മപുംഖൈ37സ്സുപർവഭിർവാണവരൈസ്തുപത്രൈഃ ..29..
ദൈത്യാവപീഷൂനവിചിന്ത്യ38 ശൂരൗ ഗദേ പ്രഗൃഹ്യോജ്ജ്വലചാരുഘണ്ടേ .
ഉദ്ഭ്രാമ്യ39 യതാതിശയേന ദേവ്യാ രണാജിരേ ചിക്ഷിപതുർബൃഹത്യൗ ..8.66.3 0 . .

28 ചാപസ്വനേനേവ - ക. . 29 ബാഹുരിവാസുരാണാമ് - ഖ. . 30 സമാഃ - ഖ. . 31 ശരൈഃ സാ - ഖ. . 32 ഛായാ - ക. ഖ. . 33 മധ്യേ ദിനേല്പാം - ഖ. . 34 യസ്ത്യാൻ - ക., യന്ത്രാം - ഖ. . 35... ഹർത്രീ - ക. . 36 ബാണാൻ - ഖ. . 37 രൂക്ഷപുംഖൈഃ - ക. . 38 ദൈത്യാവപീഷ്ടന്ന വിചിന്ത്യ - ഘ., തൗ ന വിചിന്ത്യ - ഖ. . 39 ഉദ്ഗമ്യ - ക. .

384

തേ വ്യോമ്നി ബാണൈശ്ശതശോ നികൃത്യ സുപർവഭിർഹാടകചാരുപുംഖൈഃ .
വിച്ഛേദ ദേവീ കവചേ വിചിത്രേ തയോഃ ക്ഷുരപ്രൈരപരൈഃ ശിതാഗ്രൈഃ ..3 1 ..
ജഘാന ചാശ്വാനഥ സാരഥീ ച40 ധ്വജൗ ച ചിത്രൗ രഥയോശ്ചകർത്ത .
ചഖാന ചാന്യാനപി സത്പൃഷത്കാൻ സുരദ്വിഷോ ര്മർമസു ഹേമപുംഖാൻ ..32..
ശുംഭോ നിശുംഭശ്ച രഥാവപാസ്യ41 ദൈത്യേശ്വരൗ ബാണവരാഭിതപ്തൗ .
ആദായ നിസ്ത്രിംശവരൗ തദാനീമുത്പേതതുർവ്യോമ ശിതാസിനീലമ് ..33..
അഥ നഭസി വിമേഘേ ധൗതനിശ്ത്രിംശനീലേ
ദ്രുതതരമഭിസൃത്യ ഗ്രീവയോഃ സംപ്രഗൃഹ്യ .
ദിതിതനയപതീ തൗ42 നിഷ്പിപേഷാശു ദേവീ
വിഗതഭയവിഷാദൈഃ സ്തൂയമാനാ മുനീന്ദ്രൈഃ ..34. .

അസൃഗഥ വദനാഭ്യാമുദ്വമന്തൗ സഫേനം
സപദി വിഹതവീര്യൗ43 പിഷ്ടസർവാങ്ഗസന്ധീ .
അസുഭിരപഗതൈസ്തൗ രക്തപര്യന്തനേത്രൗ44
ക്ഷിതിതലമഭിതസ്തൗ പേതതുർദൈത്യസിംഹൗ ..35. .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ശുംഭനിശുംഭനിപാതന നാമ ഷട്ഷഷ്ടിതമോധ്യായഃ

സനത്കുമാര ഉവാച
ആജഗ്മുഃ കൗശികീം ദ്രഷ്ടുമഥ വിന്ധ്യം ദിവൗകസഃ .
ആദിത്യാ വസവോ രുദ്രാ മരുത്വാൻ മരുതോശ്വിനൗ ..1 ..
ധർമാ1ങ്ഗിരോശനോ2 ദക്ഷവസിഷ്ഠഭൃഗുകശ്യപാഃ3 .
പുലസ്ത്യപുലഹാഗസ്ത്യസനകാത്രിസനന്ദനാഃ4 ..2..
അപ്സരോയക്ഷഗർന്വാഃ5 സിദ്ധാ നാഗാ മഹോരഗാഃ .
ഉപവേദാശ്ച യജ്ഞാശ്ച വേദാ6 വിദ്യാ സരസ്വതീ ..3..

40. രഥസാര□□□ശ്ച - ക. . 41 രഥാവപാത്യ - ഖ. . 82 ദിതിതനയപതിഭ്യാം - ഖ. . 43 വിഹിതവീര്യൗ - ക. . 44 പര്യസ്തനേത്രൗ - ക. .
1 ധർമോ - ഖ. . 2 ഉശനാ - ക. ഖ. . 3.. കാശ്യപാഃ - ക. . 4. സ്സനന്ദനാഃ - ക. . 5 ഗന്ധർവ... - ക. . 6 ദേവ (ബേവ?) - ഖ. .

സമുദ്രാഃ സരിതഃ ശൈലാസ്തീർഥാനി വിവിധാനി ച .
മാതരോ ലോകപാലാശ്ച നക്ഷത്രാണി ധ്രുവോ ഗ്രഹാഃ ..4. .
അഥോചുർദേവതാ ദേവീം7 ദ്യുതിമത്യോ മഹാദ്യുതിമ് .
പ്രഹൃഷ്ടാ ഹൃഷ്ടമനസാ8മാസീനാമസുരദ്വിഷഃ9 ..5. .
ദാനവേന്ദ്രൗ മഹാസത്വൗ ത്വയാ ത്രൈലോക്യകണ്ടകൗ .
നിഘ്നത്യാ ദേവി ലോകാനാം ദുഃഖശല്യമപാകൃതമ് ..6..
ഋഷയഃ പാവനം ദേവി ഹവിർജുഹ്വതി സാമ്പ്രതമ് .
ഛന്ദാംസ്യധീയതേ ചോച്ചൈരാചരന്തി വ്രതാനി ച ..7..
യജ്ഞോയമധുനാ വിപ്രൈരിജ്യതേ10 ബഹുദക്ഷിണഃ .
ഉടജേഷു ച വിശ്വസ്താ മുനയഃ ശേരതേ സുഖമ് . .8. .
ആസതേ11 നിർഭയാ ദേവി12 സന്തഃ സന്മാർഗമാശ്രിതാഃ .
ആവിർഭൂതഃ പുനർലോകേ വിച്ഛിന്നഃ സത്ക്രിയാപഥഃ13 ..9..
ലോകപാലാഃ ശിരാംസ്യുച്ചൈസ്ത്വത്പ്രസാദാച്ച ബിഭ്രതി .
പൃക്തഃ പുഷ്പരജോഭിശ്ച സുഖോ വാതി സമീരണഃ ..8.67.1 0 ..
ജലാനി ദേവി സരിതഃ സ്വച്ഛാനി ശിശിരാണി ച .

ത്വത്പ്രസാദാന്മഹായോഗേ14 വഹന്തി വിഗതക്ലമാഃ . .1 1 . .
ഇദാനീഞ്ച പുനർജാതാ ഗിരയോ ഗിരിജാത്മജേ .
വിജ്വരാഃ ശിശിരസ്വാദുനിർജ്ഝരോദകവാഹിനഃ . .1 2..
ഫണാൻ15 സ്വസ്തികചക്രാങ്കാനുച്ചൈർദധതി ഭോഗിനഃ .
ഉദന്വന്തശ്ച16 വിശ്വാസാദിദാനീം സുഖമാസതേ .. 13 . .
ഭ്രമന്ത്യപ്സരസോ ദേവി ത്വത്പ്രസാദാച്ച സാംപ്രതമ് .
സച്ചേതോവിമലേ വ്യോമ്നി17 വിലാസാലസലോചനാഃ . . 14..
സിദ്ധാങ്ഗനാശ്ച സേവന്തേ വിശ്വസ്താ ദേവി സാംപ്രതമ് .
ശിഖരേഷു മഹീധ്രാണാമുത്ഫുല്ലാൻ ചന്ദനദ്രുമാൻ . . 1 5..

7.. ര്ദേവദേവേന്ദു - ഖ. . 8 ഹൃഷ്ടമനസ (?) . 9.?. മസുരദ്വിഷാഃ - ക.,... ഷം - ഖ. . 10 രീജ്യതേ - ഖ. 11 ആസാതേ - ക. . 12 ദേവീ - ക. . 13 സ ക്രിയാപഥഃ - ഖ. . 14 മഹാസത്വാ - ഖ. . 15 ഫണാഃ - ക. ഖ. . 16 ഉദന്വതശ്ച - ക. ഖ. . 17 വിമലവ്യോമ്നി - ക. .

സ്വഭാവാന്മധുപാനാച്ച രക്തോത്പലവിലോചനാഃ18 .
വിചരന്ത്യധുനാ യക്ഷാ ഗന്ധമാദനസാനുഷു .. 16. .
സുഖം ബിഭർത്തി വസുധാമിദാനീം വിഗതക്ലമഃ19 .
ശേഷഃ ഫണൈഃ സ്വ20 രത്നാംശുവിതാനപരിവേഷിഭിഃ .. 17..
മാതാ ത്വമസി ലോകാനാം ഭീതാനാമഭയപ്രദാ .
വൃണു21 ദേവി വരാനിഷ്ടാനഭിഷിച്യസ്വ ചാച്യുതേ . .18..
ഏവമുക്താ സുരൈർദേവീ പ്രാഹ കിഞ്ചിത് സ്മയന്നിവ .
ഇച്ഛാമി പിതരം ദ്രഷ്ടുമസമഗ്രേന്ദുമൗലിനമ്22 .. 1 9. .
സുപ്രസന്നം പ്രസന്നാഞ്ച ജനനീം ശൈലനന്ദനാമ് .
പിതൃഭ്യാം ചാധ്വനുജ്ഞാതാ23 മഭിഷേക്ഷ്യഥ മാം തതഃ . .8.67.20 ..
ഏവമുക്താഃ സുരാ ദധ്യുരവ്യഗ്രമനസസ്തദാ24 .
സപത്നീകം മഹാദേവമമിതദ്യുതിപൗരുഷമ് ..21..
അഥ തേ ദദൃശുർദേവാ ദേവദേവമുമാപതിമ് .
തേജസാമിവ സർവേഷാം സംഘാതം പുരതഃ സ്ഥിതമ് ..22 ..
ജടാനാം പ്രാന്തബഭ്രൂണാം ശിരസാ ഭാരമുന്നതമ് .
ബിഭ്രാണം25 ജ്വലിതം26 വഹ്നിം ദീപ്താനാമർചിഷാമിവ27 ..23 ..
കർപൂരഭങ്ഗഗൗരേണ സ്നാതം പുണ്യേന ഭസ്മനാ .
പ്രാന്തഹേമലതാജാലം രൗപ്യം ഗിരിമിവോച്ഛ്രിതമ്28 ...24..
തേജസാ സ്വേന തേജാംസി തിരയന്തം29 ദിവൗകസാമ് .
മധ്യന്ദിനേ പ്രദീപാനാമർചീംഷീവ ദിവാകരമ്30 ..25..

സുധാമ്ബുസ്യന്ദിനീം31 തന്വീമേകതഃ32 പരിവേഷിണീമ്33 .
ദധാനം34 മൗലിനാ കിഞ്ചിത്കുടിലാമൈന്ദവീം കലാമ് ..26. .

18 രക്തശൈവലലോചനാഃ - ക, രക്തശൈലവിലോചനാഃ - ഖ. . 19 വിഗതക്ലമൈഃ - ക . 20 സ്വൈ - (?) . 21 ശൃണു - ഖ. . 22... മഹമദ്യേന്ദുമൗലിനമ് - ഘ. . 23 ചാഭ്യനുജ്ഞാതാ - (?) . 24... മനസാ തദാ - ക ഖ. . 25 വിഭ്രമാണം - ഖ. . 26 ജ്വലിതോ - ക. ഖ. . 27 വഹ്നിർദീപ്താനാമർചിഷാമിവ - ക. ഖ. . 28... ത്ഥിതമ് - ഖ. . 29 തിരസ്കുർവൻ - ക. ഖ. . 3. ദിവാകരഃ - ക. ഖ. . 31 സുധാമ്ഭഃ സ്ഥന്ദിനീം - ഖ.,... സ്യന്ദിനീം - ക. ഖ. . 32... രേകതഃ - ക., ഏകതഃ - ഖ. . 33 പരിവേഷിണീ - ക. ഖ. . 34 ദധാനാം - ക. .

വിജിഹ്മാമുജ്ജ്വലാം35 ഗുർവീം ധൂസരാം ഭസ്മരേണുനാ .
സൈംഹീം വസാനമാലമ്ബാ36 മീഷദ്ഭങ്ഗവതീം37 ത്വചമ് . .27. .
ഛുരിതോപാന്തകായേന38 ഫണരത്നമരീചിഭിഃ39 .
മഹതാ ഭോഗപതിനാ വക്ഷഃസ്ഥലവിസർപിണാ ..28 ..
ഭവാനീം40 ചാസ്യ പാർശ്വസ്ഥാം ദീപ്യമാനാം സ്വതേജസാ .
വസാനാമംശുകം രക്തം കല്പപാദപസംഭവമ് ..29..
മന്ദാരമാലാമുത്ഫുല്ലാം മത്താലികുലസേവിതാമ് .
ദധാനാമുത്തമാങ്ഗേന സ്വരേണൂത്കരപിഞ്ജരാമ് ..8.67.3 0 ..
സ്വഃശില്പിഘടിതൈ41ശ്ചിത്രൈ രത്നാംശുപരിവേഷിഭിഃ42 .
ശാതകുംഭമയൈഃ ശ്ലാഘ്യൈർഭൂഷിതാം ഭൂഷണോത്തമൈഃ . .3 1 ..
ബിഭ്രതീം രുചിരാം ശുദ്ധാം ശരച്ചന്ദ്രാംശുനിർമലാമ് .
ശിരോധരേണാമഹതീമേകാവലിമനുത്തമാമ് ..32..
അഥോത്ഥായ സുരാസ്സർവേ കൗശികീം ചാനതാനനാ .
തയോശ്ചരണപദ്മേഷു നിപേതുസ്തുഷ്ടമാനസാഃ . .33 . .
അഥോദ്വീക്ഷ്യ മഹാദേവഃ കൗശികീമിദമബ്രവീത് .
അജേയാ സർവഭൂതാനാം മഹായോഗാ മഹാദ്യുതിഃ ..34..
വിചരിഷ്യസി ലോ���സ്ത്വം സർവത്രാപ്രതിഘാതിനീ .
ഇമാശ്ച ദേവതാഃ സർവാസ്ത്വത്പ്രസാദാദനിന്ദിതേ ..35. .
ഭക്ത്യാ ബല്യുപഹാരൈശ്ച പൂജയിഷ്യന്തി43 മാനവാഃ .
വരദാ ചാപി ഭക്താനാം ഭവിഷ്യസി സദാനഘേ . .3 6. .
അഭിഷിച്യസ്വ ച ക്ഷിപ്രം സുരൈരസുരസൂദനി .
കൃത്സ്നം രക്ഷ ച ഭൂർലോകം44 പൂജ്യമാനാ സദാവ്യയേ ..37. .
ശർവാണീ ച പരിഷ്വജ്യ മൂർധ്നി ചാഘ്രായ കൗശികീമ് .
പ്രാഹ പ്രീതാ മഹാഭാഗാ45 മത്പ്രഭാവാദ്46 ഭവിഷ്യസി ..38..

35 വിജിഹ്മനഗരാം - ക., വിജിഹ്മം തു - ഖ. . 36 വസാനമാലമ്ബീ - ക. . 37 രജോവതീം - ഖ. . 38 ഛുരിതോപാത്തകായേന - ക. . 39 നഖരത്നമരീചിഭിഃ - ക. . 4. ഭവാനീം - ക. . 41 സുശില്പിഘടിതൈ - ക, സ്വശില്പിഘടിതൈ - ഖ. . 42 പരിവേഷ്ടിതൈഃ - ക. . 43 പൂജന്തി ത്വാം തു - ഖ. . 44 ഭൂലോകം - ഖ. . 45 പ്രാപ്തഃ പിതാ മഹാഭാര്യാ - ഖ. . 46 മത്പ്രസാദാദ് - ഖ .

അർചയന്തി യഥാ മാം ച സുരാ യക്ഷാ മഹോരഗാഃ .
ഗന്ധർവാ മുനയഃ സിദ്ധാസ്തഥാ ത്വാമപ്യനിന്ദിതേ . .3 9. .
അർചയിഷ്യന്തി സർവത്ര ഭക്താഃ സ്തോസ്യന്തി ചാവ്യയേ .
ഏവം തസ്യൈ വരം47 ദത്ത്വാ ഗിരിജാവൃഷഭധ്വജൗ ..8.67.40 ..
നമസ്കൃതൗ48 തദാ ദേവൈരന്തർദധതു49രവ്യയൗ .
അഥേന്ദ്രോ വിശ്വകർമാണമാദിദേശ തദാ പ്രഭുഃ . .41 . .
സുധർമേവ സഭാ ദിവ്യാ ക്രിയതാമിഹ സാമ്പ്രതമ് .
ഋ���ശ്ച സർ��� സ്തത്രേത്ഥമാദിദേശ ശതക്രതുഃ ..42..
നാനാപുഷ്പോത്കരൈഃ ക്ഷിപ്രം ഭൂമിഃ സമ്യഗ് വിഭൂഷ്യതാമ് .
ക്ഷുപഗുല്മലതാവൃക്ഷ50 പുഷ്പരേണുസുഗന്ധയഃ ..43 . .
ആക്ഷിപന്തോ മനാംസ്യത്ര സുഖാ വാന്തു സമീരണാഃ .
സിഞ്ചന്തു വാരിഭിഃ പുണ്യൈർവിന്ധ്യപ്രസ്ഥം പയോമുചഃ . .44..
താരം നദന്തു ശിഖിനഃ പ്രഹൃഷ്ടാഃ സർവതോദിശമ്51 .
നൃത്യന്തു പരിതശ്ചിത്രാന്ദർശയന്തഃ52 പൃഥഗ്വിധാൻ ..45..
രസാൻഭാവാന്വിലാ���ശ്ച സർവേപ്യപ്സരസാം53 ഗണാഃ .
പ്രതിസാര്യാ സുവീണാശ്ച ഗന്ധർവാ മധുരസ്വരമ്54 . .46 ..
ലയതാലസമം ഗേയം55 ഗായന്തു ച സമന്തതഃ56 .
ആഹന്യന്താം സമന്താച്ച ദേവദുന്ദുഭയോ ഭൃശമ് . .47..
പാണിഭിഃ കഠിനൈസ്തൂർണം57 ചിത്രരൂപാ മഹാസ്വനാഃ .
മന്ദാനിലസമുദ്ധൂതാ ലീനാലികുലപംക്തയഃ . .48..
പതന്ത്വസ്മിൻപ്രദേശേ ച ദിവ്യാഃ കുസുമവൃഷ്ടയഃ .
ഉച്ഛ്രിയന്താം സമന്താച്ച58 പതാകാശ്ചിത്രമൂർതയഃ59 ..49. .

47 വരാൻ (?) . 48 നമസ്കൃത്വാ - ഖ. . 49 ദേവീരന്തർധേ ച -.. ഖ. . 50 ലതാവൃക്ഷാഃ - ഖ. . 51 ദിശഃ - ഖ. . 52 ദർശയന്തഃ - ക ഖ., ദർശയന്തു - ക. . 53 ചാപ്സരസാം - ക. ഖ. . 54.. .സ്വനാഃ - ക, സ്വരാഃ - ഖ. . 55 ജയതാലസമം - ക., ഋഷ്യതാല സമാ - ഖ. . 56 സമം തത ഇതി വാ ഛേദഃ . 57... സ്തൂര്യം - ക. ഖ. . 58 പതാകാശ്ച - ഖ. . 59 സമന്താച്ചിത്രമൂർതയഃ - ഖ .

ധ്വജാശ്ച വിവിധാകാരാ ഹേമദണ്ഡാഃ സുസംസ്കൃതാഃ .

അഥാശു നിർമമേ60 തത്ര വിശ്വകർമാ മഹാദ്യുതിഃ61 . .8.67.50 . .
നാനാരത്നോജ്ജ്വലസ്തമ്ഭാം വിചിത്രമണിവേദികാമ്62 .
വജ്രസ്ഫടികനിര്യൂഹാം ജാമ്ബൂനദമയീം ശുഭാമ് ..51 . .
ഇന്ദ്രനീലോരുസോപാനാം63 മുക്താദാമാവലമ്ബിനീമ64 .
സധ്വജാം സപതാകാം ച65 ഘണ്ടാസ്വന66 നിനാദിതാമ്67 ..52. .
തപോനിയമയജ്ഞാനാം സാക്ഷാത് സിദ്ധിമിവോദ്ഗതാമ്68 .
ഭിന്നകാലാനി പുഷ്പാണി ദദൃശുർദേവതാസ്തദാ ..53 ..
സമം സുപുണ്യഗന്ധീനി69 വിചിത്രാണി ബഹൂനി ച .
പുഷ്പകിഞ്ജൽകഗർഭാശ്ച സുഖസ്പർശാഃ സുഗന്ധയഃ ..54. .
നാദയന്തോ മുഹുർഘണ്ടാ വവുസ്തത്ര സമീരണാഃ .
പ്രജഗുഃ70 സുരഗന്ധർവാ നനൃതുശ്ചാപ്സരോഗണാഃ . .55..
ഋഷയസ്തുഷ്ടുവുർഗീഭിഃ പുണ്യാഭിഃ കൗശികീം തദാ .
സർവരത്നൗഷധൈർഗന്ധൈഃ പൂർണാഃ പുണ്യൈശ്ച71 വാരിഭിഃ .. 56..
ആനീതാസ്തത്ര കലശാ ഹേമരത്നമയാഃ ശുഭാഃ .
പദ്മരാഗമയൈഃ സിംഹൈശ്ചതുർഭിർവജ്രകേശരൈഃ72 . .57..
ഉച്ഛ്വസദ്ഭിരിവ ശ്രീമദുഹ്യമാനം ഹിരണ്മയമ്73 .
സർവരത്നപ്രഭാജാലഖചിതോപാന്തമണ്ഡലമ് . .58..
കല്പയാമാസ ദേവ്യാശ്ച വിശ്വകർമാ വരാസനമ് .
സ്തുതിഭിർജയശബ്ദൈശ്ച സ്തൂയമാനാ സമന്തതഃ ..59..
ഋഷിഭിർദേവതാഭിശ്ച ദേവദേവസുതാ തതഃ .
തസ്മിൻ സിംഹാസനേ ദിവ്യേ നിഷസാദാഥ കൗശികീ . .8.67.60 ..

60 നിർമിമേ - ക ഖ . 61 മഹാദ്യുതി - ക . 62 വിചിത്രാം മണിവേദികീമ് - ഖ. . 63 പലാസേകാം - ഖ. . 64 മുക്താദാമാർഥലമ്ബിനീമ് - ക . 65 സപതാകാശ്ച - ക. ഖ. . 66 സ്വര - ക. . 67 വിനാദിതാമ് - ഖ. . 68... വാഗതാമ് - ക,... രിവോദ്ഗതാം - ഖ. . 69 പുണ്യഗന്ധാനി - ക. . 70 പ്രഗീതാഃ - ക. ഖ. . 71 പൂർണൈശ്ച - ക, പൂർണാശ്ച - ഖ . 72... ര്ധ്വജകേശരൈഃ - ഖ. . 73.. ഹിരണ്യ - ഖ. .

390

കൃതസ്വസ്ത്യയനാ വിപ്രൈഃ സുഹുതേ74 ജാതവേദസി75 .
വസാനാ വാസസീ ശുക്ലേ കല്പദ്രുമസമുദ്ഭവേ ..61..
മുക്താദാമാവബദ്ധാങ്ഗീ ശുക്ലസ്രഗനുലേപനാ .
തതഃ സപ്തർഷയോ വിഷ്ണുർധർമോ യജ്ഞഃ പ്രജാപതിഃ ..62..
ആദിത്യാഃ കശ്യപോ76 രുദ്രാ ലോകപാലാ ഹുതാശനാഃ .
ശൈലേന്ദ്രാഃ പൃഥിവീ ഗങ്ഗാ77 ചന്ദ്രമാ മരുതോശ്വിനൗ ..63 . .
സമുദ്രാ വസവോ ലക്ഷ്മീഃ സന്ധ്യാ കീർതിഃ സരസ്വതീ .

നാഗേന്ദ്രാ വിഹഗേശാശ്ച വിവിധാശ്ച സരിദ്വരാഃ ..64..
ആദായ കലശാൻ സർബാനഭ്യഷിഞ്ചന്ത78 കൗശികീമ് .
പൂർണേന്ദുബിമ്ബപ്രതിമം രത്നദണ്ഡം മഹാദ്യുതിമ് ..65..
ജഗ്രാഹ വിതതം ഛത്രം സ്വയമേവ ശതക്രതുഃ .
ചാമരൈർഹേമദണ്ഡൈശ്ച ദീർഘൈശ്ചന്ദ്രാംശുനിർമലൈഃ ..66..
ബീജയാമാസു79 രായസ്തൈർലോകപാലാസ്തദാവ്യയാമ് .
ഉവാച ച തതഃ ശ്രീമാൻ കൗശികീം പാകശാസനഃ ..67..
പാഹി കൃത്സ്നാം ഭുവം ദേവി ഭഗിനീ ത്വം മമാവ്യയേ .
ഭക്താനനുഗൃഹാണേശേ ജഹി ചാമരകണ്ടകാൻ .
വിചരസ്വ സമസ്താംശ്ച ലോകാൻ സിദ്ധഗണാർചിതാ . .68..
ഇതി വചനമഥോക്ത്വാ കൗശികീം ദേവരാജ-
സ്ത്രിദശഗണസമേതഃ ശുഭ്രലോലോരുഹാരഃ80 .
ഉദപതദഥ വിന്ധ്യാദ്വിക്ഷിപന്വ്യോമ്നി നീലാൻ
സലിലഭരവിനമ്രാനമ്ബുവാഹാൻസമന്താത് . .69..
യ ഇമം ശൃണുയാന്നിത്യം പഠേദ്വാ സത്സമാഗമേ81 .
ഇഹ ലോകേ സുഖം പ്രാപ്യ സ യാതി പരമാം ഗതിമ് ..8.67.70 ..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ കൗശിക്യഭിഷേകോ നാമ സപ്തഷഷ്ടിതമോധ്യായഃ

67

74 ഹുത്വാ വൈ - ഖ. . 75 ജാതവേദസം - ഖ . 76 ആദിത്യകാശ്യപോ - ക. . 77 രുദ്രാ - ക. . 78 സർവേപ്യഭ്യസിഞ്ചന്ത (?) . 71 ബീജ്യമാനാ.. - ക. . 80 ശുഭ്രലമ്ബോരുഹാരഃ - ഖ., വജ്രഹസ്തോരുവാഹഃ - ഘ. . 81 മത്സമാഗമേ - ഘ. .

391

68

സനത്കുമാര ഉവാച
അഥ താ ദേവതാ ദേവീ കൗശികീ ദേഹസംഭവാഃ .
ന്യവേശയന്മഹാഭാഗാ ദേശേഷു നഗരേഷു ച ..1 ..
ബഹുപുത്രാം പ്രലമ്ബോ ച ലങ്കായാം സന്ന്യവേശയത് .
ലമ്ബൗഷ്ഠീം1 വൃഷദംശാം ച കിന്നരീം ചൈവ സിംഹലേ ..2..
ഗോകർണേ രേവതീം ദേവീം പാണ്ഡ്യേഷു മുഖമണ്ഡികാമ് .
ആഭീരേഷ്വശിവാം ചൈവ ശാന്തിം ച വരണാതടേ ..3 . .
വത്സഗുല്മേ പ്രഭാം ദേവീം ലക്ഷ്മീം കോലഗിരാവപി2 .
ഉപകാം പാരസീകേഷു വായസീം യവനേഷു ച ..4..
പ്രചണ്ഡാം ച തുഷാരേഷു3 കോശലേഷു ച ലമ്ബികാമ് .
ജയാം ച വിജയാം ചൈവ സ്വപുരേ സംന്യവേശയത് . .5. .
പ്രഭാവതീം കലിങ്ഗേഷു ജയന്തീം നാഗസാഹ്വയേ .

കാശ്മീരേഷു4 ച സാ5 ഷഷ്ഠീം സരമാം മലയേഷു ച ..6..
പൂതനാം ച സുപീരേഷു മൃത്യും പൃഷ്ടപുരേ6 തഥാ7 .
കോടീവർഷേ8 ബാഹുമാംസാം9 പൗണ്ഡ്രേഷു കടപൂതനാമ് ..7..
അസ്പൃഷ്ടാം മധ്യദേശേ തു10 കിന്നരീം ബർബരേഷു ച .
വാരാണസ്യാം നിരായാസ്യാം11 ചിത്രഘണ്ടാം ച കൗശികീമ്12 ..8..
മഹാകാലീം മഹാകാലേ വാനരീം ശബരേഷു13 ച .
ശേഷാശ്ച ദേവതാഃ സർവാ ഗ്രാമേഷു നഗരേഷു ച . .9..
കർവടേഷു മഹീധ്രേഷു കൗശികീ സംന്യവേശയത് .
കസ്യചിത്ത്വഥ കാലസ്യ സ്വർണാക്ഷേ ഹി മഹാതപാഃ14 .. 8.68.1 0. .
യത്ര വിഷ്ണുർവരം ലേഭേ15 ദേവമാരാധ്യ ശങ്കരമ് .
ചക്രം സുദർശനം നാമ ദ്വിഷതാമന്തകോപമമ് .. 11 ..

1 ലമ്ബോഷ്ഠീം - ഖ. . 2 കൗഞ്ചഗിരാവപി - ഘ. . 3 ഖാരേഷു - ക. . 4 കശ്മീരേഷു - ക. . 5 സ്ഥിതാ - ഖ. . 6 പിഷ്ടപുരേ - ഖ. . 7 തദാ - ക. . 8..? സേ - ക. . 9 ബഹുമാംസാം - ക. ഖ. . 10 ശു (ഷു?) - ഖ. . 11 നിരായാസാം - ക. . 12 കൗശികീ . (?) . 13 ശബലേഷു - ഖ. . 14 സ്വർണാകൃതി - ഖ, കൃഷ്ണാകൃതിർമഹാതപാഃ - ഘ. . 15 □□□□□□□ല്ലേഭേ - ക. ഖ. .

392

ഋഷിരാസ്തേ മഹാഭാഗഃ ശരദ്വാന്നാമ16 ഗൗതമഃ .
തസ്യ യജ്ഞം17 ജഗാമാഥ ദേവീ തേന നിമന്ത്രിതാ . . 1 2..
തസ്യാസ്തത്രാഗമം ജ്ഞാത്വാ സൂനുഃ ശുമ്ഭസ്യ18 വീര്യവാൻ .
ആജഗാമാശു തം ദേശം മഹിഷോ നാമ ദാനവഃ . . 13 ..
സുസംഹതഃ പൃഥൂരസ്കോ മഹാഗ്രീവഃ സുബാലധിഃ .
വക്രത(ക്ര?)ശൃങ്ഗഃ പൃഥുഖുരോ19 വിശാലോച്ഛ്രിതമസ്തകഃ . . 14..
ബദ്ധവൈരാശയഃ ക്രൂ രോ20 മഹാസത്വോതിദുർജയഃ .
വജ്രനിഷ്പേഷപരുഷം നർദമാനോ മഹാസ്വനഃ . .1 5. .
അഞ്ജനാദ്രിസമപ്രഖ്യോ യുയുത്സുർബലദർപിതഃ .
ദേവ്യാഃ പന്ഥാനമാവാര്യ21 ദാനവേന്ദ്രസുതഃ സ്ഥിതഃ . . 16 ..
വിജ്ഞായ തസ്യാഗമനം യോഗേശാ22 വിന്ധ്യവാസിനീ .
ജഗാമ ത്വരിതാ തത്ര യത്രാസൗ ദാനവാധമഃ23 . . 17. .
അഥ ദൃഷ്ട്വാ സ താം ദേവീം ക്രോധാദ്രക്തതരേക്ഷണഃ .
അഭ്യാജഗാമ വേഗേന യത്നമാസ്ഥായ ദാനവഃ .. 18..
ഉദ്വാലധിസ്തീക്ഷ്ണവിഷാണകോടിഃ സുപീനവക്ഷാഃ കഠിനോർധ്വകർണഃ .
അഭ്യാപതദ് ഗുഗ്ഗുലതാമ്രനേത്രോ ജവേന ദേവീമസിതാദ്രികല്പഃ .. 1 9..
തം കൗശികീ വീക്ഷ്യ തദാപതന്തം ദൈത്യേന്ദ്രപുത്രം മഹിഷം സരോഷമ് .

ചുക്രോധ താമ്രായതചാരുനേത്രാ സ്ഥിതാ ധരണ്യാമസുരേന്ദ്രഹന്ത്രീ .. ..8.68.20 . .
അഭ്യേത്യ താം ദാനവരാജസൂനുർബലേന മത്തഃ പരമേണ ദേവീമ് .
അഭ്യാഹനദ്വക്ഷസി ലോലഹാരേ ശ്യംഗേണ ശക്രായുധകർകശേന . .2 1 ..
വിഷഹ്യ തം തസ്യ തദാ പ്രഹാരം ജഗ്രാഹ ശൃങ്ഗേ മഹിഷം കരേണ .
ഉദ്ഭ്രാമ്യ ചോച്ചൈഃ പരിതഃ സരോഷാ ന്യപാതയദ് ഭൂമിതലേ ശ്വസന്തമ് . .22..
ഉദ്ഗൃഹ്യ സാ ബാലധിമിന്ദ്രശത്രോഃ കൃത്വാ ച പാദം ശിരസി പ്രസഹ്യ24 .
ത്രിശൂലമാദായ ബിഭേദ പൃഷ്ഠേ വ്യയോജയച്ചാസുഭിരാശു ദൈത്യമ് ..23 . .

16 സരസ്വാന്നാമ - ഘ. . 17 സംജ്ഞാം - ക. . 18 ജമ്ഭസ്യേതി പുരാണാന്തരസംമതഃ പാഠഃ . 19 പൃഥുശിരോ - ഖ . 2. ക്രുദ്ധോ - ക. . 21.. മാവൃത്യ - ഖ. . 22 യോഗേന - ഖ. . 23 ദാനവോധമഃ - ഖ. . 24 പ്രഗൃഹ്യ - ഖ., പ്രസഹ്യം - ക. .

393
കുലിശകഠിനശൃങ്ഗം നീലജീമൂതകല്പം
മഹിഷമഥ നിഹത്യ പ്രൗഢദർപന്തദാനീമ് .
വിവിധകുസുമവൃഷ്ട്യാ25 സർവതഃ കീര്യമാണാ
ധരണിധരമഗച്ഛത് കൗശികീ സന്നിവാസമ് . .24..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ മഹിഷാസുരവധോ നാമാഷ്ടഷഷ്ടിതമോധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച
ഭഗവൻ സർവലോകജ്ഞ പിതാമഹസമദ്യുതേ1 .
തപഃ കൃത്വാ തദാ ദേവീ പുഷ്കലം ഹിമവത്സുതാ .. 1 . .
വരം2 യഥേപ്സിതം3 ലബ്ധ്വാ ബ്രഹ്മണോ ഗൗരവർണതാമ് .
കിമന്യദകരോദ്വിപ്ര തപസോന്തേ മഹാമുനേ . .2 . .
സോമനന്ദീ ച ശാർദൂലഃ കിമവാപ വരം4 ശുഭമ് .
ഏതന്മേ പൃച്ഛതോ ബ്രൂഹി ഭക്തായ പ്രണതായ ച5 . .3 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
നമസ്കൃത്യ മഹാദേവം പരമം ബ്രഹ്മ ശാശ്വതമ് .
യം പഠന്തി സദാ സാംഖ്യാഃ7 പുരുഷം പംചവിംശകമ് ..4..
യോഗിനശ്ചൈവ ഷഡ്വിംശം ബ്രഹ്മാദ്യാശ്ച ദിവൗകസഃ .
പ്രണമ്യ പരയാ ഭക്ത്യാ ശിരസാ തം ത്രിലോചനമ് . .5. .
ഗൗര്യാ സമാഗമോ വ്യാസ ശങ്കരസ്യ യഥാഭവത് .
തത് പ്രവക്ഷ്യാമി തേ8 സർവം ശൃണു യോഗവിദാം വര . . 6 ..
തസ്മിൻ ഹിമവതഃ ശൃങ്ഗേ തപഃ കൃത്വാ സുദുഷ്കരമ് .
ഗൗരാങ്ഗീ സാ തദാ ഭൂത്വാ ശുദ്ധഹേമസമപ്രഭാ ..7. .

ദർശനേ ശങ്കരസ്യാഥ ശർവാണീ മതിമാദധേ .
മന്ദരം ഗിരിമാഗമ്യ സഹിതാ സോമനന്ദിനാ . .8. .

25 കുസുമവർഷൈഃ (?) .
1 മഹാദ്യുതേ - ക. . 2 വരാൻ - ഖ. . 3 യഥേപ്സിതാൻ - ഖ. . 4 രമം - ക., പരം - (?) . 5 പ്രണതായ പ്രിയായ ച - ഖ. . 6 നമസ്കൃത്വാ - ക. ഖ. . '7 സാംഖ്യം - ഖ. . 8 പ്രവക്ഷാമ്യഹം - ഖ. .

അപശ്യദ്ഭവനേ ഭർതുർദ്വാരമൂലേ സമാസ്ഥിതമ് .
നന്ദിനം ഗണപം ദേവീ ദീപ്തപട്ടിശധാരിണമ് ..9..
തതോ നന്ദീശ്വരം ദൃഷ്ട്വാ ഭക്തം പ്രേമ്ണാ ഗിരീന്ദ്രജാ .
ഏഹി വത്സ ചിരാദ് ദൃഷ്ടസ്ത്വമിത്യുക്തവതീ തദാ ..8.69.1 0..
നന്ദീ സംപ്രേക്ഷ്യ താം ചാപി ഗൗരാങ്ഗീം ഹേമസപ്രഭാമ് .
ഹർഷേണ മഹതാ യുക്തഃ പാദയോരപതദ് ഭൃശമ് ..1 1..
പ്രണമ്യ സ തദാ ധീമാനസ്തുവത് പർവതാത്മജാമ് .
നമഃ സിദ്ധ്യൈ മഹാദേവ്യൈ രതയേ ഗതയേ9 നമഃ ..12..
ത്വം ക്രിയാ കാരണം ത്വം ച പ്രകൃതിർമുക്തിരേവ ച10 .
കാന്തിർദ്യുതിസ്തഥാ തുഷ്ടിശ്ശാന്തിഃ സ്വസ്ത്യയനം11 പരമ് ..13 ..
ദക്ഷിണാ നിയതിർമൃത്യുഃ സന്ധ്യാ വിദ്യുദഹഃ ക്ഷപാ .
പൃഥിവീ കൗശികീ ശ്രീശ്ച ശർവാണീ ശർവവല്ലഭാ ..14..
ഗണമാതാ ദിതിശ്ചൈവ പവിത്രാ വിന്ധ്യവാസിനീ .
കൃഷ്ണാ കാത്യായനീ ഗൗരീ ഭൂതമാതാ തഥേശ്വരീ ..15..
ഭവ ദേവി പ്രസന്നാ മേ ഭക്തസ്യ പ്രണതസ്യ ച .
അഥ ദേവീ തദാ ദൃഷ്ട്വാ നന്ദിനം പാദയോർനതമ് ..16..
പ്രോവാച വരദാസ്മീതി സ ച വവ്രേ വരം ശുഭമ് .
പ്രസന്നാം12 നിത്യമേവ ത്വാമിച്ഛാമി13 വരമുത്തമമ് ..17..
ഏവമസ്ത്വിതി സാ പ്രോച്യ14 പ്രവിവേശായതേക്ഷണാ .
അഗ്രതോസ്യാ യയൗ നന്ദീ സോമനന്ദീ ച പൃഷ്ഠതഃ ..18..
ചന്ദ്രലേഖോഭയോർമധ്യേ15 ഗ്രഹയോരിവ സാ ബഭൗ .
ദൂരാദേവ സമാലോക്യ ദേവദേവോ മുദാന്വിതഃ ..19..
ആജഗാമ മഹാതേജാഃ സംഭ്രമോത്ഫുല്ലലോചനഃ .
പപാത പാദയോർദേവീ ദേവദേവസ്യ ധീമതഃ ..8.69.20..

9 ത (ഗ) തയേ രതയേ - ഖ. . 10.. ര്യുക്തിരേവ ച - ഖ. . 11.. സ്തുഷ്ട്യയനം - ക. . 12 പ്രസന്നാ - ക. ഖ. . 13 ത്വമേതോ (ഷോ?) സ്തു - ഖ . 14 പ്രോവാച - ഖ . . 5 ചന്ദ്രലേഖാ തയോർമധ്യേ - ഖ. .

395

അഥ ദേവസ്തദായാതാം ദേവീം ഗിരിവരാത്മജാമ് .
സമുവാച16 സുരശ്രേഷ്ഠഃ സമാലോക്യ മുഹുർമുഹുഃ ..21 ..
ദിഷ്ട്യാസി17 പ്രീതവദനാ18 ദിഷ്ട്യാ ച സഫലം തപഃ19 .
ദിഷ്ട്യാ20 ചേദം21 വരം വർണം ഗൗരം കനകസപ്രഭമ് . .22. .
പ്രിയന്നഃ22 സർവഥാ ദേവി പരമം യത്ത്വമാഗതാ .
പ്രതിജ്ഞാം പൂരയിത്വേഹ ശാർദൂലോയം കുതശ്ച തേ ..23 ..
ഏവമുക്താ തദാ ദേവീ ഭർത്രാ പ്രണയപേശലമ് .
കഥയാമാസ ദേവായ സർവഞ്ചരിതമാത്മനഃ ..24. .
ദേവ്യുവാച
പ്രാഗഹം യത്ത്വയാ ദേവ കൃഷ്ണവർണേതി ഭാഷിതാ .
തദാ മന്യുപരീതാങ്ഗീ ഗൗരവർണസമീപ്സയാ . .25. .
ഹിമവച്ഛിഖരം ഗത്വാ തപോഹം മഹദാസ്ഥിതാ .
ചിന്തയന്തീ സദൈവ ത്വാമേകപാദേന സംസ്ഥിതാ ..26..
യസ്മിന്നിവ ദിനേ തത്ര തപോഹം സമുപാശ്രിതാ .
തസ്മിന്നേവൈഷ ശാർദൂലഃ സോമനന്ദീ മമാഗ്രതഃ . .27..
വ്യതിഷ്ഠത മഹാദേവ ഭക്ത്യാ പരമയാ യുതഃ .
ദിവ്യം വർഷസഹസ്രം തത്തപോയുക്താഹമാസ്ഥിതാ ..28..
താവന്തം കാലമേഷോപി മമാതിഷ്ഠത് സമീപതഃ .
സ്തബ്ധലാങ്ഗൂലനേത്രാസ്യോ നിരാഹാരോ വിലോകയൻ ..29..
ആഗതസ്തപസശ്ചാന്തേ ബ്രഹ്മാ മമ വരപ്രദഃ .
തമഹം പൂർവമസ്യാർഥേ വരം സംപ്രാർഥയ245 വിഭോ25. .8.69.3 0..
തേനായമമരോ ദേവ ജരാശോകവിവർജിതഃ .
മമൈവാനുചരഃ പാർശ്വേ കൃതോ യോഗീ ച ശങ്കര .
വർണം ചേദമദരവ തവാദേശാത2 9 പിതാമഹഃ . .3 1 ..

16 താമുവാച - ക. ഖ. . 17 ദൃഷ്ട്വാ (ഷ്ടാ) സി - ഖ. . 18 പ്രീതിവദഗാ - ക . 19 ഫലമുത്തമാ (മുത്തമം?) - ക. . 20 ദൃഷ്ട്യാ - ഖ. . 21 ദേവം - ഖ. . 22 പ്രസന്നഃ - ഖ. . 23 മഹ്യം - ഖ. . 24 വരമപ്രാഥംയ - ക. ഖ. . 25 വിഭോഃ - ക. ഖ. . ച -2 തവാദേവാ (തദാ ദേവീ) - ഖ. .

396

ദേവദേവ ഉവാച
പരിതുഷ്ടോസ്മി തേ ദേവി വരം വൃണു യഥേപ്സിതമ് .
മൃഗേന്ദ്രോയം ഗണശ്രേഷ്ഠഃ27 സോമനന്ദീ മഹാബലഃ ..3 2 ..
യാദൃശോ മമ നന്ദീശസ്താദൃശസ്തേ28 ഭവിഷ്യതി .

യദന്യദ് ബ്രൂഹി തത്സർവം കരിഷ്യാമി തവ പ്രിയേ29 . .3 3 . .
ദേവ്യുവാച
യസ്മിന്ദേശേ മഹാദേവ തപശ്ചരിതമുത്തമമ്30 .
തം ഭൂയോപി ത്വയാ സാർദ്ധം ദ്രഷ്ടുമിച്ഛാമി ശങ്കര . .34. .
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവമുക്തസ്യ പാർവത്യാ പ്രോവാച പരമേശ്വരഃ .
രോചതേ ചാരുസർവാങ്ഗി ഗന്തും തത്ര മമാവ്യയേ ..3 5..
രമ്യം തദ്ധിമവച്ഛൃങ്ഗ തപ്തം യത്ര തപസ്ത്വയാ .
നന്ദിനം സ തദാഹൂയ ഗണ���ശ്ച സഹസ്രശഃ .. 3 6. .
ജഗാമ സഹിതോ ദേവ്യാ ഹിമവന്തം മഹാഗിരിമ് .
ദേവൈർവിദ്യാധരൈസ്സിദ്ധൈർഗന്ധർവൈർമുനിസത്തമൈഃ . .37. .
വന്ദ്യമാനോസകൃദ്ദേവഃ സ്തൂയമാനശ്ച സർവശഃ31 .
നന്ദിനഃ32 പൃഷ്ഠമാരൂഢഃ33 പ്രക്രീഡിതഗണേശ്വരഃ34 ..38..
ഹിമവദ്ഗിരിമാഗമ്യ തം പ്രദേശമുപാഗമത .
സ തം35 ശിഖരമാസാദ്യ രമ്യ36 ധാതുവിഭൂഷിതമ് . .3 9 ..
തുതോഷ പരമപ്രീതോ രേമേ ച സഗണേശ്വരഃ .
ആഗതം തമഥോ ദൃഷ്ട്വാ മൂർതിമാനചലസ്തദാ .
ഉപതസ്ഥേ മഹാദേവം പ്രണിപത്യ കൃതാഞ്ജലിഃ . .8.69.40 . .
കൃത്വാ തദർഘകുണ്ഡന്തു37 തസ്മിഞ്ഛിഖരസത്തമേ .
വരദാനേന ശൈലേന്ദ്രമന്വഗൃഹണാത്38 പിനാകധൃക് . .41 ..

27 ഗണാഃ ശ്രേഷ്ഠാഃ - ഖ . 28 ച താദൃശസ്തേ ഖ . 29 പ്രിയം (?) . 30 തപശ്ചരണമുത്തമമ് ക. 31 സർവതഃ - ക . 32 നാദിതം - ക., നന്ദിനം - ഖ . 33 വൃഷമാരൂഢഃ - ക. ഖ. . 34 പ്രക്രീഡതി ഗണേശ്വരഃ - ഖ. . 35 സിതം - ക. . 36 രമ്യ - ക. . 37 വരദകുഷ്ഠ(?)ന്തു - ഖ . 38 മനുഗൃഹണാത് - ക, ,.. മനുഗൃഹ്യ - ഖ. .

അമരോ ജരയാ ത്യക്തഃ സർവദുഃഖവിവർജിതഃ .
അഭേദ്യശ്ചൈവ വജ്രേണ മത്പ്രസാദാദ് ഭവിഷ്യസി ..42..
പുണ്യസ്ത്വമചലശ്രേഷ്ഠ ഭവിതാ പാപമോചനഃ .
ഗൗരീശിഖര ഇത്യേവ ലോകേ ഖ്യാതിം ഗമിഷ്യസി . .43..
ദൂരാദേവ നഗശ്രേഷ്ഠ ദൃഷ്ട്വാ ത്വാമുച്ഛ്രിതം39 ജനാഃ .
സവപാപൈർവിമോക്ഷ്യന്തേ40 യാസ്യന്തി ച പരാം41 ഗതിമ് ..44..
ത്രിരാത്രമുഷിതോ യസ്ത്വാമഭിരുഹ്യ ശുചിവ്രതഃ .
ദൃഷ്ട്വാ ഗൗരീമഥാഭ്യർച്ച്യ ബ്രാഹ്മണം42 തർപയിഷ്യതി ..45..

നാരീ വാഥ നരോ വാപി ലോകം ഗൗര്യാഃ സ യാസ്യതി .
യശ്ചേഹ ത്യക്ഷ്യതേ പ്രാണാന്നിയമേന സമാഹിതഃ ..46. .
സ ഗാണപത്യം സംപ്രാപ്യ മയാ സാർധം ചരിഷ്യതി .
ഗൗര്യാശ്ചാത്രൈവ സാന്നിധ്യം സർവദാ തേ ഭവിഷ്യതി ..47 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഇത്യുക്ത്വാ തം43 നഗശ്രേഷ്ഠം ദേവദേവസ്ത്രിലോചനഃ .
പാർവത്യാ സഹിതസ്തത്ര പരിചക്രാമ സർവതഃ ..48..
അഥാപശ്യച്ഛിലാം വ്യാസ സൗവർണാം മണിഭൂഷിതാമ് .
കഥയാമാസ താം ദേവ്യൈ ശിലാം പശ്യേതി സ പ്രഭുഃ44 ..49..
തമാഹ ദേവീ ദേവേശമിഹ തപ്തം മയാ തപഃ .
പ്രിയമേവം45 മമ സ്ഥാനം സോമനന്ദിന ഏവ ച ..8.69.50..
അഥ താമനുജഗ്രാഹ ശിലാം പ്രീത്യാ ഭവസ്തദാ .
ശുചിരസ്യാം നിരാഹാരം ത്രിരാത്രം46 യഃ47 കരിഷ്യതി ..51. .
ഭവേത്തപ്തം തപസ്തേന ലോകഞ്ച തവ യാസ്യതി .
ഏകപാദേന യോ മർത്യസ്തിഷ്ഠേദേകമഹഃ ശുചിഃ48 ..52..
തപനാഭിമുഖോ ഭൂത്വാ ത്വദ്ഭക്തസ്ത്വത്പരായണഃ .
സോപി യാസ്യതി തേ ലോകം ഗണപശ്ച ഭവിഷ്യതി . .53 ..

39 താമുച്ഛ്രിതം - ക ഖ . 40 വിമോക്ഷ്യന്തി - ക ഖ . 41 പരമാം ക . 42 ബ്രഹ്മാണം ക. 43 തമിത്യുക്ത്വാ - ക. ഖ- . 44 സത്പ്രഭഃ - ക. . 45 മേതൻ - ഖ. . 46 നിരാഹാരഃ - ക. ടി., നിരാഹാരത്രിരാത്രം - ഖ. . 47 യത് - ക. . 48 ച്ഛുചിഃ - ക. .

പ്രാണാൻ പരിത്യജേദ്യശ്ച ശിലായാമിഹ ദുസ്ത്യജാൻ .
സോപി തപ്തതപാ ഭൂത്വാ ബ്രഹ്മലോകം ഗമിഷ്യതി . .54. .
ഇമഞ്ച പർവതോദ്ദേശമാസ്പദം സോമനന്ദിനഃ .
യോഭിഗച്ഛേദഹോരാത്രം49 സോപി നന്ദിസമോ ഭവേത് ..55..
അഥാപൃച്ഛത് പുനർദേവഃ പാർവതീം വിചരന പ്രഭുഃ .
കഥമേതാനി കുണ്ഡാനി ബഭൂവുരിഹ ശൈലജേ . .56. .
ഏവം പൃഷ്ടാ പുനർദേവീ വാക്യമേതജ്ജഗാദ ഹ .
യദാഹമാഗതാ ദേവ തപസ്തപ്തുമിഹ പ്രഭോ50 . .57. .
സ്തനയോഃ51 പ്രസ്രുതേ52 ധാരേ മഹത്യൗ മേ തദാസകൃത് .
ഏതേ53 താഭ്യാം കൃതേ കുണ്ഡേ സിതതോയേ മഹാപ്ലവേ54 . .58..
തപസ്തപ്തുമലങ്കരാനഹം ത്യക്തവതീ യദാ .
തദാ തേഭ്യഃ സ്രുതാ ദേവ ജലധാരാപതദ് ദ്രുതമ് .. 59..

തഥാ55 ചേദമപാം കുണ്ഡം56 ദ്വിതീയം മേ കൃതം ശുഭമ് .
ബ്രഹ്മണശ്ച യദാ ലബ്ധം ഗൗരവർണത്വമുത്തമമ്57 . .8.69.6 0 . .
ശരീരാന്മേ തദാ ദേവ കൃഷ്ണാ58 കോശീ59 വിനിഷ്ക്രമത്60 .
തസ്യാം61 കോശ്യാം62 സമുത്പന്നമേതത് കുണ്ഡം തൃതീയകമ് ..61 ..
അസ്മിൻ പ്രദേശേ ദേവേശ ത്വാമഭ്യർച്ച്യ യഥാവിധി .
ഹവിർഭിർമന്ത്രയുക്താഭിരഗ്നികാര്യം കൃതം മയാ .. 62..
ഇമാനി പാദപസ്ഥാനി വൽകലാനി സമാസതേ .
ഇദം കൃഷ്ണാജിനം ശുഭ്രം സ്ഥാപിതം തത്63 പുരാ മയാ . .63..
അഥ ശ്രുത്വാ മഹാദേവഃ പാർവത്യാ വചനം പ്രഭുഃ .
പ്രത്യുവാച തദാ ദേവീം പ്രീത്യാ പരമയാ യുതഃ . .64..
സ്തനതോയേന യത്64 പൂർണേ65 തവ കുണ്ഡേ ശശിപ്രഭേ .
സ്തനകുണ്ഡേതി തേനൈതേ66 യാസ്യേതേ ഖ്യാതിമുത്തമാമ് ..65..

49 സോഭിഗച്ഛേദഹോരാത്ര - ഖ, യോധിതിഷ്ഠേദഹോരാത്രം (?) . 50 പ്രഭുഃ - ക . 51 തയോസ്തു - ഖ . 52 പ്രസ്തുതേ (?) . 53 നമേ (ഇമേ). - ഖ . 54 മഹാഹ്രദേ - ഖ. . 55 തദാ - ക. . 56 ഹീദം മഹത്കുണ്ഡം . 57 ഗൗരവർണ- മനുത്തമം) . 58 കൃഷ്ണ - ക ഖ. . 59 കൗശീ - ക. . 60 വ്യനീഷ്ക്രമത് - ക, നിരക്രമത്? . 61 തസ്യാ (?. 62 കോശ്യാഃ (?) 63 യത് (?) 64 യേ - ക. ഖ. . 65 പൂർണം - ക. . 66 തേനൈവ - ഖ. .

ഉപവാസീ നരോ യോത്ര സ്നാത്വാഭ്യർച്ച്യ ച ദേവതാഃ .
തർപയിത്വാ പിതൄൻസർവാൻ ബ്രാഹ്മണാൻഭോജയിഷ്യതി ..66..
തദ് ഭവേദക്ഷയം തസ്യ ഗണശ്ചൈവ ഭവിഷ്യതി .
അലംകാരാത് സ്രുതാ67 ധാരാ യേയം തവ വരാനനേ . .67..
ഏഷാലംകാരധാരേതി നാമ്നാ ഖ്യാതിം ഗമിഷ്യതി .
അസ്യാം സ്നാത്വാ നരോ യസ്തു പിതൄൻസംതർപയിഷ്യതി ..68..
അക്ഷയം തദ് ഭവേച്ഛ്രാദ്ധമശ്വമേധഞ്ച വിന്ദതി .
നീലതോയമിദം യത്തേ മഹത് കുണ്ഡം ശുഭോദകമ് ..69..
നീലകുണ്ഡമിതി ഖ്യാതിമേതത് സർവത്ര യാസ്യതി .
യോസ്മിന്നിയമവാൻ സ്നാത്വാ തർപയേത്പിതൃദേവതാഃ ..8.69.70 ..
തസ്യാക്ഷയം ഭവേത് സർവം പാപേഭ്യസ്സ68 പ്രമുച്യതേ .
മൃതശ്ച സ നരോ ദേവി യത്ര തത്ര യഥാ തഥാ ..71..
കൗശിക്യാ വിന്ധ്യവാസിന്യാ മഹാഗണപതിർഭവേത് .
അഗ്നികാര്യമിഹ സ്നാത്വാ യഃ കുര്യാദ് ബ്രാഹ്മണഃ ശുചിഃ ..72..
അഗ്നിഹോത്രം ഹുതം തേന ഭവേദ് ദ്വാദശവാർഷികമ് .
ഏവമുക്ത്വാ മഹാദേവഃ പ്രോത്ഥായ മുനിസത്തമ ..73..

ഗൃഹീത്വാ പാദപസ്ഥാനി വൽകലാനി തദാ പ്രഭുഃ .
നദീ ഭവേതി സംപ്രോച്യ ചിക്ഷേപ പ്രഹസന്നിവ ..74. .
താന്യഭൂവംസ്തദാ വ്യാസ നദീ സ്വച്ഛജലാ ശുഭാ69 .
തടജൈർവിവിധൈർവൃക്ഷൈർഹംസചക്രാഹ്വശോഭിതാ70 ..75..
താമുവാച സുരശ്രേഷ്ഠഃ പുണ്യതോയാം മഹാനദീമ്71 .
ചീരേഭ്യോ നിസ്സൃതാ72 യസ്മാത് ത്വമത്ര സരിതാം വരാ ..76..
ലോകേ പുണ്യതമാ തസ്മാന്നിശ്ചീരേതി ഭവിഷ്യസി73 .
ത്വയി സ്നാത്വാ നരഃ ക്ഷിപ്രം സർവപാപൈർവിമുച്യതേ74 ..77..

67 അലംകാരസ്രുതാ - ഖ. . 68 പാപേഭ്യശ്ച - ക. ഖ. . 69 നദീഷ്വനുജലാശയാ - ഖ. . 70 സേവിതാ(?). 71 സുപുണ്യതോയവന്നദീം - ഖ. . 72 ചീരേഭ്യഃ പ്രസൃതാ - ക. ഖ. . 73 ഭവിഷ്യതി - ക. ഖ. . 74 ...വിമോക്ഷ്യതേ -ക. .

പിതൄൻസന്തർപയേദ്യസ്തു ശ്രാദ്ധം തസ്യാക്ഷയം ഭവേത് .
കപിലാഞ്ചാത്ര യോ ദദ്യാദ് ബ്രാഹ്മണായ സമാഹിതഃ . .78. .
ഗോസഹസ്രഫലം തസ്യ ഭവിഷ്യതി വരാനനേ .
അഗ്രമാരുഹ്യ യസ്മാത്ത്വമത്ര തപ്തവതീ തപഃ ..79..
അഗ്രാരണ്യമിതി ഖ്യാതിമേതദ്യാസ്യതി സർവതഃ75 .
മഹാഫലം76 മഹാപുണ്യം77 സർവസിദ്ധിപ്രദം ശുഭമ് . .8.69.80 . .
പഞ്ചയോജനസംസ്ഥാനം78 ഗൗരീശിഖരമുത്തമമ് .
ഇഹോപോഷ്യ79 ശുചിഃ സ്നാത്വാ80 ഭക്ത്യാ പരമയാ യുതഃ ..81 ..
ദേഹഭേദം സമാസാദ്യ വിമാനസ്ഥോ വിരാജതേ .
കൃഷ്ണാജിനം മഹാപുണ്യം സർവപാപഹരം തവ ..82 . .
ഇദം ദ്രക്ഷ്യതി യോ വിപ്രഃ81 സ്വർഗസ്തസ്യ ന ദുർലഭഃ .
യത്ഫലം നൈമിശാരണ്യേ പുഷ്കരേഷു ച യത്ഫലമ് . .83 ..
തദേവ ലഭതേ ദേവി ദൃഷ്ടവാ കൃഷ്ണാജിനം ദ്വിജഃ .
വത്സ്യാമി ചൈവ സതതം ത്വയാ സാർധമിഹ പ്രിയേ .84..
ആവാമിഹ സ്ഥിതൗ ദേവി യോർചയിഷ്യതി മാനവഃ .
ആവയോർഗണപോ ഭൂത്വാ ജഗത് സർവം ചരിഷ്യതി82 ..85 . .
ഏവം നഗേന്ദ്രം സ തദാനുഗൃഹ്യ മുനീന്ദ്ര സാർധം ഗിരിരാജപുത്ര്യാ .
ദേവൈസ്സസിദ്ധൈരനുഗമ്യമാനഃ ശർവഃ പുനർമന്ദരമാജഗാമ ..86 ..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ദേവീസമാഗമേ കോശീശിലാസ്തനകുണ്ഡാജിനഗൗരീ83 ശിഖരവരപ്രദാനം84 നാമ ഊനസപ്തതി85 തമോധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച
സ ഗത്വാ മന്ദരം ഭൂയോ ഗിരിപുത്ര്യാ സഹ പ്രഭുഃ .
യച്ചകാര മഹാദേവസ്തന്മേ ബ്രൂഹി മഹാമുനേ . . 1 . .

75 സർവശഃ - ക. . 76 മഹത്ഫലം - ക. ഖ. . 77 മഹത് പുണ്യം - ക. ഖ. . 78 സംഖ്യാതം - ക. ഖ. . 79 ഇഹാപോഷ്യ - ക, ഇഹോപാഷ്യ - ഖ. . 80.. .സ്ത്വാന്തു - ക . 81 വിപ്ര. - ഖ. . 82 സ വിചരിഷ്യതി - ക. . 83 ഗൗര്യാഃ - ഖ. . 84 സമാപ്തം- ഖ. . 85 അഷ്ടഷഷ്ടി - ക. .

സനത്കുമാര ഉവാച
മന്ദരം ഗിരിമാഗത്യ1 പാർവത്യാ സഹിതോ ഹരഃ .
രേമേ ഹിരണ്മയേ ദിവ്യേ സർവരത്നവിഭൂഷിതേ ..2 ..
ചാരുസോപാനസംകീർണേ ചിത്രപട്ടശിലാതലേ .
തസ്മിൻ പുരവരേ ശ്രേഷ്ഠേ മനസാ നിർമിതേ തദാ . .3 ..
ഗണേശ്വരൈർമഹായോഗൈർനന്ദീശ്വരപുരോഗമൈഃ .
സിദ്ധൈർമുനിവരൈശ്ചൈവ സേവ്യമാനോ ജഗത്പതിഃ ..4..
ഉവാസ സഹിതോ ദേവ്യാ വന്ദ്യമാന2സ്തഥൈവ ച .
തസ്യൈവം ദീവ്യതോ വ്യാസ ദേവദേവസ്യ ധീമതഃ ..5..
സഹസ്രാക്ഷഃ ശശാങ്കശ്ച വായുശ്ചൈവ തദാ ഗതാഃ .
സമാഗമ്യ പുരദ്വാരം ദൃഷ്ട്വാ തേ നന്ദിനം സ്ഥിതമ് .. 6..
ഊചുഃ പ്രാഞ്ജലയോ ഭൂത്വാ ശങ്കരം സം4 ദിദൃക്ഷവഃ5 .
യഥാ പശ്യാമ ദേവേശം നന്ദിൻ തത്കർതുമർഹസി . .7. .
അഥ നന്ദീ സമാഗത്യ ദ്വാരമൂലേ സമാസ്ഥിതഃ .
ശമ്ഭോർനിവേദയാമാസ ത്രീന്ദേവാൻ തു സമാഗതാൻ ..8. .
വിശന്ത്വിതി സമാജ്ഞപ്തേ ദേവദേവേന നന്ദിനി7 .
വിവിശുസ്തേ ത്രയോ ദേവാഃ ശങ്കരസ്യാന്തികം തദാ ..9..
പ്രണമ്യ സഹിതാസ്തസ്ഥുഃ പശ്യന്തോ വരദം വിഭുമ്8 .
അഥ താൻപ്രാഹ ലോകേശഃ ശിരോഭിഃ പ്രണതാൻ സ്ഥിതാൻ . .8.70.10..
കാ വഃ9 കർതവ്യതാ ദേവാഃ കിമർഥം യൂയമാഗതാഃ .
ബ്രൂത ദാസ്യാമി തത്സർവം യദ്യന്മൃഗയഥാമരാഃ10 .. 11 ..
അഥ ദേവഃ സഹസ്രാക്ഷോ വചഃ പ്രോവാച ശങ്കരമ് .
ഹിരണ്യകശിപും ഹന്തുമസുരേന്ദ്രം മഹാബലമ് .. 12..
യച്ചകാര വപുർവിഷ്ണുർനാരസിംഹം ഭയാനകമ് .
തം ഹത്വാപി സ ദൈത്യേന്ദ്രം വിഷ്ണുഃ പരബലാർദനഃ ..1 3. .
1 ...മാഗമ്യ, ഖ. . 2 ന (ന്ദ) മാന - ക. . 3 സമാഗത്യ - ക. . 4 ശങ്കരസ്യ - ക. ഖ . 5 ദിദൃക്ഷയാ(?). 6 സമാഗമ്യ - ക. . 7 നന്ദിനഃ - ക. . 8 വദനം (വിഭോ?) - ഖ. . 9 ച - ഖ. . 10 മൃഗയതാമരാഃ - ക ഖ .

തദ്രൂപം നൈവ11 സന്ത്യജ്യ സ്വം വേഷമകരോദ്12 വിഭോ .
തേന രൂപേണ ദേവേശ ക്രൂരേണാപി ഹിതേപ്സുനാ ..14..
ന വയം നിർവൃതാ ഭൂത്വാ ത്രാസാത്തിഷ്ഠാമ ശംകര .
സ യഥാ സിംഹരൂപം തത്പരിത്യജതി മാധവഃ .. 1 5. .
പ്രസാദം നസ്തഥാ കർതുമർഹസി ത്വം സുരോത്തമ .
അഥ പ്രോവാച തം ശക്രം ദേവദേവഃ പിനാകധൃക് ..1 6..
സിംഹരൂപം യഥാ ശക്ര വിഷ്ണുസ്ത്യക്ഷ്യതി ഭീഷണമ് .
കരിഷ്യാമി തഥാ ശക്ര വ്യേതു തേ മാനസോ ജ്വരഃ ..17..
അഥ വായുസ്തദാ13 ദേവം വ്യജ്ഞാപയത ശംകരമ് .
അശരീരോ യഥാ ന സ്യാം തഥാ മേ കർതുമർഹസി . .18..
ശ്രുത്വാ പവനവിജ്ഞപ്തിം ദേവസ്തസ്മൈ ത്രിലോചനഃ14 .
ശരീരം സുമഹത് പ്രാദാദ്യേനാസൗ മൂർതിമാനഭൂത് . .1 9. .
വിജ്ഞാപിതം ശശാങ്കേന തതോ വ്യാസ മഹാത്മനാ .
ദക്ഷേണാഹം പുരാ ശപ്തോ യക്ഷ്മദേഹോ ഭവിഷ്യസി ..8.70.20. .
സ യഥാ യക്ഷ്മഹീനഃ സ്യാം പ്രസാദം മേ തഥാ കുരു .
വിജ്ഞപ്തിം15 ശശിനഃ ശ്രുത്വാ ദേവസ്തസ്മൈ വചഃ16 പ്രഭുഃ ..21 ..
ഇദം17 പ്രാഹ മഹാതേജാഃ ശശിനേ പ്രണതായ തു .
തപഃ കൃത്വാ പ്രഭാസേ ത്വം യക്ഷ്യഹീനോ ഭവിഷ്യസി ..22. .
ഇതി ലബ്ധ്വാ വരം സർവേ ത്രയോപി സുരസത്തമാഃ .
വായുസോമസഹസ്രാക്ഷാഃ സ്വാനി വേശ്മാനി ഭേജിരേ . .23 ..
വ്യാസ ഉവാച
ഭഗവൻസ കഥം തേന നരസിംഹേന സൂദിതഃ .
ഹിരണ്യകശിപുർദൈത്യഃ കിംപ്രഭാവശ്ച സോഭവത് .
കിം വീര്യം18 കിം തപശ്ചാസ്യ ശംസൈതത് പൃച്ഛതോ മമ ..24..

11 തദ്രൂപമേതത് - ഖ. . 12 സ്വവേഷമകരോദ് - ഖ., സ്വം വേഷം നാകരോദ് (?) . 13 സ്തഥാ - ഖ. . 14 ശ്രുത്വാ വിജ്ഞപ്തിമേതസ്യ തസ്മൈ ദേവസ്ത്രിലോചനഃ - ഖ. . 15 വിജ്ഞപ്തം - ക. ഖ. . 16 വരം - ക. ഖ. . 17 ഇമം - ക. ഖ. . 18 കിം വയാഃ - ക. ഖ., കിം വീര്യം (?) .

സനത്കുമാര ഉവാച
ദിതിർനാമാഭവത് പത്നീ കശ്യപസ്യ19 പ്രജാപതേഃ .
ദക്ഷസ്യ ദുഹിതാ വ്യാസ20 സാ ജജ്ഞേ തനയദ്വയമ് . .25..
ഹിരണ്യകശിപും ജ്യേഷ്ഠം ഹിരണ്യാക്ഷം കനീയസമ് .

അഭിഷിക്തഃ സ ദൈത്യാനാം രാജാഭൂദ് ബ്രഹ്മണാ പുരാ ..26 ..
ദാനവാനാമഥേന്ദ്രത്വേ വിപ്രചിത്തിർമഹാബലഃ .
സഹസ്രാക്ഷശ്ച ദേവാനാമേതദിന്ദ്രത്രയം ബഭൗ ..27. .
അഥ തേഷാം തദാ വ്യാസ ത്രൈലോക്യം സംപ്രശാസതാമ് .
ഹിരണ്യകശിപുർദൈത്യഃ ശക്രരാജ്യജിഹീർഷയാ ..28. .
ത്രൈലോക്യമാത്മസാത് കർതും മതിം തപസി സന്ദധേ .
സ ഗത്വാ ദക്ഷിണാമാശാം ശ്രീപർവതസമാസ്ഥിതഃ ..29..
തപസ്തീവ്രം മഹത്തേപേ ദൈത്യരാജോ മഹാബലഃ .
സ്വരക്തേന ജുഹാവാഗ്നൗ സംമിശ്രാഃ സമിധശ്ചരൂൻ21 ..8.70.3 0 ..
ഊർധ്വബാഹുനിരാലമ്ബോ ദിവാ സൂര്യാർപിതേക്ഷണഃ .
ഏകപാദോനിമേഷശ്ച സോതിഷ്ഠത് കൃതനിശ്ചയഃ ..3 1 ..
ദ്വേ സഹസ്രേ തദാബ്ദാനാം ദിവ്യാനാം സ്ഥിതവാൻബലീ .
മഹതാ തപസാ തസ്യ ത്രൈലോക്യം സംപ്രചുക്ഷുഭേ22 ..32. .
അഥാഭ്യേത്യ സുരശ്രേഷ്ഠോ ബ്രഹ്മാ കമലവാഹനഃ .
ഇഷ്ടം23 വൃണു വരം രാജന്നിതി പ്രോവാച സാദരമ് ..33 ..
തം ദൃഷ്ടത്വാ ദൈത്യരാജസ്തു ബ്രഹ്മാണം വരദം പ്രഭുമ് .
വരം പ്രാർഥിതവാൻ വ്യാസ ശൃണു യാദൃശമീപ്സിതമ ..34. .
ഭഗവന്യദി തുഷ്ടോസി വര ഏഷോസ്തു24 മേ വിഭോ .
അമരഃ സ്യാമവധ്യശ്ച ജരാഹീനോ മഹാബലഃ ..35..
ന ശസ്ത്രേണ25 നചാസ്ത്രേണ ന രാത്രൗ ന ദിവാ തഥാ26 .
നൈവാർദ്രേണ ന ശുഷ്കേണ ന പുംസാ27 ന ച യോഷിതാ28 . .36..

19 കാശ്യപസ്യ - ക. . 20 താത - ഘ. . 21 .ശ്ചരു - ക, ..ശ്ചരം (ശ്ചിര?) - ഖ. . 22 സംപ്രവക്ഷതേ - ഖ. . 23 ഇദം - ക. . 24ഏഷോസ്തി - ഖ. . 25 ന മന്ത്രേണ - ക. ഖ. . 26 ...ഥവാ (?) . 27 പുംസാ - ക. . 28 യോഷിതാം - ക. .

അബ്രവീത്29 സോന്തരം വ്രഹ്മാ30 സ ചൈനം സമഭാഷത .
അതശ്ച യോന്യഥാ മൃത്യു31ര്ഭവിഷ്യതി സ മേ പ്രഭോ ..37..
ഏവമസ്ത്വിതി തം പ്രോച്യ ബ്രഹ്മാ സുരവരോത്തമഃ .
ജഗാമാത്മപുരം32 ക്ഷിപ്രം ശാന്തഃ പ്രീതഃ പിതാമഹഃ ..38..
സോപി സർവാസുരശ്രേഷ്ഠോ ഹിരണ്യകശിപുസ്തദാ .
ജിത്വാ ശക്രം സ്വയം രാജ്യം ചകാര ദിതിനന്ദനഃ ..39..
ത്രൈലോക്യമാത്മസാത് കൃത്വാ ജിത്വാ സർവാന്ദിവൗകസഃ .
ആത്മനൈവാഭവച്ഛക്രഃ സ്വയം വായുഃ സ്വയം യമഃ .

ധനേശോ വരുണോ വഹ്നിസ്സർവ ഏവാഭവത് സ്വയമ് ..8.70.40..
പ്രണമധ്വം യജധ്വം മാം ബ്രഹ്മാഹം സപുരന്ദരഃ .
ഇതി പ്രാഹ ഋഷീൻസർവാൻസിദ്ധാന്വിപ്രാംശ്ച സോസുരഃ ..41..
വ്യാസ ഉവാച
ശ്രീപർവത ഇതി പ്രോക്തോ യസ്ത്വയാ33 മുനിസത്തമ .
കഥം ശ്രീപർവതോസൗ വൈ34 കിം പുണ്യം തത്ര കിം ഫലമ് ..42..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഹന്ത35 തേ കഥയിഷ്യാമി യന്മാം പൃച്ഛസി സുവ്രത .
ഹിരണ്യകശിപുർദൈത്യോ യത്ര തേപേ മഹത്തപഃ ..43..
ഗിരൗ തസ്മിന്മഹാപുണ്യേ ദേവദേവോ ബൃഷധ്വജഃ .
ഉമയാ സഹിതോ ദേവ്യാ രേമേ നിത്യം മഹാദ്യുതിഃ ..4..
തിഷ്ഠതസ്തത്ര36 ദേവസ്യ ദേവീ ഗിരിവരാത്മജാ .
തപഃസിദ്ധാൻ മഹായോഗാൻ37 ജ്വലനാദിത്യവർച്ചസഃ ..45..
കൃത്വാ പ്രദക്ഷിണാം38 ശമ്ഭോസ്സപ്രണാമം മഹാമുനേ .
ഗച്ഛതസ്താന്മുഹുർദൃഷ്ട്വാ പപ്രച്ഛ ഭുവനേശ്വരമ് ..46..

22 സോബ്രവീത് - ഖ. . 3. ബ്രഹ്മന - ഖ. . 31 അധശ്ചോർധ്വം ന മേ മൃത്യു - ഘ . 32 ...മാത്മപരം (പദം) ?- ഖ. . 33 യത്ത്വയാ ക. ഖ. . 34 സോവൈ (പർവതോസൗ വൈ?) - ക- ഖ. . 35 അഹം - ക. ഖ. . 36 ..സ്തസ്യ - ക. . 3. മഹായോഗീ (ഗാ?) - ക. ഖ . 38 പ്രദക്ഷിണം - ക. ഖ, .

ക ഏതേ ദേവ സംസിദ്ധാ യോഗീശാസ്ത്വാം പ്രണേമിരേ .
തതോ ദേവഃ പ്രഹസ്യൈനാമുവാച പരമേശ്വരഃ . .47..
യോഗസിദ്ധാ മഹാത്മാനോ യോഗേ പാശുപതേ സ്ഥിതാഃ .
യ ഇഹാരാധ്യ മാം ദേവി ജഹുഃ പ്രാണാന്നരോത്തമാഃ ..48. .
ത ഏതേ സിദ്ധദേഹാർഥാഃ39 സ്വഛന്ദഗതിചാരിണഃ .
മോക്ഷസിദ്ധേഃ പരാം40 നിഷ്ഠാം ഗന്താരഃ പരമം പദമ് . .49..
അഥ സഞ്ചിന്ത്യ സുചിരം വിസ്മയായതലോചനാ .
ദേവം പ്രോവാച ശർവാണീ വചഃ പരമപൂജിതമ് ..8.70.50 ..
യഥാഹമപി ദേവേശ പ്രാപ്നുയാം സിദ്ധിമീദൃശീമ്41 .
കരിഷ്യാമി തഥാ യത്നമേഷാ ചാസ്മി ഗതാ വിഭോ . . 51 ..
തതഃ കൃത്വാ ശ്രിയോ രൂപം ദേവീ പരമശോഭനാ42 .
മഹത്തത്ര തപസ്തേപേ സഹസ്രം പരിവത്സരാൻ . .52..
ദേവശ്ചാസ്യാ വരം പ്രാദാത്തൈഃ സമാനം43 മഹാദ്യുതിഃ .

കൃത്സ്നസ്യാധ്യാത്മതന്ത്രസ്യ44 മയാ പ്രോക്തസ്യ ഭാമിനി . .53 ..
മഹായോഗേശ്വരീ സിദ്ധാ പരാർഥജ്ഞാ ഭവിഷ്യസി .
അയഞ്ച പർവതഃ ശ്രീമാന്നാമ്നാ തവ ഭവിഷ്യതി45 . .54..
ശ്രീപർവത ഇതി ഖ്യാതശ്ചിത്രരൂപവിഭൂഷിതഃ .
സമന്താദ്യോജനശതം മഹാപുണ്യോ ഭവിഷ്യതി . .55. .
ഇഹാഗമ്യ ച യോ ദേവി ത്വാം മാം ച ഗിരിനന്ദനേ47 .
ശുചിഃ സ്നാത്വാ48ർച്ചയേന്മർത്ത്യഃ സ ലോകം മമ യാസ്യതി49 ..56..
യസ്ത്വിഹ50 ത്യക്ഷ്യതേ പ്രാണാഞ്ഛ്രീഗിരാവചലോത്തമേ .
ത്രിനേത്രഃ കാമഗോ ഭൂത്വാ ഗാണപത്യമവാപ്നുയാത്51 . .57. .
ഇഹാഗത്യ ച യേ ശൈലം കരിഷ്യന്തി പ്രദക്ഷിണമ് .
ശർവായതനസംയുക്തം52 ഭവിഷ്യന്തി ച53 തേ ഗണാഃ ..58..

39 ഏതേ സിദ്ധാശ്ച ദേഹാർഥാഃ - ഖ., ... ര്വാ (ര്ഷാ) - ക. . 40 മോക്ഷസിദ്ധിപരാം - ക., സിദ്ധിം - ഖ. . 41 ..മീദൃശം - ക., ...മീശ്വരീം - ഖ . 42 പരമശോഭനം - ഖ. . 43 സമം സ - ക . 44 മന്ത്രസ്യ - ക . 49 ഭവിഷ്യസി ക. ഖ . 46 ദ്രുമവിഭൂഷിതഃ - ഖ. . 47 നന്ദിനി (?) . 48 സ്നാതോ - ഖ. . 49 മമ ലോകം ച യാസ്യതി - ഖ. . 50 യശ്ചേഹ - ഖ. . 51 സ ഗാണപത്യമാപ്നുയാത് - ക. . 52 സർവായതന-സംയുക്തം - ഖ. . 53 ഹി - ക .

406

അതിശയരമണീയേ സിദ്ധസംഘൈരുപേതേ
സുരഭികുസുമചിത്രേ ശ്രീഗിരൗ യേ പുമാംസഃ .
വ്യപഗതമലദോഷാ മാം പ്രപശ്യന്തി ശുദ്ധാ
വിയതി വിഹഗയുക്തൈസ്തേ വിമാനൈഃ പ്രയാന്തി ..5 9 ..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ശ്രീഗിരിവരപ്രദാനം54 നാമ സപ്തതിതമോ55 ſധ്യായഃ

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=സ്കന്ദപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ_8_(അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)/07&oldid=66356"
ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്